

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 8 K na leto

VI. in VII. zvez.

V Ljubljani, junij in julij 1916.

XXXIII. letnik.

Obred sv. maše.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)

(Nadaljevanje.)

O p u s t i t i se mora molitev za cesarja: v praznike I. reda; v praznike II. reda pri petih mašah, in pri konventualni maši, tudi če je tiha (pri tihi župni maši v praznike II. reda se sme ad libitum opustiti); pri mašah, pri katerih je dopustna ena sama oracija (namreč: na cvetno nedeljo, božično in binkoštno vigilijo, veliki četrtek in veliko soboto); v slovesnih votivnih mašah.¹

Molitev za cesarja morajo moliti tudi mašniki iz tujih držav, če v Avstriji mašujejo, in sicer vprav tako kakor je določena; ne smejo torej izpustiti besede ‚noster‘. V k a n o n u tuji mašniki smejo, ni pa, da bi morali dodati besede et Imperatore nostro N.²

c) **Orationes votivae.**³ Pri maši de festo simplici, de feria in pri privatni votivni maši (tudi in missis quotidianis de Requiem) sme mašnik oracijam, ki jih zahtevajo rubrike, po svoji želji (ex voto) dodati še druge, toliko, da je število vseh oracij skupaj 5 ali 7.⁴ To je dovoljeno celó tedaj, kadar je po rubrikah že čvetero oracij in morajo »orationes imperatae« odpasti.⁵ Izbere si lahko mašnik katerokoli oracijo v misalu.

Pri maši de festo semiduplici ali de duplici mašniku ni dovoljeno samovoljno dodati katero oracijo.

¹ Erker, Enchrid.² pg. 267. Ker je molitev »pro Imperatore« za Avstrijo posebe ukazala C. R., se zdi, da za to oracijo ne velja tit. XL Rubr. ad normam C. »Divino afflatu«, dokler se rimska stolica o stvari posebe ne izjavi.

² C. R. 6. febr. 1892, n. 3764 ad dub. I 1. 2.

³ Izraz »orationes votivae« rabi Rubr. gen. Miss. VII, 5.

⁴ Rubr. gen. Miss. IX. 12.

⁵ C. R. 22. mart. 1912, ad 10; AAS. 1912, 276.

II. **Število oracij.** a) Pri maši de festo duplici je samo po sebi le ena oracija. Pogosto pa zadene na en dan več godov skupaj (occurentia festorum) in škofje ukazujejo za vsak dan ali za določene dni posebne kolekcte (collectae imperatae); zato je pri maši de festo duplici redno po več oracij.¹

b) Pri maši de semiduplici ukazujejo rubrike tri oracije;² radi okurence godov ali škofove zapovedi pa jih je lahko tudi več.

Pravilo pa ima te-le izjeme: α) Ena sama oracija brez kakršne-koli komemoracije je pri maši na cvetno nedeljo in na binkoštno vigilijo;³ na božično vigilijo je samo commemoratio Dominicae occurrentis.⁴

β) Dve oraciji sta pri maši: na tiho nedeljo in pri ferijalnih mašah od ponedeljka po tihi nedelji pa do velike srede;⁵ med velikonočno in binkoštno osmino;⁶ v nedeljo, v katero je »commemoratio de aliquo officio duplici, vel de die Octava vel de die infra Octavam«;⁷ med osmino sv. Reš. Telesa tiste dni, v katere je commemoratio duplicis;⁸ če je v ferije, kvatrne dni, prošnji ponedeljek in v vigilije festum duplex, pa kdo bere sv. mašo o feriji ali vigiliji.

c) Pri maši de festo simplici ali de feria per annum so ukazane tri oracije; dovoljeno pa je mašniku dodati katero oracijo, tako da je vseh skupaj pet ali sedem.⁹

6. **Credo.** a) »Credo« je pri maši, če je praznikov objekt (skrivnost) v zvezi s skrivnostmi, obseženimi v simbolu.¹⁰ Iz tega razloga se moli Credo: v vse praznike Gosподove, praznike prebl. Device Marije in sv. angelov in vse nedelje; pa tudi v praznike apostolov in cerkvenih učenicov in na praznik sv. Marije Magdalene, ki so evangelij oznanovali ali razlagali. Pri maši v čast sv. mučencem, spoznavavcem, devicam in vdovam ni Credo.

b) »Credo« dá maši večjo zunanjo slovesnost. Zato je »Credo« na praznik sv. Jožefa, vseh svetnikov, na god glavnega patrona dieceze, mesta, na titularni god cerkve, na god ustanovnikov redov ali kongregacij (in sicer ne samo in festo primario, ampak tudi in festis secundariis, če se praznujejo vsaj kot duplex minus¹¹); v cerkvi, kjer hranijo kako večjo svetinjo (reliquiam insignem), na god tistega svetnika; med osminami naštetih praznikov.¹²

¹ Rubr. gen. Miss. IX, 1.

² Rubr. gen. Miss. IX, 2—11.

³ Rubr. gen. Miss. VII, 1.

⁴ Miss., Rubr. spec. in vigil. Nativ. Dom.

⁵ Miss., Rubr. spec. in Dom. Pass.

⁶ Rubr. gen. Miss. IX, 8.

⁷ Rubr. ad norm. C. »Div. affl.« VII, 4.

⁸ C. R. 24. mai. 1912 ad V; AAS. 1912, 419.

⁹ Rubr. gen. Miss. IX, 12.

¹⁰ S. Thom., III. q. 83, a. 4.

¹¹ C. R. 10. nov. 1906, n. 4192 ad I.

¹² Rubr. gen. Miss. XI.

Pri maši de feria ali de vigilia se ne moli Credo, če tudi je tisti dan oficij o prazniku, pri čigar maši bi bilo treba moliti »Credo«.¹

7. Praefatio. Kadarkoli je v mašnem formularju določena »praefatio missae propria«, se mora tista moliti. Če maša nima svoje posebne prefacije, se moli praefatio octavae, kadar je maša med osmino, ki ima svojo prefacijo; če ne, pa praefatio temporaria, v dobi, ki ima posebno prefacijo. Če pa niti mašni formular nima svoje prefacije, niti osmina ali doba, v kateri je maša, se moli praefatio communis, v nedeljo pa ss. Trinitatis.

Posebe je pomniti: a) In Missis de vigilia vel de feria propriam Praefationem non habente, dicenda est Praefatio propria festi vel octavae, de qua facta est commemoratio.² b) Praefatio ss. Trinitatis dicitur in Dominicis, in quibus commemoratur festum B. Mariae V. simplicatum, nisi adsit propria de Tempore vel de Octava Domini occurrente.³ c) Praefatio ss. Trinitatis dicitur in Dominicis etiam si Missa sit de festo duplici II. cl. occurrente, quod non habeat praefationem propriam, et commemorandum sit Festum aliquod simplicatum vel Octava, quae propriam habeat praefationem.⁴

8. Ob koncu maše reče mašnik *Ite missa est*, kadarkoli je prej molil Gloria in excelsis; če ni bilo Glorije, reče Benedicamus Domino, pri črnih mašah pa Requiescant in pace.

Zadnji evangelij je redno evangelij sv. Janeza: »In principio erat Verbum«. Če je v nedeljo in pa v tiste ferije in vigilije, ki imajo svoj poseben evangelij, maša de festo, je zadnji evangelij o nedelji, feriji ali vigiliji.⁵

9. Molitve po maši. Leon XIII. je z dekretom C. R. 6. januarja 1884. ukazal, naj mašniki ob koncu vsake tihe maše (»in fine cuiuscumque Missae sine cantu celebratae«) molijo klečé: trikrat »Ave Maria«, »Salve Regina« z verzikulom in molitvi: »Deus refugium nostrum« in »Sancte Michael Archangele«. Tem molitvam se po želji Pija X. doda še trikrat invokacija: »Cor Jesu sacratissimum, miserere nobis.«⁶

Ob koncu pete maše se torej te molitve ne molijo. Opuščajo pa se tudi po tistih tihih mašah, ki imajo značaj slovesne maše ali ki so združene s kako zunanjo slovesnostjo. Zato molitve po maši odpadejo: po tihi konventualni maši;⁷ po tihi pogrebni maši (missa exequialis); po tihi votivni maši v čast presv. Srcu Jezusovemu prvi

¹ C. R. 24. mai. 1912, ad VI; AAS. 1912, 419.

² C. R. 24. mai. 1912, ad VI; AAS. 1912, 419.

³ C. R. 30. dec. 1911, ad 2; AAS. 1912, 82.

⁴ C. R. 9. febr. 1912, ad 3; 22. mart. 1912, ad 6; AAS. 1912, 106. 275.

⁵ Rubr. gen. Miss. XIII, 2.

⁶ C. Indlg. 19. aug. 1904.

⁷ C. R. 17. dec. 1888, n. 3697 ad 7.

petek v mesecu, če je z mašo združena kaka pobožnost;¹ po maši ob prvem sv. obhajilu; ob skupnem obhajilu; ob birmi; ob ordinaciji; ob poroki; po župni maši; po maši redovne družine ali kake komunitete (n. pr. gojencev v semenišču); po novi maši; po jubilarni maši, če se te maše vrše »cum aliqua solemnitate«; po maši, kateri sledi neposredno kaka pobožnost, ne da bi mašnik šel prej proč od oltarja, n. pr. če je po maši blagoslov z Najsvetejšim, Te Deum, litanije.² Molitve pa se ne smejo opustiti, če nekaj oseb prejme sv. obhajilo, ali če mašnik dá tretjerednikom vesoljno odvezo.

¹ C. R. 20. iun. 1913; AAS. 1913, 311.

² C. R. 8. iun. 1911, n. 4271 ad 2.

Op koncu pete maše se torej te molitve ne molijo. Opuščajo pa se tudi po tistih tihih mašah, ki imajo znanca / slovesne maše ali ki so zadržane po kakor zunanjo slovesnostjo. Zato molitve po maši obhajajo po lihi konventualni maši; po lihi poročni maši (maša ex-epulata); po lihi votivni maši v čast pravega Sveta Jozefovemu prvi

C. R. 24. maj 1912 ad VI. AAS. 1912, 419.
 C. R. 24. maj 1912 ad VII. AAS. 1912, 419.
 C. R. 30. dec. 1911 ad V. AAS. 1911, 83.
 C. R. 9. febr. 1912 ad X. AAS. 1912, 100-102.
 Rubr. gen. Miss. XIII. 2.
 C. Ind. 19. avg. 1904.
 C. R. 17. dec. 1888 n. 3097 ad 2.

Razne vrste maš v rimskem obredu.

Daritev sv. maše je v bistvu vedno ena in ista; po ne-bistvenih, zunanjih okolnostih pa ločimo razne vrste maš.

1. Gledé na zunanjo slovesnost (sacer apparatus) delimo sv. maše: v slovesne ali vélike, pete in tihe maše (missa solemnis, cantata, lecta).

a) Maša je slovesna ali vélika, če mašniku strežeta diakon in subdiakon. Rubrike in dekreti C. R. velevajo, da morajo biti pri slovesni maši tudi ministri inferiores (akoliti i. dr.); mašnik mora peti, in rabiti se mora kadilo.¹

b) Maša je p e t a, če mašnik poje, ni pa diakona in subdiakona, tudi kadilo se ne rabi.

c) Maša se imenuje t i h a, če mašnik ne poje, nima diakona in subdiakona in ne rabi kadila.

2. Gledé na v e r n i k e, ki so pri maši, delimo maše v j a v n e in p r i v a t n e maše (missa publica et privata).

Maša se imenuje j a v n a, če se vrši pred krščansko občino ali določeno komuniteto (n. pr. vpricho samostanske družine ali kapitlja), ki se je zbrala k maši, ker tako veleva cerkvena zapoved ali pravilo ali navada ali obča zadeva (n. pr. pri slovesni votivni maši).

Če se maša n e vrši vpricho krščanske občine ali določene komunitete, se imenuje p r i v a t n a maša.²

Javna maša je redno združena z zunanjo slovesnostjo; privatna maša se vrši brez vsake slovesnosti.

K javnim mašam se štejeta z l a s t i k o n v e n t n a in ž u p n a maša.

K o n v e n t n a m a š a (missa conventualis) se opravlja vsak dan po stolnicah, kolegijatih in onih samostanskih cerkvah, kjer molijo oficij v koru. Imenuje se k o n v e n t n a maša, ker mora biti kapitelj ali samostanska družina, konvent, pri tej maši navzoč. Konventna maša se mora vedno ujemati z dnevnim oficijem, in biti bi morala p e t a; po privilegiju ali iz legitimne navade sme biti tudi tiha.³

Ž u p n a m a š a (missa parochialis) je ona, ki se v nedelje in zapovedane praznike pred zbrano občino daruje »pro populo«.

3. Maša se ujema z dnevnim oficijem ali pa ne; in zato gledé na dnevni oficij ločimo maše »secundum ordinem officii« in maše »extra ordinem officii«. Maša, ki je v soglasju z dnev-

¹ C. R. 29. nov. 1856, n. 3039 ad 6; 14. mart. 1861, n. 3104 ad 2.

² Cf. Gatterer, Praxis celebrandi missam, pg. 5—6.

³ Gl. Rubr. gen. Miss. III. 2; XV. 2—4; Rubr. ad norm. C. »Div. affl.« tit. XII.

nim oficijem, se imenuje »missa de die« ali »missa de festo«; maše, ki se ne ujemajo z oficijem tistega dne, pa so votivne in črne maše.

I. Votivne maše.

§ 1. Pojem, razdelitev in obred votivnih maš.

Pojem. Votivne maše so maše extra ordinem officii; ne ujemajo se torej z dnevnim oficijem in vrše na posebno željo (ex voto, ex devotione) posameznika ali krščanske občine.¹

Že v Leonovem zakramentarju so molitve in celo prefacije, v katerih je izražena prošnja za pomoč v posebni sili in zahvala za posebej prejeto dobroto.² V Gelazijevem zakramentarju je zbranih 60 votivnih maš; v isti namen je določenih po več formularjev.

V 9. stoletju je v državi Karla Vel. prišlo v navado, da so za vsak dan v tednu imeli posebno votivno mašo; n. pr. za nedeljo je bila določena maša »de Trinitate«, za torek »ad postulandum angelica suffragia«, za petek »de sancta cruce«, za soboto »de sancta Maria«.³

Ker v oni dobi še ni bilo določeno, katere dni se smejo brati votivne maše, so duhovniki, da ustrezajo željam pobožnih vernikov, brali privatne votivne maše vsak dan, tudi v nedeljo. Prepovedi raznih sinod so to razvado omejile.⁴

Sedaj velja pravilo, izraženo v misalu:⁵ »id passim non fiat, nisi rationabili ex causa; et quoad fieri potest, Missa cum officio conveniat«. Cerkev torej želi, da so molitve in berila v mašnem formularju kolikor mogoče v soglasju z oficijem tistega dne. Le iz pametnega vzroka so dovoljene votivne maše; vzrok pa mora biti tem tehtnejši, čim večji god se praznuje. V največje praznike in najbolj pomenljive dneve v letu pa je sploh izključena vsaka maša extra ordinem officii.

Razdelitev. 1. Vzrok, causa rationabilis, radi katerega se sme vršiti votivna maša, je javen ali privat: res gravis et publica Ecclesiae causa, ali pa privata causa.

Zato ločimo javne in privatne votivne maše; v dekretih C. R. se prve imenujejo »Missa votiva solemnis pro re gravi et publica Ecclesiae causa«, druge pa »Missa votiva privata vel ex privata causa«.⁶

¹ Cf. Rubr. gen. miss. IV.

² Ed. Muratori I. 425. 440. 442. 448. 451. 734.

³ Tako poroča »liber sacramentorum«, zbirka mašnih formularjev iz 9. stoletja; Migne, P. L. 101, 445 sq. Franz, Die Messe im deutschen Mittelalter (Freiburg i. Br. 1902) 136 sq.

⁴ Cf. c. 2 X de celebr. missae, III. 41 = c. 10 concilii Salegunstad (Seligenstadt), a. 1022; Franz, Messe, 150 sq.

⁵ Rubr. gen. miss. IV, 3.

⁶ Cf. Decret. gen. C. R. 30. jun. 1896, n. 3922.

Res gravis et publica Ecclesiae causa je duhovna ali materialna zadeva krščanske občine, »spiritualis vel temporalis necessitas, quae Communitatem ipsam afficit«. Ali je zadeva javna in važna, o tem gre sodba škofu, če ni morda že v rubrikah ali v odlokih sv. stolice ali tudi iz navade ta ali ona zadeva kot taka označena.

Važne javne zadeve so n. pr. volitev in kronanje papeža, volitev in posvečevanje škofa, pri redovnikih volitev generala ali provinciala; blagor deželnega vladarja, zahvala za dobljeno zmago, volitve za deželni in državni zbor; zahvala za žetev, odvrnitev vojske, kuge, lakote, velike suše i. dr.; pa tudi »extraordinarius concursus populi ad celebrandum aliquod festum«.¹

V dekretu, s katerim je Leon XIII. 28. junija 1889. praznik presv. Srca Jezusovega povzdignil v duplex I. cl. za vso Cerkev in dovolil votivno mašo za prvi petek v mesecu, se navaja kot vzrok: »ut gliscentibus impietatis conatibus, fideles in hac saluberrima devotione perflugium et munimen inveniant, et vehementiori erga amantissimum Redemptorem amore inflammati, digna Ei laudis et placationis obsequia persolvant simulque pro Fidei incremento et Christiani populi pace atque incolumitate divinas miserationes ferventibus (orationibus) implorent.«²

Javna važna zadeva pa ni: nova maša ali petindvajsetletnica ali petdesetletnica mašništva, vstop v samostan, samostanske obljube, volitev samostanske prednice ali opatice, poroka, začetek ali sklep šolskega leta.³

2. Po vnanji slovesnosti ločimo slovesne ali pete in tihe votivne maše.

Votivna maša pro publica causa je redno slovesna ali vsaj peta; redno — pravimo, zakaj mogoča je tudi javna tiha votivna maša, s privilegom slovesne, kakršna je n. pr. maša v čast presv. Srcu Jezusovemu prvi petek v mesecu.⁴

Votivna maša ex privata causa je lahko slovesna (peta) ali pa tiha.

Missae votivae ad libitum seu per annum, ki jih je papež Leon XIII. 5. julija 1883. dovolil za proste dni med tednom, so po rubrikah novega psalterija zanaprej prepovedane.⁵

Katere dni so dovoljene votivne maše? 1. Privatne votivne maše, missae votivae ex causa privata, naj so tihe ali pete, so dovoljene samo ob godovih nižje vrste, namreč in festis simplicibus, festis simplicibus, feriis per annum.

Prepovedane so torej privatne votivne maše: a) v vse godove in praznike ritus duplicis; b) vse nedelje; c) v privilegirane ferije, t. j. pepelnico sredo in dneve velikega tedna; d) vse vigilije; e) med privilegiranimi osminami, namreč: med božično, Treh kraljev, velikonočno, binško in sv. Rešnjega

¹ C. R. 30. jun. 1896, n. 2922, II. 1; 16. apr. 1853, n. 3009 ad 6.

² C. R. n. 3712.

³ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922, IV. 1.

⁴ C. R. 8. jun. 1911, n. 4271 ad 2.

⁵ Rubr ad norm. C. Div. affl. tit. VIII, n. 1.

Telesa osmino; f) kvatrne dni in ponedeljek prošnjega tedna; g) v ferije v postu; h) v ferijo, na katero se mora preložiti nedeljska maša (feria in qua anticipanda vel reponenda est Missa Dominicae¹); i) vernih duš dan; k) vse prošnje dni v onih župnih cerkvah, kjer imajo procesijo, pa eno samo mašo.²

Od splošnega pravila je izvzeta poročna maša (Missa votiva pro sponsis), ki se šteje med privatne votivne maše, pa je dovoljena v festum duplex mai. et min., pa tudi v ferije in vigilije, v katere druge privatne votivne maše niso dovoljene.³

Poseben privileg za privatne votivne maše. Katere dni so dovoljene privatne votivne maše po posebnem privilegiju, ki ga imajo nekatere cerkve in redovne družine, je razvidno iz zadevnega pisma.

Če privileg dovoljuje privatne votivne maše celo v praznike I. et II. classis, ali samo v praznike II. classis, so te maše dopustne tudi one ferije in vigilije, v katere po novih rubrikah Pija X. (tit. X. n. 2. et 5.) privatne votivne maše niso več dovoljene.

Če pa poseben privileg, dan cerkvi ali redovni družini, dopušča privatne votivne maše samo v duplicia maiora et minora, te maše niso več dovoljene tiste ferije in vigilije, v katere so po novih rubrikah (tit. X. n. 2. et 5.) privatne votivne maše izključene. Dovoljeno pa je te dni (razun pepelnico sredo, veliki teden, božično in binškošno vigilijo) v maši de feria seu vigilia dodati oracijo iz votivne maše, in sicer pred drugimi komemoracijami. Ko bi pa bil tak dan specialis concursus populi, se sme opraviti tiha votivna maša, če ni lahko mogoča peta maša.⁴

2. Dnevi, v katere so dovoljene **javne votivne maše**, missae votivae ex causa publica, so naštetih v § 2. pri posameznih vrstah votivnih maš.

Obred votivnih maš. 1. Formularji za votivne maše. V votivnih mašah se smejo rabiti: a) formularji, osem po številu, ki so določeni v misalu za vsak dan med tednom.⁵

b) Trinajst formularjev za razne zadeve in potrebe (»missae votivae pro diversis rebus«), ki sledé v misalu onim osmim mašam med tednom.

Če za važno zadevo ni posebne maše v misalu, se bere maša pro quacumque necessitate; in molitvi te votivne maše se dodá posebna molitev, če je katera v misalu primerna za tisto zadevo.⁶

V zahvalo za prejete dobrote (in gratiarum actionem) se opravi votivna maša v čast presv. Trojici, ali v čast Sv. Duhu, ali v čast Materi božji; dodá se molitev »Deus, cuius misericordiae.⁷

¹ Dicitur Missa reponenda, quae Dominica praecedenti ob occursum nobilioris officii, celebrata non fuit: et Missae votivae et privatae defunctorum prohibentur in illa feria, in qua prima vice resumenda est Missa Dominicae. C. R. 6. dec. 1912 ad 1; AAS. 1912, 728.

² C. R. 30. jun. 1896, n. 3922, IV. 1; Rubr. ad norm. C. »Div. affl.«, tit. X. 1.

³ C. R. 8. febr. 1913, III; AAS. 1913, 43.

⁴ C. R. 8. febr. 1913, I. II.; AAS. 1913, 43.

⁵ Gl. rubriko ob koncu maše »In Dedicazione Ecclesiae«.

⁶ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 II. 3.

⁷ Rubr. v misalu ob koncu vot. maše v čast presv. Trojici.

c) Vsi mašni formularji v čast svetnikom ali v čast kaki skrivnosti, pri katerih je v misalu označeno, kako se premené, če se rabijo za votivno mašo; n. pr. maša v čast presv. Srcu Jezusovemu, v čast presv. Imenu Jezusovemu; de instrumentis passionis Domini itd.

Če se rabi isti formular za praznično in votivno mašo, se votivni maši besede *annua*, *hodie* in podobne izpuste; *natalitia*, *solemnitas*, *festivitas* pa premené v *commemoratio*, *memoria*.¹

V čast onim božjim služabnikom, ki še niso slovesno prišteti svetnikom, ampak so samo za blažene (*beatificati*) proglašeni, niso dovoljene votivne maše;² maša, ki jo dovoljuje sv. stolica določenim cerkvam v čast blaženim, je *missa festiva*.

Kot formularji za votivne maše se ne smejo rabiti: a) *missae de tempore*, za nedelje in ferije, in maše *vigilij*; b) maše nekaterih praznikov Gospodovih in Marijinih, pri katerih je besedilo formularja tako navezano na določen dan, da o drugem času nima pravega pomena; take maše so: za Božič, Novo leto, Epifanijo, Velikonoč, Vnebohod, maša za Svečnico, Marijino oznanjenje, Vnebovzetje in Rojstvo Marijino, rožnivenški praznik, praznik Marijinega obiskanja, karmelske Matere božje i. dr. Ko bi kdo želel votivno mašo v čast imenovanim skrivnostim iz življenja Gospodovega, se opravi *Missa de die* z namenom: v čast določeni skrivnosti. Namesto mašnih formularjev za naštete Marijine praznike pa se vzame votivna maša v čast bl. D. M., kakor je določena v misalu za razne dobe cerkvenega leta.

2. Posamezni deli votivnih maš. a) *Gloria in Credo*. **Javna votivna maša** ima vselej *Gloria in Credo*; le če se vrši v vijolični barvi, ima *Credo* samo v nedeljo, *Gloria* pa v tem slučaju vselej odpade. **V privatni votivni maši** ni nikoli *Credo*; *Gloria* pa je samo a) v votivni maši *de Angelis* in b) v votivni maši *de b. V. Maria* ob sobotah in med osminami Marijinih praznikov.³

Če se med osmino kakega praznika bere privatna votivna maša v čast oni skrivnosti ali sveti osebi, katere osmina se praznuje, se vrši maša *more festivo*, in zato z *Gloria* in tudi *Credo*, če je v osmini *Credo*; to velja, naj je tisti dan *officij de die infra Octavam* ali pa ne, in celò tedaj, če se tisti dan osmine niti ne spominjamo.⁴

O votivni sv. maši »*infra Octavam simplicem Nativitatis B. M. V.*« je določila C. R.: *legatur Missa ut in festo Nativitatis B. M. V. cum Gloria, sed sine Credo*.⁵

¹ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922, III. 1.

² C. R. 30. jun. 1896, n. 3922, III. 1.

³ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922, V. 2; 16. febr. 1906, n. 4180 ad 1.

⁴ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922: III. 3, V. 1, 2; 15. maii 1903, n. 4115 ad 2;

14. maii 1909 (AAS. 1909, 470).

⁵ C. R. 7. aug. 1914 ad 2; AAS. 1914, 408.

b) *Orationes*. **Javna votivna maša** ima redno le eno oracijo, sine commemoratione officii diei currentis.

Kadar za javno votivno mašo ni posebnega formularja v misalu, takrat se z oracijo druge votivne maše strne sub una conclusione oracija v tisti posebni namen, če je katera taka v misalu; n. pr. v votivni maši in *gratiarum actionem* se z oracijo votivne maše (v čast presv. Trojici, Sv. Duhu, M. b.) zveže molitev »*Deus, cuius misericordiae*«. ¹

Če je javna votivna maša pred izpostavljenim najsvetejšim zakramentom, se *commemoratio Sanctissimi* strne sub una conclusione z mašno oracijo. ²

V privatni votivni maši so redno vsaj tri oracije, ³ pa naj je maša tiha ali peta. Prva je oracija votivne maše; druga je dnevne maše; tretja je ona, ki je v dnevni maši na drugem mestu, to je *commemoratio specialis* ali *Octavae*, ali *feriae maioris*, *festi simplicis occurrentis*; in če ni tisti dan nobene izmed naštetih posebnih komemoracij, se pa moli na tretjem mestu *commemoratio communis*: *A cunctis* ali *Concede de b. V. Maria* ali *de Spiritu Sancto*, kakor zahteva čas ali pa votivna maša.

V votivni maši de Beata je tretja oracija de Spiritu S.; v votivni maši ss. Apostol. Petri et Pauli pa se namesto *A cunctis* moli *Concede de b. V. M.*

Med oktavami se na tretjem mestu kot *commemoratio communis* moli ona, ki se ujema z dobo cerkvenega leta (*tempori conveniens*), ne pa tista, ki je določena za oktavo.

Če ima dnevna maša več oracij, se morajo vse sprejeti tudi v votivno mašo, in sicer v tisti vrsti kakor so v dnevnem oficiju. Za temi sledi *collecta ab Ordinario imperata*, če je katera; in nazadnje sme mašnik pri tihi (ne peti) maši dodati tudi še druge molitve, vendar onih ukazanih in teh ad libitum skupaj naj ne bo nad sedem. ⁴

To ne velja samo za tiho votivno mašo in *feria* aut *festo simplici*, ko sme mašnik tudi pri maši de die dodati ad libitum več oracij, ampak tudi za tihe votivne maše *ex causa privata* in *festo semiduplici*, ko pri maši de festo to ni dovoljeno.

O izjemi glede treh oracij pri poročni maši bomo govorili posebe.

c) *Graduale*, *Tractus*, *Sequentia*. *Gradual* in trakt se menjavata kakor pri dnevnih mašah v raznih dobah cerkvenega leta.

Sekvencije nima nobena votivna maša. Če je med praznikovo osmino, ki ima sekvencijo, votivna maša o prazniku, se opravi *more festivo* in zato seveda tudi s sekvencijo. ⁵

d) *Praefatio*. Če ima votivna maša določeno svojo prefacijo, se mora vselej ta moliti. Če pa za votivno mašo ni

¹ Rub. gen. miss. IX. 14; C. R. 30. jun. 1896, n. 3922; III. 2.

² Cf. C. R. 23. jun. 1736, n. 2323 ad 1.

³ C. R. 3. mart. 1818, n. 2582.

⁴ Rubr. gen. miss. IX. 15. 16.; C. R. 22. mart. 1912 ad 10. (AAS. 1912, 275.)

⁵ C. R. 16. sept. 1673, n. 1490 ad 2.

določena posebna prefacija, se sprejme prefacija *Officii occurrentis* ali *osmine*, o katerih je *commemoratio* pri maši; in če te ni, pa *praefatio de tempore*, oziroma *communis*, v nedeljo pa *de SS. Trinitate*.¹

e) Če je v kaki osmini molitev *Communicantes* in *Hanc igitur* posebna, se ta tudi v votivno mašo sprejme, celò tedaj, če ima votivna maša svojo prefacijo.²

f) *Ite, missa est* se reče vselej, kadar je v votivni maši *Gloria*. Če ni *Glorije*, se maša sklepa z *Benedicamus Domino*, ne glede na to, v kateri barvi se je opravila sveta daritev.

g) Zadnji evangelij je redno evangelij sv. Janeza *In principio...*; kadar pa je v votivni maši *commemoratio Dominicae, feriae, vigiliae*, je tudi zadnji evangelij tiste nedelje, ferije, vigilije.³

3. Barva mašnega oblačila v votivni maši je tista, ki se rabi na praznik one skrivnosti, katere se spominjamo v votivni maši, ali v god tistega svetnika, komur v čast se vrši maša; v votivni maši na čast nedolžnim otročičem pa se rabijo rdeči paramenti.

Posebe je pomniti: a) bela barva je v votivni maši pro *sponso et sponsa*, in *anniversario electionis et consecrationis Episcopi*; b) rdeča v votivni maši *de Spiritu S.*, *de Cruce*, *de pretiosissimo Sanguine D. N. J. Ch.*, *de instrumentis passionis Domini*, pro *eligendo Summo Pontifice*; c) vijolična v votivni maši *de Passione* in v votivnih mašah za razne zadeve in potrebe: *ad tollendam schisma*, pro *quacumque necessitate etc.*⁴

§ 2. Razne vrste votivnih maš.

1. *Missa votiva solemnis pro re gravi et publica Ecclesia causa*.⁵ a) Slovesno votivno mašo za važno javno zadevo mora škof vselej posebe ukazati ali vsaj dovoliti (*«consensu Episcopi pro qualibet vice obtinendo»*).

b) Maša se javno oznani in ljudstvo se povabi, naj se je udeleži (*«celebratur cum interventu magistratus aut saltem cleri et populi»*).

c) Maša bodi slovesna, torej z leviti, ali vsaj peta; z *Gloria in Credo*; komemoracije ni nobene, če tudi v tisti cerkvi ni nobene druge maše, ki bi se ujemala z oficijem tistega dne.

¹ Rub. gen. Miss. XII. 4; C. R. 30. jun. 1896, n. 3922, II. 3; C. R. 19. apr. 1912 ad 11; AAS. 1912, 323.

² C. R. 16. jun. 1663, n. 1265 ad 3.

³ Rubr. ad norm. C. »Div. affl.«, 1. nov. 1911, tit. X. 3.

⁴ Rubr. gen. Miss. tit. XVIII. 2; C. R. 13. aug. 1667, n. 1357 ad 3; 23. apr. 1875, n. 3352 ad 2.

⁵ Cf. C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 II.

d) Dovoljena je vse dni, razun v praznike I. reda, nedelje I. reda, pepelnično sredo, veliki teden, božično in binškošno vigilijo.

2. Missa votiva de ecclesiae Titulari vel de alio Festo, cuius officium transferri debet.¹ a) Peta votivna maša se sme (ne mora) opraviti v čast cerkvenemu patronu in die propria, kadar se mora njega oficij preložiti na drugi dan. Prav to velja o vsakem drugem godu, ki se mora prenesti, pa je na dan sam »concursum populi ad celebrandum festum«.

b) Maša ima značaj slovesne votivne maše, in zato Gloria in Credo, in eno samo oracijo brez vsake kome-moracije, četudi je v tisti cerkvi samo ena maša.²

c) Dovoljena je vse dni, razun v nedelje I. reda, pepelnično sredo in veliki teden, na Božič, Sv. tri kralje, Vnebohod, Telovo, velikonočni in binškošni ponedeljek in torek.³

3. Če se z dovoljenjem rimske stolice zunanje praznovanje (ne oficij) kakega godu prenese na nedeljo, sme (ne mora) v nedeljo biti ena slovesna peta maša, kakor na praznik. V tej maši je Gloria in Credo, ena sama oracija, in zadnji evangelij sv. Janeza, če je v tisti cerkvi konventualna maša; kjer pa ni konventualne maše, se mora v votivno mašo sprejeti edino comm. Dominicae in zadnji evangelij o nedelji.

Tak privileg je leta 1802. dal za nekatere zapovedane praznike Pij VII. Francoski. V naši dobi pa je za vso Cerkev prav to odredil papež Pij X. za praznik sv. Rešnjega Telesa; dovoljena pa je v nedeljo med osmino peta maša v čast sv. R. T. tudi tam, kjer je Telovo še zapovedan praznik.⁴ — Glede praznika presv. Srca Jezusovega je rimska stolica dovolila škofom, da smejo vsako leto zunanje praznovanje prenesti na drugi dan. Slovesna votivna sv. maša v čast presv. Srcu je v tem slučaju dovoljena, če le ni tisti dan dupl. I. cl. ali Dominica I. cl.; tihe maše pa so prepovedane tudi v praznike II. cl., v nedelje in v privilegirane ferije, vigilije, oktave. Konventualna maša in maša pro populo pa se mora vedno ujemati cum officio diei.⁵

4. Po odloku Pija X. z dne 23. oktobra 1913⁶ se ne sme noben praznik za stalno obhajati v nedeljo (izvzet je edino praznik presv. Imena Jezusovega). Dovoljena pa je v nedeljo sv. maša o praznikih, ki so bili doslej navezani (assignati) na določeno nedeljo, če je ostala prazniku v nedeljo zunanja slo-

¹ Cf. Rubr. gen. Miss. tit. VI.

² C. R. 29. jan. 1752, n. 2417 ad 7.

³ Rubr. gen. Miss. tit. VI; C. R. 3. jul. 1896, n. 3924 ad 5.

⁴ C. R. 2. dec. 1891, n. 3754 ad 2; 24. jul. 1911, n. 4273 ad 6.

⁵ C. R. 23. jul. 1897, n. 3960.

⁶ AAS. 1913, 450.

vesnost. Le konventualna in farna maša mora vedno biti de officio diei.

O teh prazničnih mašah v nedelje veljajo ta-le pravila:

a) Če je praznik, o katerem naj je maša v nedeljo, festum I. cl., se smejo vse maše, razun konventualne in farne, brati o prazniku. Praznični maši se dodá oratio de officio diei in druge komemoracije, ki bi jih bilo treba vložiti, ko bi praznik prišel na nedeljo. Kakor s prazniki I. cl., je ravnati tudi s praznikom de Ssmo Rosario.

b) O praznikih II. cl. je dovoljena samo ena maša, peta ali tiha.

c) Te praznične maše v nedeljo pa niso dovoljene: in Dominicis maioribus in pa tiste nedelje, v katere se obhaja višji god, kakor je ta, čigar zunanja slovesnost se je prenesla na nedeljo. V tem slučaju naj se pri maši de Dominica maiori, oziroma pri maši o večjem godu, dodá sub unica conclusione oratio o prazniku z zunanjo slovesnostjo. V Gospodove praznike I. cl. Ecclesiae universalis pa tudi ta komemoracija ni dovoljena.¹

5. Po novih rubrikah z dne 1. novembra 1911 se navadni godovi (festa duplicia maiora et minora), razun Gospodovih praznikov, v nedelje ne praznujejo več, ampak je o njih samo še commemoratio v oficiju in pri maši. Če se pa kje kak god praznuje »ex voto vel cum populi concursu« (o čemer gre sodba škofu), pa je tisti dan navadna nedelja (dominica minor), mora biti vsaj ena maša o nedelji; druge maše smejo biti o prazniku, s komemoracijo in zadnjim evangelijem o nedelji.²

6. Slovesna votivna maša v čast sv. Rešnjemu Telesu na dan vednega češčenja. Za one dieceze, v katerih je sv. Rešnje Telo vse leto vsaj podnevu izpostavljeno v vedno češčenje, dovoljuje rimska stolica slovesno votivno mašo za vse tiste dni, v katere jo dopušča *I n s t r u c t i o C l e m e n t i n a* (tako imenovana po Klementu XI., ki jo je izdal 21. januarja 1705) za štirideseturno pobožnost.³

Po navodih Klementa XI. je slovesna votivna maša v čast sv. R. T. ob priliki vednega češčenja dovoljena vse dni, razun v praznike I. in II. reda, v nedelje I. in II. reda, pepelnično sredo, veliki teden, med velikonočno, binškošno in Sv. treh kraljev osmino, božično in binškošno vigilijo.⁴

V tej slovesni maši je Gloria in Credo in ena sama oracija, brez vsake komemoracije. Med osmino sv. Rešnjega Telesa je maša de octava, more festivo, in zato tudi s sekvencijo, a z eno samo oracijo.⁵

¹ C. R. 28. oct. 1913, I. 2; AAS. 1913, 459.

² Rubr. ad norm. C. »Div. affl.«, 1. nov. 1911, tit. X. 3.

³ Za ljubljansko škofijo je to dovolila C. R. 11. nov. 1904. Gl. Ljublj. šk. I. 1904, 110.

⁴ Commentar. ad Instr. Clement. § 12, n. 8—10, 18—22; § 13, n. 1. C. R. 18. maii 1883, n. 3574 ad 5.

⁵ C. R. 18. maii 1883, n. 3574 ad 5.

Tiste dni, ko ta votivna maša ni dopustna, bodi peta maša diei currentis cum Oratione Ssmi Sacramenti sub unica conclusione, brez drugih komemoracij. Le če pride praznik I. ali II. reda na nedeljo, se dodá komemoracija nedelje s posebnim zaključkom in zadnji evangelij je o nedelji.¹

V cerkvi, v kateri je »vedno češčenje« na vernih duš dan, je ena sv. maša de SS. Sacramento. Vse druge maše so de Requiem, toda ne v črni, ampak v vijolični barvi, in pri stranskem oltarju, ne pa pri oltarju, na katerem je izpostavljeno Najsvetejše.²

7. **Votivna maša v čast presv. Srcu Jezusovemu prvi petek v mesecu.** Papež Leon XIII., ki je leta 1889. praznik presv. Srca Jezusovega povzdignil v praznik I. reda za vso Cerkev, je obenem dovolil, da sme biti votivna maša v čast presv. Srcu prvi petek v mesecu v onih cerkvah in oratorijih, v katerih se tisti dan zjutraj s škofovo vednostjo (approbante loci ordinario) vrši kaka posebna pobožnost (skupno sv. obhajilo, ali sv. R. Telo izpostavljeno, litanije Srca Jezusovega itd.) v čast Srcu Jezusovemu.³

a) Ta votivna maša prvi petek v mesecu je dovoljena, če le tisti dan ni kak Gospodov praznik (med Gospodove praznike se šteje tudi Svečnica⁴) ali praznik I. cl. ali vigilija Epifanije⁵ ali Veliki petek ali petek v privilegirani osmini⁶ ali vernih duš dan.⁷

Dovoljena pa je votivna maša v čast presv. Srcu tiste vigilije in ferije, v katere privatne votivne maše po rubrikah C. »Divino afflatu« (tit. X. n. 2. 5.) niso dovoljene.⁸

Votivna maša v čast presv. Srcu ni dopustna v onih cerkvah, kjer je en sam mašnik, pa mora brati konvencionalno mašo de die, ali mora opraviti tisti dan mašo pro populo.⁹

b) Maša je lahko tiha ali peta in ima značaj slovesne votivne maše, in zato Gloria in Credo in eno samo oracijo;¹⁰ prefacija je de Cruce; formular Miserebitur.

8. **Zornice (missa votiva Rorate).** Ex usu immemorabili ali pa ex Indulto apostolico sme biti ves advent peta votivna maša Rorate v čast bl. D. M. Samo v praznike Matere božje (Immaculata Conceptio; pa tudi Translatio domus Lauretanæ 10. dec. in Expectatio partus B. V. M. 18. dec., kjer imajo ta dva praznika), med osmino Brezmadežnega spočetja, kadar je off. de die infra Oct., na vigilijo pred praznikom Brezmadežnega spočetja, v praznike I. in II. reda, I. adventno nede-

¹ C. R. 18. maii 1883, n. 3574 ad 5.

² C. R. 9. jul. 1895, n. 3864 ad 4. Const. de Sacro ter peragendo in die sollemnis commem. omn. fid. def., 10. aug. 1915, n. IV.

³ C. R. 28. jun. 1889, n. 3712.

⁴ C. R. 27. mart. 1902, n. 4093 ad 3.

⁵ C. R. 29. nov. 1901, n. 4084.

⁶ C. R. 28. jun. 1889, n. 3712.

⁷ C. R. 10. maii 1895, n. 3855 ad 2.

⁸ C. R. 8. febr. 1913; AAS. 1913, 43.

⁹ C. R. 27. mart. 1902, n. 4093 ad 2 et 3.

¹⁰ C. R. 20. maii 1890, n. 3731 ad 1; 20. maii 1892, n. 3773.

ljo in na božično vigilijo: ni dovoljena votivna maša Rorate, in se mora opraviti maša de die.¹

Zorna maša mora biti peta, ima pa značaj privatne votivne maše;² in zato so pri maši vsaj tri oracije; Credo tudi v nedeljo ni; Gloria pa je samo ob sobotah in med osmino Brezmadežnega spočetja (kadar ni off. de die infra Oct., ker tedaj je maša de festo z Gl. in Cr.).³

Kjer je stara navada in prihaja k zornicam mnogo ljudstva (ratione consuetudinis et concursus populi), se smejo devet dni pred Božičem zornice obhajati po obredu slovesne votivne maše. Vseh devet dni (razun 18. dec., kjer praznujejo Expectatio partus B. V. M.) je maša Rorate, z Gloria in Credo in eno samo oracijo, brez komemoracije.⁴

Kjer molijo oficij v koru, se zavoljo zorne maše ne sme izpustiti konvencionalna maša; in kjer je en sam mašnik pri cerkvi, mora tiste dni, ko mašuje pro populo, opraviti sv. mašo de die, ne Rorate.⁵

Če pri zornicah poje ljudstvo, ne pa mašnik, ni dovoljena votivna maša Rorate, ampak maša mora biti de die.

9. Missa votiva pro sponsis. a) Dovoljena je extra tempus clausum vse dni, razun v nedelje, v praznike I. in II. reda, med osmino Sv. treh kraljev, med binškošno in sv. Rešnjega Telesa osmino in na binškošno vigilijo.⁶

Te dni, ko votivna maša pro sponsis ni dovoljena, se pri maši de die dodá molitev za poročence, in sicer tudi v praznike I. reda. Commemoratio pro sponsis se uvrsti za drugimi molitvami pred »imperato«; če je pri maši ena sama oracija, se molitev za poročence ne sme združiti z njo sub una conclusione.⁷

b) Missa pro sponsis je privatna votivna maša, tudi če je peta; zato pa brez Gloria in Credo, in vsaj s tremi oracijami.⁸ Le če je missa pro sponsis in festo duplici, odpade tretja oracija.⁹

c) Kadarkoli se za novoporočence opravi votivna maša ali se pri maši de die dodá commemoratio pro sponsis, je med mašo benedictio nuptialis.

¹ C. R. 22. aug. 1744, n. 2378 ad 7; 13. jul. 1883, n. 3583 ad 3; 2. maii 1900, n. 4055 ad 1.

² C. R. 29. jan. 1752, n. 2417 ad 5.

³ C. R. 16. febr. 1906, n. 4180 ad 1; 22. aug. 1744, n. 2378 ad 7.

⁴ C. R. 28. sept. 1658, n. 1093; 9. dec. 1713, n. 2223; 10. dec. 1718, n. 2257.

⁵ C. R. 22. aug. 1744, n. 2378 ad 8.

⁶ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 VI; 28. jul. 1911, n. 4274 V; 8. febr. 1913. AAS. 1913, 43.

⁷ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 VI.

⁸ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 VI.

⁹ C. R. 24. maii 1912. AAS. 1912, 419.

Po »Pater noster« predno začne moliti »Libera nos quaesumus Domine«, mašnik poklekne, stopi proti listni strani in se obrne k novoporočencema, ki klečita pred oltarjem, in moli nad njima Propitiare Domine in Deus qui potestate, potem se obrne nazaj k oltarju, poklekne in nadaljuje sv. mašo. Ko ob koncu maše reče mašnik Benedicamus Domino, ozir. Ite, missa est, se obrne zopet k novoporočencema in moli »Deus Abraham«; v resnem govoru jih opomni, naj bodeta eden drugemu zvesta, se med seboj ljubita in živita v strahu božjem; nato ju pokropi z blagoslovljeno vodo in moli »Placeat« in drugo, kakor navadno.¹

Benedictio nuptialis in tudi votivna maša, ozir. commemoratio pro sponsis, mora izpasti: α) če je nevesta vdova in je blagoslov že prejela;² β) če je nevesta le »corrupta«, se ji blagoslov ne odreče;³ γ) če se poroka, s škofovim dovoljenjem, vrši ob prepovedanem času;⁴ δ) če sta ženin in nevesta, če tudi s papeževim dovoljenjem, sklenila mešan z a k o n.⁵

Če je bila poroka ob prepovedanem času, pa poročenca pozneje prosita za blagoslov, se jima sme dati med sv. mašo; za votivno mašo, ozir. za commemoratio pro sponsis in missa de die, veljajo v tem slučaju isti privilegiji kakor na dan poroke.⁶

10. Slabovidnim mašnikom dovoljuje rimska stolica (Congr. Conc. ali škof, če je v to posebe pooblaščen), da smejo vsak dan, tudi v največje praznike v letu brati votivno mašo de Beata.

Formular je lahko vedno isti, namreč de Beata a Pentecoste usque ad Adventum, ali pa tempori conveniens. Gloria je samo ob sobotah; izpusti se torej tudi v praznike in med osminami M. b.; Credo se nikoli ne moli. Oracije so vedno tri: de missa votiva, de Spiritu S., Ecclesiae vel pro papa; posebne komemoracije in oratio imperata odpadejo. Na sveti dan bere samo eno votivno mašo de Beata; smel pa bi brati drugi dve de festo. — Barva je vedno bela, tudi v binkoštnih praznikih.⁷ V take dni, ko je dopustna črna maša, sme namesto de Beata brati mašo de Requiem.

II. Črne maše.

Posebna vrsta votivnih maš so maše za rajne, ki se opravljajo v črni mašni obleki po posebnem formularju. Da se sveta maša daruje za rajne, je stara navada, ki sega nazaj v apostolske

¹ Cf. Rubr. spec. Miss. in missa pro sponso et sponsa.

² C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 VI.

³ C. C. 2. oct. 1593.

⁴ C. R. 31. aug. 1839, n. 2797; 30. jun. 1896, n. 3922 VI.

⁵ C. Inq. 28. aug. 1839.

⁶ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 VI; 27. maii 1911, n. 4269 ad 6.

⁷ C. R. 30. jun. 1896, n. 3922 V, 2; 16. mart. 1805, n. 2560; 23. febr. 1839, n. 2788; 28. apr. 1866, n. 3146.

čase. Tertulijan¹ in sv. Ciprijan² nam pripovedujeta o tej navadi. V Leonovem zakramenariju že najdemo pet različnih formularjev za maše »super defunctos«; v Gelazijevem zakramentariju pa je določena posebna maša za dan pogreba (»missa in depositione defuncti«), za 3., 7. in 30. dan in za obletnico smrti.³

Zakaj so se kristjani že od starih časov svojih rajnih posebe spominjali 3., 7., 30. dan in na obletnico smrti, to nam avktor apostolskih konstitucij⁴ in zlasti liturgiki srednjega veka razlagajo v zvezi z nekaterimi dogodki sv. pisma. Tretji dan je Gospod vstal od smrti; sedmi dan je Bog nehal stvariti in je počival, in ta božji počitek je podoba onega večnega miru, ki ga želimo dušam v vicah. Trideset dni je izraelsko ljudstvo žalovalo za Mozesom in Aronom.⁵ Bolj kakor ti dogodki iz sv. pisma, pa se zdi, da so na razvoj krščanskih obredov za mrtve vplivale stare rimske in grške šege. Tretji dan po pogrebu so se pri Rimljanih zbirali sorodniki na grobu rajnega in tam napravljali obed mrtvemu v spomin. Isto se je ponavljalo deveti dan. Grki so se shajali na grobeh tudi trideseti dan. Namesto obeda za mrtve so imeli kristjani evharistično daritev in agapo za siromake. Sv. Ambrozij nam v govoru »de obitu Theodosii« našteva dneve, v katere so se zbirali: »alii tertiam diem et trigesimam, alii septimam et quadagesimam observare consueverunt.«⁶ Po poročilih apostolskih konstitucij so kristjani obhajali spomin svojih rajnih 3., 9., 40. dan in ob obletnici.⁷ Polagoma so splošno sprejeli 3., 7. in 30. dan.⁸ Rimljani so pokopavali svoje mrliče precej, ko je bila smrt dognana. Kristjani so ohranili to navado do 4. stoletja; zato je bil prvotno »dies obitus« in »dies depositionis« eden in isti dan. Še sedaj moli Cerkev na dan pogreba: »(anima), quam hodie de hoc saeculo migrare iussisti«.

Sv. maša na dan pogreba se je vršila vpričo mrliča. Sv. Avguštin nam poroča o pogrebu svoje matere Monike: »Cum offerretur pro ea sacrificium pretii nostri, iuxta sepulcrum posito cadavere, priusquam deponeretur, sicut illic fieri solet, nec in eis precibus ego flevi.«⁹ Zato po pravici poudarja rimski obrednik: »Quod antiquissimi est instituti, retineatur, ut Missa, praesente cor-

¹ Tertullian, De corona militis c. 3; De monogamia c. 10; Migne, P. L. 2, 79. 912.

² S. Cyprian., Epist. 1, c. 2; ed. Hartel, 466.

³ Ed. Muratori, I 451. 493—764.

⁴ Const. Apost. VIII 42; ed. Funk I 553.

⁵ Durandus, Rationale, VII, c. 35.

⁶ Migne, P. L. 16, 1386.

⁷ Const. Apost. VIII 42; ed. Funk I 553.

⁸ H. Delehaye S. J., Le origines de culte des Martyrs. Bruxelles 1912, 33—40.

⁹ Confess. I. IX, c. 12, n. 4.

pore defuncti, pro eo celebretur, antequam sepulturae tradatur«. ¹

Če na to mislimo, da so bile »exequiae«, molitve in sveta maša za rajnega in pogreb že na dan smrti, so nam vsi obredi za mrtve laglje umljivi. Dušo, ki se je pravkar ločila od telesa, spremlja Cerkev s svojo molitvijo na poti v večnost. Že je stopila duša pred Sodnika; v strahu in grozi čaka sodbe; Cerkev pa moli in prosi zanjo milosti in usmiljenja: »Non intres in iudicium cum servo tuo, Domine,« in med sv. mašo pri ofertoriju: »Domine, Jesu Christe, Rex gloriae, libera animas omnium fidelium defunctorum de poenis inferni et de profundo lacu; libera eas de ore leonis, ne absorbeat eas tartarus, ne cadant in obscurum.«

Božja sodba se je sicer izvršila v trenutku, ko se je duša ločila od telesa. Ta trenutek pa si dramatično podaljšamo. Dušo si mislimo kakor na poti pred sodnji stol. Predno Sodnik izreče svojo sodbo, prosi Cerkev, naj bo duši milostiv in je nikar ne zavrže v pekel. Ko Cerkev moli, je duša v resnici že sojena. Pa z ozirom na molitev sv. Cerkve ji je močel Bog v smrtni uri dati milost popolnega izpreobrnjenja, tako da je potem v trenutku ločitve s sveta močel izreči nad njo milostno sodbo.

Ta razlaga se nam zdi nabolj naravna z ozirom na dramatični značaj liturgičnih obredov pri pogrebu. Nekoliko drugače stvar razlaga Thalhofer v svoji liturgiki. Thalhofer pravi, da so besede »infernus«, »profundus lacus«, »os leonis«, »tartarus« arhaistični izrazi za vice. V srednjem veku so si mislili, da so duše, za katere se daruje sv. maša, za čas sv. maše rešene iz vic; mašnik bi torej prosil, naj jih božja Pravica po sv. maši ne pošlje več v vice.« ²

Sedaj veljavne cerkvene določbe o črnih mašah, I. Splošne opazke: 1. Črne maše niso dovoljene tam, kjer je *ex causa publica* izpostavljeno sv. Rešnje Telo. ³ Če je sv. Rešnje Telo izpostavljeno *ex causa privata*, črne maše niso prepovedane. ⁴ A nikoli ni črna maša dovoljena pri tistem oltarju, na katerem je Najsvetejše izpostavljeno.

2. Zavoljo črne maše (n. pr. na dan pogreba) ne smejo izpasti druga liturgična opravila, ki jih ukazujejo rubrike ali cerkveni kánoni. Če je torej pri župni cerkvi en sam duhovnik, ne more biti črna maša take dni, ko mora biti maša pro populo, pa tudi ne na pepelnično sredo, ⁵ sv. Marka dan, prošnje dni in binkoštno soboto. ⁶

3. V sedanjem rimskem misalu so štirje formularji za črne maše (*Missa pro defunctis*); 1. In *Commemoratione omnium fidelium defunctorum*; 2. in *die obitus seu depositionis defuncti*;

¹ Rit. Rom. tit. VI, c. 1, n. 4.

² Thalhofer, Liturgik II², 107. 108.

³ C. R. 2. dec. 1891, nn. 3753. 3755; 28. apr. 1902, n. 4096 ad 8.

⁴ C. R. 7. maii 1746 ad 4, n. 2390. Cf. Erker, Enchirid.², pg. 329.

⁵ C. R. 5. jul. 1901, n. 4076 ad 2.

⁶ C. R. 2. dec. 1891, n. 3755.

ta formular se rabi tudi 3., 7. in 30. dan po smrti, le molitve so druge; 3. in *Anniversario defunctorum*; 4. in *Missis quotidianis defunctorum*.

Rubrika ob koncu zadnjega formularja pravi, da se list in evangelij ene maše lahko bere pri drugi maši za rajne; le oracije se morajo menjavati. Kateri formular naj se izbere za rajne papeže, škofe in mašnike, povedó posebne rubrike, ki so dodane pri »*Orationes diversae pro defunctis*«.

4. Črne maše se delé v nepriviligirane in privilegirane. Privileg imajo črne maše na Vernih duš dan, na dan smrti in pogreba, 3., 7. in 30. dan in na obletnico smrti in maše v pokopališčnih cerkvah in oratorijih. Vršiti se smejo tudi take dni, ko privatne votivne maše niso dovoljene.

II. Posamezne črne maše. 1. **Na vernih duš dan** morajo biti vse maše de *Requiem, ritus duplicis*, z eno oracijo in sekvencijo, po prvem formularju. Če je 2. novembra nedelja ali zapovedan praznik ali praznik I. reda, se spomin vseh vernih duš prenese na prvi dan, ko ni takega zadržka.¹ Ko bi bil vernih duš dan pogreb, se za pogrebno mašo vzame formular »in die obitus seu depositionis«.²

2. Črna maša »in die obitus seu depositionis defuncti«.

a) Črna maša na dan pogreba je glavni del cerkvenih obredov za rajnimi. Zato naj se maša vrši, kolikor je mogoče, praesente corpore defuncti.³ Če iz važnega razloga (n. pr. radi prepovedi civilne postave, radi kužne bolezni, nasprotné navade) mrliča ne prineso v cerkev, pa mora pogrebna maša vsaj toliko s pogrebom biti v zvezi, da se ne vrši kesneje kot dva dni po pogrebu. Tako je določila C. R.: »Quodsi ex civili vetito, aut morbo contagiso, aut alia gravi causa, cadaver in ecclesia praesens esse nequeat, imo etsi iam terrae mandatum fuerit, Missa (exequialis) celebrari quoque poterit in altero ex immediate sequentibus duobus ab obitu (vel depositione) diebus, eodem prorsus modo ac si cadaver esset praesens.«⁴

b) Pogrebna maša mora biti slovesna ali peta. Za umrlega siromaka, čigar sorodniki ne morejo utrpeti troškov za slovesno ali peto mašo, pa sme biti tiha pogrebna maša z istimi privilegi, ki jih ima slovesna pogrebna maša.⁵

c) Pogrebna maša je med vsemi črnimi mašami najbolj privilegirana. Dovoljena je vse dni razun v »festis duplicibus I. classis solemnioribus seu universalis Ecclesiae, seu Ecclesiarum particularium«, in pa zadnje tri dni velikega tedna.⁶

¹ Rubr. spec. Miss. in commemor. omn. fid. def.; C. R. 9. jul. 1895, n. 3864. III.

² C. R. 9. jul. 1895, n. 3864. V.

³ Rit. Rom. tit. VI, c. 1, n. 4.

⁴ C. R. 2. dec. 1891, n. 3755 III.

⁵ C. R. 9. maii 1899, n. 4024.

⁶ C. R. 2. dec. 1891, n. 3755 I; 28. jul. 1911, n. 4274 VI. VII.

Slovesniši prazniki (festa solemniora) I. reda v splošni Cerkvi so: Božič, Epifanija, Velika noč, Vnebohod, Binkošti, sv. Trojica, sv. Režnje Telo (nedelja med osmino sv. R. T., kjer je praznovanje Telovega po motupropriju 2. julija 1911. preneseno na nedeljo); Brezmadežno spočetje, Oznanjenje in Vnebovzetje bl. D. M.; rojstvo sv. Janeza Krstnika; sv. Jožef, varih vesoljne Cerkve (v sredo po drugi nedelji po Veliki noči); sv. apostola Peter in Pavel; Vsi svetniki.

Slovesniši prazniki partikularnih cerkvâ pa so: obletnica posvečenja (dedicatio), praznik cerkvenega patrona (festum tituli ecclesiae) in praznik deželne, škofijskega in krajevnega patrona.¹

Za te praznike in za zadnje tri dni velikega tedna je torej pogrebna maša prepovedana. V druge praznike, daši so I. reda, ki pa se ne štejejo med »festa solemniora«, je pogrebna maša dovoljena. Dovoljena je torej velikonočni in binkoštni ponedeljek in torek,² pa tudi na praznik presv. Srca Jezusovega;³ prav tako v vse druge praznike, nedelje, ferije, vigilije, osmine.

Po splošnih določbah župno opravilo ne sme nikoli izpasti radi pogrebne maše; zato v župnih cerkvah, kjer je en sam duhovnik, pogrebna maša ni dovoljena tiste dni, ko mora biti maša »pro populo«, potem na pepelnično sredo, sv. Marka dan, prošnje dni in binkoštno soboto.⁴

Če je isti dan pogreb in poroka, pa en sam mašnik pri cerkvi, naj se opravi pogrebna maša za rajnega, poroka pa bodi brez maše.⁵

d) Kadar pogrebna maša ne more biti v času od smrti do pogreba, niti prvi ali drugi dan po pogrebu, se lahko prenese na prvi prosti dan, ko ni nedelja, ne zapovedan praznik, ne god I. ali II. reda, ali oficij, ki izključuje god I. ali II. reda, namreč: privilegirana ferija (pepelnična sreda in ferije velikega tedna), privilegirana vigilija (božična in binkoštna), dan med privilegirano osmino (sv. Treh kraljev, velikonočna, binkoštna, in sv. R. T. osmina).

Zgled k navedenemu pravilu: Ko bi kdo umrl veliko sredo in bi ga pokopali veliki petek, bi pogrebna maša zanj mogla biti šele v ponedeljek po beli nedelji. Ko bi pa bil pogreb veliko soboto, bi pogrebna maša mogla biti že velikonočni ponedeljek (2. dan po pogrebu).

e) Poleg pete črne maše na dan pogreba ali prvi ali drugi dan po pogrebu so dovoljene v isti cerkvi ali javnem oratoriju za istega rajnega tudi **tihe** črne maše,⁶ toda ne vse dni, v katere sme biti peta pogrebna maša, ampak samo v duplex maius in minus in nižje godove med tednom. Tihe črne maše poleg slovesne ali pete pogrebne maše namreč niso dovoljene: v nedelje, v zapovedane praznike, v godove I. in II. reda, pepelnično sredo, veliki teden, božično in binkoštno vigilijo, med velikonočno in binkoštno osmino, o smi dan po Sv. treh kraljih in po Telovem.⁷

¹ Glej seznamek praznikov v novi izdaji brevirja; s tem seznamkom primerjaj dekret C. R. 28. jul. 1911, n. 4274 VI. VII.

² C. R. 2. dec. 1891, n. 3755 I.

³ C. R. 4. avg. 1892, n. 3788 ad 2.

⁴ C. R. 2. dec. 1891, n. 3755 I; 5. jul. 1901, n. 4076 ad 2.

⁵ C. de Prop. F. 3. sept. 1817; Coll. n. 726.

⁶ C. R. 12. jan. 1877, n. 3944 III.

⁷ C. R. 12. jan. 1897, n. 3944 ad 5; 28. jul. 1911, n. 4274 V.

Pomniti je treba: a) V cerkvah in javnih oratorijih (pa tudi v napoljavnih oratorijih, če služijo za javno cerkev) so tihe črne maše dovoljene samo tedaj, če je v isti cerkvi ali javnem oratoriju tudi slovesna ali peta črna maša za rajnega na dan pogreba ali prvi ali drugi dan po pogrebu. V napoljavnem in privatnem oratoriju pa so tihe črne maše na dan pogreba ali za dan pogreba dovoljene tudi, če v oratoriju ni slovesne ali pete pogrebne maše.¹ b) V cerkvah in javnih oratorijih so tihe črne maše obenem s slovesno ali peto črno mašo dovoljene samo en dan v času od smrti do pogreba ali prvi ali drugi dan po pogrebu. V privatnih in napoljavnih oratorijih (ki ne služijo za cerkev ali javen oratorij) pa so tihe črne maše dovoljene vse dni od smrti do pogreba, dokler je mrlič v hiši.² Izvzeti so zgoraj naštetni dnevi, v katere tihe pogrebne maše niso dovoljene.

f) Podoben privileg kakor maša na dan pogreba ima peta črna maša »nuntio primo de obitu alicuius accepto«. Ta maša ni dovoljena: v nedelje in zapovedane praznike; v praznike I. in II. reda; pepelnično sredo in veliki teden; božično in binškošno vigilijo; med velikonočno, binškošno, sv. Treh kraljev in sv. Rešnjega Telesa osmino.³ Maša mora biti peta.

3. Črna maša III., VII., XXX. dan po smrti ali po pogrebu je prepovedana: v nedelje in zapovedane praznike; v praznike I. in II. reda; pepelnično sredo in veliki teden; na božično, sv. Treh kraljev in binškošno vigilijo; med božično, sv. Treh kraljev, velikonočno, vnebohodno, binškošno in sv. Rešnjega Telesa osmino. Maša mora biti peta; tihe maše nimajo tega privilega. Formular je isti kakor na dan pogreba, samo oracija je druga. Dnevi se štejejo ali od smrti ali pogreba; dan smrti, oziroma pogreba, se lahko všteje ali pa ne. — Če je III., VII. ali XXX. dan »dies impedita«, se maša opravi prvi prosti dan, in sicer prej ali pozneje.⁴

4. Isti privileg kakor tretji, sedmi in trideseti dan ima **obletnica** smrti ali pogreba. Obletni dan se šteje od dneva smrti do drugega dne po pogrebu. Ločimo pa obletnice v pravem pomenu in obletnice v širšem pomenu (*anniversaria stricte et late sumpta*).

a) Za obletnico v pravem pomenu je treba, da se ustanovljena ali manualna maša opravi res na obletni dan smrti ali pogreba. Štejejo pa se med obletnice v pravem pomenu tudi za določen dan ustanovljene maše, dasi tisti dan ni obletni dan. Maša mora biti peta. Če je obletni dan »dies impedita«, se maša prenese na prvi prosti dan, prej ali pozneje.⁵

b) Obletnice v širšem pomenu so pete črne maše, ki jih imajo enkrat na leto (dan ni določen) redovne družine, ka-

¹ C. R. 12. jan. 1897, n. 3944 ad 3; 28. apr. 1902, n. 4096 ad 4.

² C. R. 10. nov. 1906, n. 4192 ad 1; 31. mart. 1909, n. 4235 ad 1 et 2.

³ C. R. 2. dec. 1891, n. 3755 III; 28. apr. 1902, n. 4096 ad 5; 28. jul. 1911, n. 4274 V.

⁴ C. R. 2. dec. 1891, n. 3753.

⁵ C. R. 2. dec. 1891, n. 3753 I—IV.

pitlji, bratovščine in pobožne družbe za svoje rajne ude, ali ki jih naročajo verniki med osmino vseh vernih duš. Obletnica v širšem pomenu je prepovedana vse tiste dni kakor obletnica v pravem pomenu, in vrhu tega tudi v duplicia maiora; dovoljena je torej v duplex minus in v manjše godove.¹

5. Črne maše, tihe in pete, ki niso v zvezi s pogrebom in se zato ne opravljajo kak določen dan z ozirom na pogreb, se imenujejo **missae quotidianae defunctorum**.

a) Dovoljene so v festa semiduplicia, simplicia in v navadne ferije med letom. Prepovedane pa so: v festa duplicia in v nedelje, pa tudi v ferijo, »in qua anticipanda vel reponenda est Missa Dominicae«; med privilegiranimi osminami (božično, Treh kraljev, velikonočno, vnebohodno, binkoštno, sv. Reš. Telesa); ves postni čas, razun prvi prosti dan v tednu; kvatrne dni; vse vigilije; ponedeljek prošnjega tedna, pa tudi druge prošnje dni v župnih cerkvah, kjer imajo procesijo, pa eno samo mašo.²

V ferije v postu, kvatrne dni, prošnje dni in vigilije, ko niso dovoljene missae quotidianae defunctorum, se sme za rajne, za katere se daruje sv. maša, dodati posebna molitev. Dodá se ta molitev ne gledé na število drugih molitev, in sicer na predzadnjem mestu med oracijami, ki jih ukazujejo rubrike. Posebna molitev za rajne je dovoljena tudi tedaj, ko je pri maši po rubrikah ukazana molitev »Omnipotens sempiternus Deus« ali »Fidelium Deus omnium conditor.«³

b) Missae quotidianae defunctorum, ki se smejo vršiti samo v nižje godove in v ferije med letom, so privilegirane, če se opravijo v cerkvi ali oratoriju na **pokopališču**. Dovoljene so pete in tihe črne maše v cerkvi ali oratoriju na pokopališču vse tiste dni, v katere je dovoljena peta maša ob obletnici smrti. Prepovedana je torej črna maša na pokopališču: v nedelje in zapovedane praznike; v praznike I. in II. reda; pepelnično sredo in veliki teden; na božično, sv. Treh kraljev in binkoštno vigilijo; med božično, sv. Treh kraljev, velikonočno, vnebohodno, binkoštno in sv. Rešnjega Telesa osmino.⁴ Smejo pa te maše biti v tiste ferije in vigilije, v katere po novih rubrikah tihe črne maše niso več dovoljene.⁵

Privileg je dan samo za pokopališčne cerkve in oratorije (javne in privatne), ne pa za župne in podružne cerkve, okrog katerih je pokopališče; tudi cerkve na starih, opuščenih pokopališčih nimajo tega privilega.⁶ Privileg se tudi ne more raztegniti na kapele izobven pokopališč, ki služijo za grob-

¹ C. R. 2. dec. 1891, n. 3753 V.

² Rubr. ad norm. C. »Div. afflatu«, tit. X. 2. 5; C. R. 12. jun. 1912, AAS. 1912, 447.

³ C. R. 12. jun. 1912; 20. febr. 1913 (AAS. 1912, 447; 1913, 122).

⁴ C. R. 19. maii 1896, n. 3903.

⁵ C. R. 8. febr. 1913; AAS. 1913, 44.

⁶ C. R. 28. apr. 1902, n. 4096 ad 1 et 2.

nice.¹ — Da je v kapelah na pokopališču dovoljena sv. maša, mora biti med grobom in oltarjem (ne stopnjicami) nekako en meter razdalje.²

III. Obred črnih maš. 1. Kateri formular se rabi pri raznih vrstah črnih maš, je razvidno iz napisov pri posameznih mašah in iz dodanih rubrik.

2. Vse privilegirane črne maše (torej maše na Ver-nih duš dan, pogrebne maše, peta maša 3., 7. in 30. dan in ob obletnici, maše v pokopališčnih cerkvah in kapelah) se opravljajo ritu duplici, imajo torej eno samo oracijo. Neprivilegirane črne maše (missae quotidianae defunctorum), pa naj so tihe ali pete, pa so ritus semiduplicis, imajo torej tri oracije. Prva je ona, ki se bolj ujema z mašnikovim namenom; druga je »ad libitum«; tretja je »Fidelium Deus omnium«. Sme pa mašnik pri tihi (ne peti) maši k trem, po rubrikah ukazanim oracijam, dodati še druge molitve za rajne (da je vseh skupaj pet ali sedem) a zadnja mora vedno biti »Fidelium Deus omnium«.

3. Sekvencija *Dies irae* je ukazana: a) v vseh petih črnih mašah, naj so privilegirane ali ne; b) v vseh privilegiranih črnih mašah, tudi če so tihe. V neprivilegiranih tihih črnih mašah je dano mašniku »ad libitum«, da sekvencijo moli ali pa ne.³

Misijonske pridige.

9. Varuj se grešne priložnosti.

Pred leti je živel ob morskem obrežju na Norveškem mlad in predrzen ribič. V neki viharni noči gre s svojim malim ribiškim čolničem na razburkano morje. Starši in bratje ga milo prosijo, naj oštane na suhem, ali on se ne dá pregovoriti. V svoji skrajni predrznosti skoči v čoln in vesla od kraja. Noč se je polagoma umaknila jasnemu dnevu, vihar se je pomiril, solnce vzhaja in razlije mile svoje žarke nad gladino pomirjenega morja. Utrujen od silnega napora se vleže mladenič v čolnič in zaspi. Naenkrat pa čuje glasen krik in se zbudi; skoči pokoncu in zazre v daljavi ladjo svojega očeta. Mornarji ga kličejo in prosijo, naj jadra k barki, sami se mu pa ne bližajo. Kako tudi? — Mladenič zažabi vesla in krepko jih zasaja v vodo. Ali kako se začudi, ko vidi, da je ladja očetova zdaj na desni, zdaj na levi strani. Iz tega spozna nesrečni mladenič, da je sam s svojim čolničem v vrtincu. Grozna slutnja se ga po-

¹ C. R. 12. jan. 1897, n. 3944 ad 1.

² C. R. 12. jan. 1897, n. 3944 ad 2.

³ C. R. 21. mairi 1897, n. 3956.

lasti. Hitro vrže plašč raz sebe in vesla za žive in mrtve. Toda zastonj! Čolnič dela vedno manjše kroge in se bliža središču, kjer se voda vlije navzdol, kakor po lijaku. Vrže tedaj vesla od sebe in ves obupan vije roke proti nebu. Morske ptice ga obletavajo. Naenkrat pade na tla, z rokami si tišči ušesa in celo sapo tišči vase. Čolnič se vrti hitreje in hitreje; šumeči valovi ga zalijo in ga tirajo z mladeničem vred v zevajoči prepad.

Glejte tu p o d o b o s v e t á , ki se iz potrebe, večinoma pa brez potrebe podaja v strašne dušne nevarnosti in najde pogin v vrtincu pregrešnih strasti. Vsak dan se na tisoče duš pogrezne v vrtinec, v čigar dnu ostanejo pokopane na vekomaj. Razni valovi jih tirajo tjakaj: zdaj pohujšljive in brezbožne knjige, zdaj nevednost v verskih rečeh; zdaj slaba vzgoja ali skrivne družbe, zdaj zopet hudobni tovariši, nesrečen zakon itd. Ako se hočemo rešiti, nikakor ne smemo na nevarno morje; z drugimi besedami: Ako se hočemo rešiti, skrbno se moramo varovati bližnje priložnosti v greh. Sedaj v sv. misijonu, ko ste nekako po čudežu božjega usmiljenja zopet zadobili življenje milosti in božje prijaznosti ter vas zopet navdaja veselo upanje večnega življenja, vsaj zdaj, pravim, sklenite trdno: n e v e č i t i v b l i ž n j o p r i l o ž n o s t v g r e h . O Marija, pomoč kristjanov, blagoslovi mene in moje poslušalce, da spoznajo nevarnosti, da se jih v bodoče ogibljejo, ker od tega zavisi sad sv. misijona!

I. Kaj je bližnja priložnost v greh? Bližnja priložnost so take reči, osebe, kraji ali okoliščine, ki človeka navadno zapeljejo v greh. Vseh takih priložnosti ogniti se ni mogoče, sicer bi morali iti s sveta. Po nauku sv. Alfonza pa smo v vesti zavezani ogibati se takih priložnosti, v katerih ljudje navadno ali vselej grešijo. N. pr.: Ti si se napil, kadarkoli si šel v gostilno; za te je gostilna priložnost za greh. Ti služiš v hiši z lahkomišljeno deklino, ki ti dela izkušnjave, kadarkoli občuješ z njo. Glej, ona oseba je tebi priložnost v greh. — V oni družbi se čujejo brezverski ali ostudni pogovori, in kadarkoli si ondi, majè se tvoja vera, izginja nedolžnost. Ona družba je za te bližnja priložnost v greh. — Vsakdo je torej dolžan pod smrtnim grehom, da zapusti take priložnosti, ki ga vselej zapeljejo v greh. Vsak se namreč pregreši, ko se brez potrebe poda v smrtno nevarnost, bodi že nevarnost za dušo ali telo, saj je smrtni greh smrt duše. Prepričan sem, da je velika večina sklenila v sv. misijonu, poboljšati se in ne več grešiti. Ali povem vam, satan se smeje vašim sklepom, ako ne zapustite obenem tudi priložnosti za greh, ne raztrgate pregrešne vezi z drugim spolom, ne daste slovo hišam in družbam, ki so vam bile dosedaj v veliko dušno škodo. Kaj vam pomağa, če ste po dobri spovedi hudobnega duha zapodili iz vašega srca, ako ste pa pozabili zakleniti duri bližnje priložnosti, skozi katere se bo

kmalu zopet vrnil nazaj? Satana ne bodete goljufali, on dobro pozna vašo slabo stran, vašo glavno napako.

Nikar ne reci: Zamé ni nobene nevarnosti, čutim se močnega dovolj, da obstanem tudi v največji izkušnjava. Pristudil se mi je greh in nihče me več ne premoti. — O človek, kdo si pa, ki govoriš tako samozavestno in se upaš ostati v starih priložnostih, ne da bi grešil?

Glej, Salomon je bil najmodrejši mož, kar jih je nosila zemlja; on je zidal Gospodu veličastni tempelj, Ali ko se je na stara leta jel družiti z brezbožnimi ženami, je padel tako globoko, da je njim na ljubo malikom zidal tempeljne. Ali si ti morda modrejši od Salomona?

David je bil mož po srcu božjem; služil je Bogu od mladosti, premaгал velikana Golijata, v krasnih psalmih slavil Boga, bil prerok in velik svetnik; ali ker ni varoval svojih oči, se je zagledal v Urijevo ženo, postal prešestnik in morilec. — Si li ti svetejši od Davida?

Samson je bil od sile močan. A ker se je preveč bavil z Dalilo, je izvedela od njega skrivnost njegove moči, mu odrezala lase in ga izročila Filistejcem v roke. Morda si ti močnejši od Samsona?

Peter je bil najgorečnejši med apostoli, poln žive vere. Bil je skala, na katero je Jezus postavil svojo Cerkev; bil je pripravljen, če treba, umreti za svojega Učenika. A glej, tudi on se poda v bližnjo priložnost; s hlapci in deklami se na dvorišču greje pri ognju, zataji svojega Gospoda in priseza, da ga niti ne pozna. Morda si ti gorečnejši od Petra?

Kdo je tedaj varen greha, kdo je tolikanj trden, da bi si upal obstati v grešni priložnosti. Nihče, gotovo da nihče. Tudi najmočnejši, tudi najsvetejši more pasti, če se ne varuje priložnosti, kakor opominja sv. apostol Pavel: »Kdor tedaj meni, da stoji, naj gleda, da ne pade« (Kor. 10, 12).

Bližnja priložnost vodi po dveh potih v greh. Prvič poveča naravno slabost človekovo in naravno nagnjenje h grehu; drugič jemlje vsem, ki se prostovoljno podajo v grešno priložnost, nadnaravno pomoč božjo. Človekova volja je včasih silno šibka, strast pa močna. Tudi sv. apostol Pavel je čutil to žalostno posledico izvirnega greha, zatorej piše: »Jaz čutim drugo postavo v svojih udih, katera se bojuje zoper postavo mojega duhá . . . Dobrega namreč, katero hočem, ne storim, temuč hudo, kar nočem, to delam« (1. Kor. 7, 19—23). Kdor se tedaj vedoma izpostavi grešni priložnosti, skusi v sebi tako močno naravno nagnjenje, da je skoraj nemogoče upreti se grehu. — Recimo, da kdo umira gladu; naenkrat pa zagleda pred seboj polno mizo jedil in pijače, ali se bo mogel zdržati, ali ne bo s hlastno roko segel po njej? Zgodi se, da ljudje, ki so do skrajne meje lačni in žejni, s tako slastjo jedó in pijó, da se postavijo v gotovo smrtno nevarnost. Kdo more tedaj verjeti, da se bo

človek mogel zdržati greha, ako doseže, po čemer teži njegova prirojena strast? Brez posebne pomoči božje je to celo nemogoče. Saj človek ravno iz tega namena poišče priliko, da bi užil, po čemer hrepeni njegova strast. In vendar ljudje golju-fajo sami sebe; na eni strani delajo trdne sklepe, ne več grešiti; na drugi strani pa iščejo priložnosti v greh, ali vsaj ostanejo v njej in je ne zapuste. Tak človek pričakuje čudeža od Boga, predrzno zaupa na božjo pomoč, katere pa Bog nikdar in nikoli ne more dati njemu, ki se vedoma odvrne od Boga in se izpostavi gotovi grešni nevarnosti. V bližnji priložnosti ostati in ne grešiti, je čudež, in sicer večji čudež, kakor sredi ognja hoditi in se ne opeči. Čudež pa se godi le po izredni moči božji, katere Bog nikdar ne bo podelil njemu, ki se prostovoljno in vedoma podá v grešno priložnost ali ostane v njej. Ne reci: »Bog je dober in ne bo pripustil, da padem; moliti hočem in oni mi bo pomagal.« Bog ne bo dal svoje pomoči predrznežu, saj sam govori v sv. pi-smu: »Kdor ljubi nevarnost, bo poginil v njej« (Eccl. 3, 27).

Ko bi Bog svojo pomoč delil njim, ki se prostovoljno postavijo v grešno nevarnost, bi delal zoper svojo svetost in pravičnost. Znano vam je, da je satan Jezusa peljal na vrh jeruzalemskega tempelja in mu rekel, naj se vrže doli; saj je pisano: »Svojim angelom je zapovedal zavoljo tebe, da naj te varujejo na vseh tvojih potih. Na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ne zadeneš ob kamen« (Ps. 90). Jezus pa mu odgovori: »Ne izkušaj Gospoda, svojega Boga.« Kdor se vedoma izpostavi grešni nevarnosti, ta izkuša Boga, je torej grešil s predrznim zaupanjem. Kako se more tedaj izgovarjati dekle, ki ponoči odpira okno zapeljivcu in se razgovarja z njim. Greh je, nedolžnost zapraviti, a greh je tudi, podati se v tako priložnost, ki prej ali slej vodi v greh. — Kadar m o r a š v nevarno priložnost, takrat te bo varoval Bog; ako se pa sam podaš vanjo, se ne smeš zanašati na božjo pomoč. Pobožna Judita se je lepo okinčala in se sama podala v Holofernov šotor, da reši izraelsko ljudstvo. Bog jo je varoval, da njena nedolžnost ni trpela prav nobene škode in ohrabil je njeno roko, da je Holofernu odsekala glavo in rešila svoje ljudstvo iz rok trinoga. — Dina je iz gole radovednosti zapustila Jakobove šotore, da bi videla nošo sihemskih hčera, in glej, Bog jo je zapustil, da se je osramočena vrnila nazaj.

Jasno je tedaj kot beli dan, da se pregreši, kdor se vedoma poda v grešno priložnost in se brez veljavnega vzroka izpostavi nevarnosti. Preljubi! Vprašanje je pa: Ali ste se tega tudi izpovedali? Kaj ne da ne? — In vendar je bila vaša sveta dolžnost, razodeti priložnost, v katero ste se vedoma podali. Ne recite: Saj nismo vselej grešili! Če niste grešili, je bila izjema, a pravilo ostane, da se pregreši, kdor se vedoma in prostovoljno podá v grešno nevarnost. Zgodilo se je že, da se je kdo obesil, a vrv se je pretrgala in ostal je živ. In vendar nihče

ne bo trdil, da se ta človek ni smrtno pregrešil zoper svoje življenje. Kdo se bo šel torej obesiti v nadi, da se zopet pretrga vrv? Torej je in ostane greh, vedoma se podati v grešno priložnost, in sveta je dolžnost, ogibati se je.

II. Znano vam je, da so se nekateri angeli vzdignili zoper Boga, in Bog jih je hipoma zavržel v peklensko brezdno. Tedaj je Bog ustvaril človeka in ga namnožil na zemlji, da bi človeški rod zavzel tiste sedeže v nebesih, katere so popustili angeli. Nad tem se pa grozno srdi satan in dela na vso moč, da bi tudi ljudi odvrnil od Boga. Zategadelj je že v rajju zapeljeval prva človeka v podobi kače in ju tudi zapeljal. Bog se je usmilil človeštva in mu poslal Odrešenika. Zopet so odprta rajska vrata vsakemu, ki veruje v Jezusa Kristusa, živi po njegovih naukih in se poslužuje sredstev zveličanja, svetih zakramentov. Ali satan ne miruje; kakor besneč lev vedno hodi okrog in išče, koga da bi požrl. Zapeljuje ljudi na vse mogoče načine in žali bog, mnogo jih pogubi.

Našteti vam hočem tedaj nekatere priložnosti, katerih se poslužuje in katere so vam posebno nevarne.

1. Največja nevarnost je branje slabih knjig in časnikov. Nevarna je slaba tovarišija, še nevarnejša slaba knjiga; tovarišija se razide in nevarnost je odstranjena, knjiga pa ostane, zopet in zopet se lahko vzame v roko, posodi se drugim in tako gre pohujšanje iz roke v roko. Ravno taka je s časniki, ki frčijo po deželi kakor metulji in raznašajo kugo brezverstva, nesramnosti, nepokorščine do sv. Cerkve, škofov in duhovnikov. Sv. Cerkev je v tej zadevi večkrat svarila. Kakršna je hrana, takšno je tudi naše zdravje; in kakršna je duhovna hrana — berilo, takšen je tudi duševni stan. Če ti pride kaj takega ali dvomljivega v roke, pokaži duhovnemu pastirju, ki bo razsodil, če je za te ali ne.

2. V vsakem kraju se nahajajo ljudje, katerim se je omajalava; ljudje napol učeni, ki menijo bolj poznati vero in verske resnice kakor duhovniki ali celò škofje. Svojo prižnico navadno postavijo v gostilni ali na shodih zloglasnega društva, kjer udrihajo po verskih resnicah, zasramujejo sv. zakramente in cerkvene obrede, obrekujejo delovanje in življenje duhovnikov. Skratka: Z nogami teptajo vse svetinje naše sv. vere. Ti so pravi satanovi pomagači in ž njimi občevati, nje poslušati je največja nevarnost. Njim se v bran postaviti ni varno, zato je najbolje, da ne greste blizu.

3. Varuj se plesa, ki je malokdaj brez greha. Na plesu se izgubi zdravje, življenje, posebno pa nedolžnost. Največ se pleše ob nedeljah in praznikih kakor tudi na cerkvenih shodih in tako se greši dvakrat huje. Najraje se pa pleše ponoči; noč pa ima svojo moč. Razuzdani ples je kriv, da je marsikateri mladenič nesrečen časno in večno; ravnotako deklet. Ne jaz,

ampak Sveti Duh govori: »Ne imej družbe s plesalko, da se ne pogubiš« (Sir. 9, 4). Grda nečistost ima dva pomagača: pijančevanje in ples. In če je ples še tako nedolžen, je pri mladih ljudeh raznega spola brez variha ob mikavni godbi in pijači, ob veliki razburjenosti vsaj največja priložnost za greh. »Laže je beli sneg ohraniti v goreči peči, da se ne raztopi, kakor na plesu se ubraniti greha, ki nedolžnost umori« (Slomšek).

4. Varuj se ponočevanja. Ako ponočuješ, preobračaš naravni red, ki ga je postavil Bog: noč je za počitek, dan pa za delo. Ponoči rogoviliš, podnevi pa dremlješ in kradeš čas Bogu in ljudem. Spanje ti je zlasti v mladosti bolj potrebno nego jed in pijača. — Česar zapeljivec in poželjivec ne zmore podnevu, stori pa ponoči. Ponočnjaki nesramno govore, še grše popevajo; mladeniče vabijo seboj in jih pohušujejo, moré pa lepo devišтво drugega spola, katerega izguba se dostikrat objokuje celo življenje. Oj, koliko gorje! — Največ ponočevanja je v soboto večer in pred prazniki. Drugo jutro pa leži ponočnjak, ne gre k božji službi in naredi nov greh. Mladenič, ako te vabijo ponočnjaki seboj, nikar ne hodi! Če si pridno delal podnevu, gotovo si truden in potreben počitka. Ubočaj me, pojdi spat, in sladko boš počival ponoči. Vesel na duši in okrepcen na telesu se boš zbudil na vse zgodaj in vesel boš prijel za delo v božjem imenu ter ga nadaljeval v svoj časni in večni blagor.

5. Najhujši sovražnik mladine je grešno znanje. — Kje se pa navadno prične grešno znanje?

a) Na mlati, kjer so skupaj mladeniči in dekleta brez dobrega varstva. Starši! Ne dajajte hčerâ ali dekel na tuje pode, še manj v sosednje vasi. Bolje je plačati par krajcarjev in najeti mlatiča, pa deklo ali hčer odtegniti grdim jastrebom. S tem prihranite Jezusu veliko ran in žalosti, sebi in svojim pa prislužite božji blagoslov. Stene na podeh bodo klicale enkrat mlatičem strašno gorje, pa tudi neprevidnim staršem in gospodarjem!

b) Še večjo nevarnost ima metevprosa, kjer se gode velike nerodnosti. Če ne morete prosa ometi z živino, opravljajte to delo vsaj podnevu; zamujeni čas vam Bog povrne obilo.

c) Hudo se tudi žali Bog, kadar se tare predivo, se pospravlja korenje, slači kuruza, zato ker se ta dela navadno opravljajo ponoči in brez pravega varstva. Noč je pa vedno nevarna za dušo. Zatorej veljaj pravilo: Vsa dela, kolikor je mogoče podnevu, ponoči pa nikdar brez skrbnega varstval!

č) Ne pošiljajte mladih ljudi čutk mrličem. Navada je sama na sebi sicer lepa, vendar za mlade ljudi pogubna. Dasi-ravno vidijo nad mrličem, kaj bodo kmalu tudi oni, vendar so dovolj predrzni, da vpričo mrliča ali zunaj uganjajo čudne reči. Molitev iz takih ust Bogu ni prijetna; zatorej, mladina, moli doma za duše rajnkih; tako boš pomagala duši, sebe pa obvarovala nevarnosti.

d) Enake nevarnosti so za mladino na sejmi h, cerkvenih shodih in celó na božjih potih. Kjer stoji Bogu na čast cerkev, tam si sezida satan kapelico. Namen je dober, a izpejljava je dostikrat silno slaba. Dopoldne Bogu, popoldne satanu. Dopoldne spoved in sveto obhajilo, popoldne pijača in ples. Dopoldne solze, popoldne razkošno veselje. Torej, če že kam greste, pojdite iz dobrega namena, v dobrem, varnem spremstvu in hitite po opravljenem poslu urno domov.

Je še polno takih priložnosti, a čas mi ne dopušča, da bi vse naštel. Tudi vem, da so vam bolj znane kakor meni. Torej, če hočete, da vam bo sveti misijon v obilno dušno korist, sklenite trdno, da se hočete zanaprej skrbno varovati vsake grešne priložnosti, sicer je ves vaš trud zastonj.

Živela je žena, velika grešnica. Nekega dne jo krene skozi cerkev, da si prikrajša pot. V cerkev prihaja obilna množica ljudi, ki jo obsujejo krog in krog, da ne more več iz cerkve. Tedaj stopi na prižnico misijonar, ki ginjaivo govori o božjem usmiljenju do grešnikov. Med drugim večkrat ponavlja besede: »Ljubi bratje! Bog odpusti vsak greh, če ga le človek obžaluje in pokoro stori!« Žena čuti besede, postane zamišljena in stavek ji ne gre več iz glave. — Ko je pridiga končana, drenja se žena skozi množico in pride do misijonarja, ki ravno prihaja s prižnice. Prime ga za roko in vpraša: »Prečastiti gospod! Je li res usmiljenje za vsakega grešnika?« — »To je gotovo, da se le človek resnično skesa in izpove.« — Žena: »Grehi so pa raznih vrst, ali Bog odpušča vse?« — »Gotovo, če jih človek studi in zapusti.« — »Ali bi Bog odpustil meni, ki sem ga petnajst let žalila z najhujšimi grehi?« — »Brez dvoma.« — »Če je tedaj tako, častiti oče, povejte mi, kdaj morem opraviti spoved?« — »Žena, to se lahko zgodi takoj; samo pripravite se in pridite k oni spovednici, jaz pridem v par trenutkih.« — Spovednik pride kmalu in žena opravi natančno in skesano dolgo spoved. Preden pa zapusti spovednico, reče misijonarju: »Častiti oče, jaz ne morem na svoj dom, da se ne bi zopet izpostavila grešni nevarnosti. Ali mi morete preskrbeti za to noč prenočišče?« — Misijonar ji razloži, da on tega ne more lahko; tedaj sklene žena, da ostane celo noč v cerkvi. Drugo jutro jo najdejo mrtvo v kapeli Matere božje. Umrla je kleče, obraz se je bil nagnil do tal, tla pa so bila zelo pomočena s solzami. Tako silno je objokovala svoje grehe, da je umrla od žalosti. Misijonar izve vest, hiti v cerkev, spozna svojo spovedanko in hvali in občuduje velikost božjega usmiljenja. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Šesta nedelja po veliki noči.

Škodljivost pohujšanja.

To sem vam govoril, da se ne pohujšate. Jan. 16, 1.

Čas, ki je določen za Kristusovo trpljenje in smrt, se glasom današnjega evangelija bliža vedno bolj in bolj. Zato ukrene Zveličar tako, kakor pobožen in ljubezniv oče, videč, da se mu približuje smrtna ura. Od svojih učencev jemlje slovo, poučljivo in koristno slovo. V glavnih točkah ponovi še enkrat na kratko, kar jih je tri leta učil; tolaži jih in krepča, obljubuje jim Tolažnika, napoveduje jim svoje trpljenje in smrt ter jim tudi prerokuje njihovo preganjanje. Vse to stori zaradi tega, da bi se ne pohujšali, ko bi ga videli ujetega, zvezanega, križanega, umorjenega. Ali vidite, predragi, koliko si Gospod prizadeva, da prepreči pohujšanje? Pač mora biti torej pohujšanje veliko zlo, ker je Zveličar tako zabranjuje! Da, to je tudi. Zato posnemam jaz danes Jezusa in vas svarim pred to pregreho. Zakaj pohujšanje je hudo zlo; škoduje namreč: 1. našemu bližnjemu, ker ga v grehe zapelje, in 2. nam samim, ker izziva božjo jezo nad nas. — O teh dveh točkah bodem v naslednjem govoril z božjo pomočjo.

Pohujšanje, o katerem govorim, ni drugega nego govorica, dejanje ali opuščanje, s katerim se daje bližnjemu istinit povod h grehu ali se ga celo namenoma vanj zapeljuje.

Ako razsaja v kaki deželi kužna bolezen, katero drug od drugega naleze, ukrepajo sosednje dežele vse mogoče, da bi noben okužen človek ne prišel v njihove zdrave kraje. Če se pa vkljub temu zgodi, da dospe tak okuženec v zdravo pokrajino, je cela dežela v največji nevarnosti, da se okuži. Od enega samega kužnega bolnika lahko naleze bolezen tisoč in tisoč zdravih. S slabim zgledom je ravno taka; en sam lahko pohujša na stotine ljudi. Ravno vsled tega pa primerjajo sveti očetje pohujšanje nalezljivi bolezni. Kolikor je pa duša dragocenejša od telesa, toliko je pohujšanje škodlivejše od nalezljive bolezni. Kajti dočim slednja oropa človeka le telesnega življenja, umori pohujšanje dušo in ji odvzame večno življenje. Vrhutega je pa pohujšanje tudi nevarnejše od kužne bolezni; kajti okuži se človek navadno le z bližnjo dotiko, pohujša se pa bližnji že s samim pogledom ali poslušom. Zato pravi sv. Avguštin: »Kdor pred očmi drugih greši, umori, kolikor je na njem, vse, ki ga vidijo grešiti.« In zopet na drugem mestu govori prav isti cerkveni učenik: »Hudobni duh ni prišel k človeku opasan z mečem, ampak sejal je samo besede in

moril. Ne misli torej, da nisi morilec, če svojega bližnjega pregovarjaš k hudobiji.«

Vprašam, predragi, odkod so vse slabe navade in grešna dejanja, katerih je toliko na svetu? Odkod vse nedostojnosti v cerkvi, razuzdanosti v družbi, grde govornice na očitnih krajih, goljufije v trgovini itd.? Vse to prihaja od slabih zgledov. Kar drugi pred našimi očmi delajo, v tem jih radi posnemamo, in sicer tem rajši, ker smo bolj nagnjeni k slabemu kot k dobremu. Menimo, da smemo tem brezskrbneje, tem gotoveje isto storiti, kar vidimo prej storiti druge. Tako pohujšljivi so torej slabi zgledi, tako zelo z njimi škodujemo bližnjim.

Poglejmo v tem oziru v stare čase! Kolikokrat se je n. pr. judovsko ljudstvo pohujšalo nad malikovanjem! Ni bilo treba drugega, nego da je videlo malike in že je začelo malikovati.

Tudi d a n d a n e s je s pohujšanjem taka. Odkod prihaja, da zapazimo marsikatero osebo, zlasti med mladino, kar nankrat tako izprideno? Marsikateri mladenič je bil še pred nedavnim pobožen, delaven, trezen, pokoren; zdaj ga ni skoraj več spoznati: v cerkvi je nedostojen, pri delu len, v družbi razposajen, doma uporen. Kaj ga je tako izpridilo? Slabi zgledi; kakor je pri drugih videl, tako dela tudi sam. Marsikatero dekle je bilo še do zadnjega časa vzor čednostne mladenke; zdaj nima več ljubezni do molitve, veselja do dela, srca za domače; raje gre v tuje hiše in je prava vlačuga. Odkod to? Od slabih zgledov. Tako ruje in izpodkopuje pohujšanje in naposled so cele hiše, občine, dežele izkvarjene.

Veliko nevarnejše je pa še pohujšanje, če izhaja od predstojnikov, od staršev, od gospodarjev in gospodinj. Če že vsled hudega nagnjenja posnemamo v slabem ljudi, ki so z nami enake stopinje stanu, koliko manj se bomo še zdržali hudega, če vidimo svoje predstojnike slabe zglede dajati! V tem slučaju se zdi človeku kar nekako dovoljeno, kar v resnici seveda ni; če ti delajo, si mislimo, zakaj bi mi ne?

O če, kako boš vzgojil krepostnega sina, če te ta vedno sliši preklinjati, se prepirati, zabavljati, če te vidi v slabo družbo zahajati, popivati, prepovedane časnike in knjige prebirati, božjo službo zanemarjati? M a t i, kako hočeš izrediti nedolžne, pobožne, čednostne hčere, če sama sramežljivosti ne poznaš, božjega strahu nimaš, vsakdanjih molitev ne opravljaš, svetih zakramentov pogosteje ne prejemaš? G o s p o d a r, kako naj bodo tvoji hlapci pridni, ubogljivi, zvesti, če sam vedno lenobo paseš, se duhovski in svetni gosposki ustavljaš, pri kupčiji goljufaš in sploh nepošteno ravnaš? G o s p o d i n j a, kako moreš imeti dobre, poštene deklice, če vedno vpričo njih pohujšljivo govoriš in delaš? Ali ne veš, da jabolko navadno ne pade daleč od debla? Resnoba, opomini, svaritve, ukazi, graja, ukori, kazni — vse to nič ne zaleže, nič ne pomaga, nič ne koristi, če dejanja

nasprotujejo besedam. Besede se morajo naglašati in poudarjati z dobrimi, spodbudnimi zgledi, potem bodo uspešne.

Vidite, predragi, tako škodujemo s pohujšanjem bližnjemu. Pa glejte tudi, kako izzivamo s slabimi zgledi božjo jezo nad sé!

Kako zelo vzbuja pohujšanje božji srd, nam najbolj dokazujejo zgledi sv. pisma. V celem sv. pismu ne beremo, da bi bil Bog tako razjarjen zoper katero ljudstvo, kakor je bil zoper Amalekite. Ukazal je Jozvu in potem kralju Savlu, to ljudstvo popolnoma ugonobiti. Zakaj pač? Zato, ker so bili Amalekiti prvi, ki so ovirali Izraelcem pot skozi puščavo in ker so s tem ravnanjem dali drugim rodovom, kakor Kananitom, Moabitom, Madijanitom slab zgled posnemanja. In vidite, ravno tako, kakor se je Bog razsrdil nad Amalekite, se razsrdi tudi nad nas, če bližnjim dajemo pohujšljive zglede, da, celo nad nas se razsrdi še bolj, in sicer zavoljo tega, ker mi oviramo bližnje s pohujšanjem na poti v nebesa.

Pohujšanje je greh, ki najglobokeje in najbolj čutneje rani srce našega Zveličarja. Tega nas zagotavlja sv. apostol Pavel (I. Kor. 8, 12), ko piše: »Ako se pa pregrešite nad brati in ranite njih slabo vest, se nad Kristusom pregrešite.« In zakaj se nad Kristusom pregrešimo s pohujšanjem? Zato, ker smo vsi udje enega telesa, katerega glava je Kristus. Jezus nas je vse in vsakega posebej odkupil s svojo dragoceno krvjo; če pa kdo bližnjega pohujša, ga zopet izda hudobnemu duhu in ga tako oropa sadu odrešenja. Ali ni to velikanski greh?

Čujte torej, starši, da se nad Kristusom pregrešite, če vpričo otrok lažete, obrekujete, ugled višjih zmanjšujete, se v jezi pridušate, kregate ali sploh spotikljivo govorite in delate! Čujte, gospodarji in gospodinje, da se nad Kristusom pregrešite, če pred svojimi posli čez gosposko zabavljate, jo grajate, sramotite, veljavo višjih izpodkopujete, nesramne besede izgovarjate! Čujte, mladeniči in dekleta, da se nad Kristusom pregrešite, če se v cerkvi pomenkujete, smejete, okoli sebe ozirate in druge nedostojnosti uganjate ter tako drug drugega pohujšujete! Čujte vsi, da se nad Kristusom samim pregrešite, če dajete pohujšanje! Bolje bi bilo po besedah Gospodovih, da bi se pohujšljivcu obesil mlinski kamen na vrat in se potopil v globočino morja, kakor pa da bi nadalje svoje brezbožno opravilo izvrševal in pohujšanje dajal.

Še bolj bomo uvideli, kako opravičen je srd božji nad pohujšanjem, če premislimo, da pohujšanje ni enkratni greh, ampak da je greh, ki se nadaljuje, da je vzrok tisoč drugih grehov. Slab zgled preživi tistega, ki ga je dal, in vse iz pohujšanja nastale grehe zaračuni Bog tistemu, od katerega pohujšanje izvira. To nam izpričuje sv. pismo. Jeroboam je bil prvi kralj izraelski, bil je pa tudi prvi, ki je odpadel od pravega

Boga in začel malikovati. Ljudstvo je njegovemu zgledu sledilo. On je umrl, toda greh ga je preživel. Še po njegovi smrti je ljudstvo nadalje malikovalo. In kadar govori sv. pismo o malikovanju, ta greh imenuje »greh Jeroboamov«, ki je Izraelce zapeljal.

Prav tako, kakor svoj čas pri Izraelcih, se godi pri nas danes. S svojimi slabimi zgledi provzročimo, da jih sto in sto po naši smrti še greši in mi smo krivi vseh teh grehov.

In tako pohujšanje naj ne kliče božje jeze nad nas! »Tisti, ki pohujšujejo svoje bližnje,« pravi sv. Ciprijan, »ne bodo našli tolažbe pri sodbi Gospodovi.« Kje naj jo pa tudi najdejo? V zasluženju Zveličarjevem? Kako? ker so toliko vernikov oropali ravno tega zasluženja. V ljubezni Jezusovi? Kako? ker so mu toliko drago odkupljenih duš ukradli in jih hudobnemu duhu izročili.

To premišljevanje je šlo nekemu Berengarju zelo k srcu. Ta mož je živel v začetku 11. stoletja in je bil provzročitelj neke krive vere, v katero jih je mnogo zapeljal. Kasneje se je izpreobrnil, skesal, svoje krive nauke preklical in delal ostro pokoro. Toda kak strah se ga je lotil na smrti postelji! Če premišlujem svojo pokoro, je dejal, upam, da bom videl božje obličje milostno; če pa premišlujem, koliko duš sem s svojim pohujšanjem spravil na krivo pot, se pa bojim božjega obličja, ker bode vsled srda kar žarelo.

Če se je ta mož tako bal božje pravice, dasiravno se je za svoje pohujšanje dolgo zelo pokoril, kakor se bo pa nam godilo, predragi, ki sicer pohujšanje dajemo, pa se za to niti ne zmemimo! O, posnemajmo pač skesanega Davida, ki je pohujšanje, katero je napravil s svojim grehom, globoko obžaloval in je izkušal popraviti! Le premislimo vso krivico in gnusobo pohujšanja, katero škoduje i bližnjemu i nam samim! Ali nimamo že lastnih, osebnih grehov več kot preveč? Ali se hočemo še s tujimi obtežiti? Če smo dozdej dajali pohujšanje, obžalujmo to iz dna srca in trdno sklenimo, v prihodnje z dobrimi zgledi storjeno škodo poravnati! Vedno imejmo v mislih preresnični izrek: Beseda gine, zgled prešine! Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Binkoštna nedelja.

Delovanje Svetega Duha v današnjem času.

In napolnjeni so bili vsi s Svetim Duhom. Apost. dej. 2, 4.

Oglejmo si danes na veliki praznik tretje božje osebe tri veličastne prizore, ki kažejo delovanje in moč Svetega Duha. Brž ko odpremo knjigo božjo, beremo: »V začetku je Bog ustva-

ril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna; in Duh božji se je razprostiral nad vodami« (Gen. 1, 1—2). Človek kar gleda v duhu to ogromno sliko. Po vsem svetu šumi in valovi voda, neurejeno, brez namena in pomena valoveča in valeča se semintja. In vse to vodovje je pregrnjeno z neprodinim mrakom, ves svet je sama žalostna tema. A nad vsem tem neredom, nad temi penečimi se valovi, nad to strašno temo plava Duh božji, Sveti Duh, kakor zatopljen v premišljevanje, kako naj ves ta nered, — ta tohu vabohu, kakor se glasi slovití, mogočni hebrejski izraz, — spravi v red, mu dá nekako podobo, nekako lepoto.

Kar se razleže čez nered prvine stvarstva in čez mrak, ki ovija ves dotedanji svet, mogočna beseda božja: »Bodi svetloba!« In glej, v hipu postane svetlo. Neka mila lepota se razlije čez svet, tih mir zavlada v vodovju, do tedaj tako nemirno, nestalno semintja šumečem.

Druga slika: Gospod Jezus pride v puščavo k Janezu in ponižno prosi za krst. Janez se brani. A Gospod pravi: »Pusti za sedaj; spodobi se nam izpolniti vso pravico« (vse naredbe božje) (Mat. 3, 15). Tedaj Janez uboga svojega in vsega sveta Gospoda in ga krsti. Ko je Jezus krščen, stopi iz vode, poklekne na obrežju in moli. In glej, tedaj se odpro nebesa in prikaže se nad Sinom božjim Sveti Duh v podobi goloba, in zasliši se glas nebeškega Očeta: »Ta je moj ljubljeni Sin, s katerim imam svoje veselje.« — Tako sta se Oče nebeški in Sveti Duh v tem svečanem trenutku, ko se je Gospod s krstom pripravil za svoje triletno javno delovanje, nekako še tesneje združila s Sinom božjim. In Gospod Jezus je, okrepčan od Svetega Duha, ves napolnjen z njim, ves prešinjen od njega, šel brez strahu naproti svojemu cilju, brez strahu naproti prvemu navalu hudega duha, trikratni izkušnjava v puščavi po štiridesetdan-skem postu.

Tretja slika: V zaklenjeni sobi v Jeruzalemu so zbrani apostoli in učenci, družba žalostnih, boječih, plašnih mož, ki trepetajo, da zadene morda tudi nje usoda, ki je zadela njih Gospoda in Učenika: smrt. V tem nemiru molijo in pričakujejo pomoči od zgoraj, kamor so pred desetimi dnevi videli iti Gospoda. In Gospod jim je obljubil, da jih ne bo pustil zapuščenih in potrlih, ampak jim bo poslal Svetega Duha. In ta jih bo tolažil v vseh težavah in bridkostih, ki jih čakajo, in jih bo učil prav spoznavati vse, kar jim je on govoril skozi tri leta, in česar še dosedaj niso prav razumeli. Kar nastane — deseti dan po vnebohodu Gospodovem — p e t d e s e t i d a n po njegovem vstajenju naenkrat velik šum, kakor bi nenadoma iz višine zapihal močan veter. In glej, z neba se spuste goreči jeziki in padejo na slehernega izmed učencev. In čudo, v hipu so vsi prerorjeni. Izginil je ves njih strah. Poprej plašne ovce, postanejo v tem hipu levi, pripravljene za nauk Jezusov vse pretrpeti, pri-

pravljene dati za nauk Jezusov življenje in kri. In v hipu razumejo vse skrivnosti nauka Jezusovega. Kakor bi jim jasna luč razsvetlila ono poltmo, ki je visela do sedaj pred njih dušami, vidijo in spoznajo, kaj da je Gospod Jezus mislil z naukom o svojem kraljestvu, da je to edino le kraljestvo duha, kraljestvo nebes, ne kaka posvetna država, posvetna oblast. — Kar stopi apostol Peter, poln tega Duha, vun pred množico, ki se je zbrala pred hišo, ker je z začudenjem videla, da se ves nenavadni piš obrača proti eni hiši. On, tako boječ v noči od velikega četrtega do velikega petka, govori zdaj brez strahu o Gospodu Jezusu Kristusu, po krivem na smrt obsojenem, na križ pribitem, umrlem in vstalem, sedečem sedaj na desnici božji. In glej, nov čudež! Dasi govori le v svojem, v materinem jeziku, ga razumejo vsi, ki stoje pred hišo, ljudje najrazličnejših dežel in jezikov.

Zdaj pa. o moj brat, moja sestra, poglejva delovanje Svetega Duha v današnjem času. Ali se ti ne zdi, da deluje Duh božji še sedaj enako?

Glej, ali ni oni nered v stvarstvu, ono semintja valoveče vodovje, ona tema v začetku — podoba grešnika? Ali ni tudi v srcu grešnikovem taka žalostna tema, tako divje valovanje strasti, ki srca ne puste pri miru ne podnevi in ne ponoči, ki ga mečejo iz hudobije v hudobijo, ki ga silijo iz greha v greh? A glej, tudi nad to temo, tudi nad tem žalostnim morjem slabih nagnjenj in strasti se razprostira Duh božji in kliče neprestano: »Bodi svetloba!«

Poslušni, o grešnik! Ali ni glas vesti glas Duha božjega, ki ti kliče: »Bodi svetloba!« Govori ti v tihih nočeh, ko ne moreš spati in te je strah, ker je v tvoji duši še temnejša noč nego okoli tebe. Govori ti ob delu; govori ti ob počitku; govori ti na poti; govori ti celo ob šumnih veselicah: »Bodi svetloba v tebi, o ti uboga, v noč greha pogreznjena duša!« Govori ti po blagih prijateljih in prijateljicah, če si tako srečna, da imaš take, ne pa samo pokvarjenih, ki so sami in same temna noč kakor ti, ali še temnejša. Govori ti po kaki bogoljubni knjigi, ki ti jo spravi v roke. Govori ti v cerkvi po pridigarjih, po spovednikih: »Bodi svetloba! Bodi svetloba!« — A ti? Ali slišiš ta glas? Ali ga poslušáš? Ali ga boš ubogal? Glej, mrtvo, nemo stvarstvo je ubogalo takoj. V hipu, ko je Bog izpregovoril, je nastala svetloba, vodovje se je nekako pomirilo, prijetna lepota se je razlila čez stvarstvo. Bog je pogledal vse in je videl, da »je vse dobro«. Ali se boš le ti, o človek, ti kapljica pred Bogom, povelju božjemu ustavljal? Ali se upaš? Ali ni neskončna sreča zate, če ubogaš? Glej, saj se bo tudi v tvojem srcu polegel nemir, se upokojilo besneče morje strasti, ko odpreš to srce milosti Svetega Duha, izpustiš pri zakramentu sv. pokore vanj luč Svetega Duha. In glej, Bog bo pogledal zopet z zadovoljnim očesom na to novourejeno in novorojeno srce, ker bo videl, da »je vse lepo«.

Če pogledava drugo sliko, krst Jezusov, glej, ali se ni isti ali še večji čudež zgodil tudi pri najinem krstu. Da je prišla tretja božja oseba tedaj tudi v vidni podobi k drugi in z njo združeni človeški naravi, ni tako čudo. Saj sta bili ti božji osebi od vekomaj združeni. A glej, to je skoro neumljivo in neprecenljivo čudo, da pride Sveti Duh ob sv. krstu tudi v nas. Duhovnik dihne v imenu svete Cerkve v otroka, ki je še omadeževan od izvirnega greha, torej kolikortoliko pod oblastjo hudega duha, in moli: »Izidi iz njega hudi duh in naredi prostor Tolažniku Svetemu Duhu.« Tako smo vsi postali pri sv. krstu templji Svetega Duha.

A vprašajmo se: »Ali smo še res templji Svetega Duha? Ali so naše duše in naša telesa res še cerkve, tabernaklji, kjer ima Bog svoje prijetno prebivališče?« O Bog, morda pa so le omadeževane cerkve! Morda pa so le brlogi hudega duha! Glej, z vsakim smrtnim grehom onečastiš ta živi tempelj božji, mnogo, mnogo več vreden od najdragocenejše cerkve na svetu. Ako zapelješ kako dušo v smrten greh, omadežuješ zopet tempelj Svetega Duha. Ako razbije zlobna roka kje razpelo na poljskem križu, se vsi zgražamo. Zgražali smo se, ko so francoski svobodomiselniki vzeli iz cerkev monštrance, ciborije in kelihe in so iz cerkev naredili gledališča, vojašnice, skladišča in hleve. Kako bi se zgražali, ako bi nekega jutra našli domačo cerkev vso ostudno, onesnaženo, onečedeno po tleh, po stenah, morda celo po oltarjih. Kako bi iskali zločinca, ki si je upal kaj takega storiti, da ga izročimo roki pravičnosti! — A kaj je to v primeri z ono strahoto, če oko božje zjutraj vidi omadeževano in onečashčeno dušo, ki je zvečer bila še lep tempelj Svetega Duha. In to je tvoje delo, o zapeljivec! Ali te ni strah, da te udari pravičnost božja? Tej zločinca ni treba iskati. Vidi ga povsod, pozna ga od vekomaj, prime in udari ga lahko vsak hip.

Pomisli, o zapeljivec! Poizkusi zopet očistiti tempelj Svetega Duha, po tebi tako strašno omadeževan! Premisli ti, ki šele nameravaš zapeljevati in zapeljati. Ali te tako grozen zločin, da omadežuješ živo stanovališče živega Boga, ne bo navdal z grozo?

Poglejva še tretjo sliko. O srečni apostoli in učenci, ki so prejeli Svetega Duha! Kako bi sicer umevali vse globoke, skrivnostne nauke božjega Zveličarja? Kako bi brez Svetega Duha živeli sami od tedaj naprej tako sveto, očiščeni po Svetem Duhu tudi malih nepopolnosti? Kako bi s tako gorečnostjo učili druge, ko bi jim ne pomagal Sveti Duh? Kako bi brez njegove pomoči dosegli tako lepe sadove? In kako bi brez tolažbe Svetega Duha prenesli vse križe, kar so jih dan za dnem morali vzeti nase? Kako bi pretrpeli vse krivice, kako vse preganjanje, vse mučenje, kako trpljenja polno smrt za Gospoda Jezusa Kristusa, če bi vedno in povsod ne bil Sveti Duh v njih in z njimi?

O predragi, ali je milost, pomoč in tolažba Svetega Duha manj potrebna nam? Zdi se, da precej pozabljamo, kako potreben nam je Sveti Duh s svojimi milostmi. Bili so časi, ko so v katoliški Cerkvi Svetega Duha bolj častili, nekako tako kakor častimo danes presv. Srce Jezusovo. O sv. rimskem župniku Filipu Neriju beremo, kako je šel čestokrat v katakombe. Tam pod zemljo je imel mir. Tam, med grobovi svetnikov in svetnic božjih, kjer so mu gledale iz odprtih naproti njih svete koščice, je njegov duh razprostrl s še večjo gorečnostjo svoja krila in se je dvignil v sladki zamaknenosti do rajskih višav in je poln goreče ljubezni častil Duha ljubezni, Duha gorečnosti, Duha, ki je deloval v vernikih prvih časov, da so živeli tako sveto, da so trpeli tako mučeniško, da so s svojo krvjo rodili druge vernike, nove mučenike, nove svetnike.

A tudi dandanašnji nam je potrebna pomoč Svetega Duha, morda bolj potrebna nego katerikoli vek sem od preganjanja svete Cerkve v prvih treh stoletjih. Ali ni potrebna pomoč Svetega Duha tebi, krščanski oče, tebi, slovenska mati, pri vzgoji otrok? Ali nista tudi vidva apostola, ki ne pridigujeta sicer širom sveta, a bi naj pridigala vsaj v svoji hiši? O brez pomoči in blagoslova Svetega Duha bosta malo opravila! Ali ni potrebna posebna pomoč Svetega Duha tebi, katoliški duhovnik, tebi, krščanski učitelj, tebi, verna učiteljica? Kako velik je vaš trud, vi apostoli naših župnij, a kako majhen bo uspeh, kako slaboten in suhoten sad, če ne bo vašega dela podpiral s svojo milostjo Sveti Duh! Ali nam vsem ni potrebna tolažba Svetega Duha, potrebna malone slednji dan? Potrebna posebno sedaj v tej strašni svetovni vojni? Ali ni potrebna tolažba Svetega Duha tebi, krščanski oče, ki si tako lepo računal, kako bodo delali v nekaj letih tvoji sinovi, a ti si boš malo odpočil od dolgoletnega dela in truda? A zdaj? Šli so — in ali pridejo še kdaj nazaj? Ali ni potrebna posebna tolažba Svetega Duha tebi, ti uboga slovenska mamica? Imela si sinove, močne kakor hrast v dobravi, ravne in ponosne kakor mlada jelka. A iti so morali branit domovino in cesarjevo krono. In zdaj gnijo njih telesa v tujih zemljah, telo enega v Galiciji, telo drugega v Srbiji, telo tretjega na laški fronti. O ti žalostna mati, kako naj prenašaš vse to gorje, če te ne bo tolažil tolažnik Sveti Duh? In ti, krščanska žena s kopo otrok, ki ti je padel mož častne, junaške smrti za domovino? Ali ne boš obupala brez pomoči in tolažbe Svetega Duha? In ti, zorno dekle, ki si izgubila brata, dvoje, troje bratov! In vi, krščanski otroci, ki se nikoli več ne vrne k vam vaš dragi oče in rednik, ali ni tudi vam potrebna milost, pomoč in tolažba Svetega Duha?

Zato naj napolni danes naša srca zopet goreča ljubezen do Svetega Duha. Kakor smo ga častili pred binkoštni z devetdnevno, opravljajmo jo še bolj goreče njemu na čast po pra-

zniku. Naj kipijo v nebo naše molitve na čast Svetemu Duhu, z nebes pa naj rosi na nas obilna milost, obilna pomoč, nov blagoslov, sladka tolažba Svetega Duha. Amen. **Ksaver Meško.**

Binkoštni ponedeljek.

O prvi krščanski občini.¹

Nekaj manj kot 300 milijonov udov šteje sedaj katoliška Cerkev na zemlji. Kaj ne, velikanska družina je to! Njeni otroci so razkropljeni med vsemi narodi, po vseh delih sveta. Ali pa veste, predragi v Gospodu, kdaj je bil rojstni dan te velike družine, h kateri pripadamo po posebni milosti božji tudi mi. Bilo je to prvi binkoštni praznik, pred 1900 leti, po znameniti pridigi, ki jo je imel sv. Peter do zbrane množice. Tedaj se jih je dalo krstiti 3000 in ti so bili prvorojenci katoliške Cerkve. In ravno tó prvo krščansko občino, ki je bila ustanovljena prvi binkoštni praznik, si hočemo v naslednjem nekoliko bližje ogledati, kakor nam jo je opisal evangelist v knjigi, ki se imenuje Dejanje apostolov. Od nje pa se hočemo učiti nekaj naukov, ki so primerni zlasti za sedanji čas.

Kakšna je torej bila prva krščanska občina? Poslušajmo svetega evangelista Luka, ki piše: »Kateri so tedaj Petrov nauk sprejeli, so bili krščeni; in pridružilo se je tisti dan okoli 3000 duš. Bili so pa stanovitni v nauku apostolov in združeni v lomljenju kruha in v molitvi. Tudi so bili vsi, ki so verovali, skupaj, in vse, kar so imeli, je bilo vseh. Lastnino in premoženje so prodajali in so od tega delili vsem, kakor je kdo potreboval. Bili so tudi vsak dan stanovitni v enem duhu v tempeljnu in so lomili po hišah kruh in so uživali jed z veselim in preprostim srcem. In so hvalili Boga in so bili prijetni vsemu ljudstvu. Gospod pa je vsak dan množil število teh, ki so imeli zveličani biti.« In dalje nam pristavlja evangelist o prvi krščanski občini sledeče: »Množica vernih pa je bila enega srca in enega duha; tudi ni nihče rekel od tega, kar je imel, da je kaj njegovega, ampak vse je bilo med njimi vseh. Ubožca ni bilo nobenega med njimi. Ker kolikor jih je bilo, ki so imeli njive ali hiše, so prodali ter prinesli ceno tega, kar so prodali, in položili so k nogam apostolov. Delilo se je pa vsakemu, kakor je bilo komu potrebno.«

Kaj ne, kako lepo sporočilo sv. pisma, ki je beseda božja, o prvih kristjanih! Pa oglejmo si to življenje nekoliko bližje! Iz njega namreč spoznamo, kako natančno so izpolnjevali oni

¹ Po Rudigierju.

prvo zahtevo krščanske vere, ki se glasi: »Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in vse svoje misli. To je prva in največja zapoved; druga pa je tej enaka, ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.«

Prvo namreč, kar nam sv. pismo pohvalno omenja o prvih kristjanih, je to, da so bili stanovitni v nauku apostolov. Imeli so apostole za prave namestnike Kristusove, in le zato, ker so videli v njih poslance božje, so poslušali njih nauke in verovali resnicam, ki so jih slišali iz njihovih ust. In kako srečni so bili, da so jih mogli poslušati! Saj pravi sv. pismo, da so bili stanovitni v nauku, torej so jih poslušali ne le enkrat, ampak zopet in zopet. In poslušali so jih, četudi so se nekateri norčevali iz naukov apostolov. Že na binkoštni praznik so namreč tedanji brezbožneži trdili, da so apostoli polni sladkega vina. Kristjani pa se niso dali premotiti. Prvi verniki tudi niso poslušali Saducejev in judovskih velikih duhovnikov in pismarjev, ki so sovražili apostole in njih nauke in jim prepovedovali, da bi jih oznanjali. Kristjani so poslušali apostole, četudi so bili oni preprosti ribiči, ki so morali z lastnimi rokami služiti svoj kruh.

O kako lep nauk dajejo tudi nam v tem oziru prvi kristjani! O, da bi tudi mi s takim veseljem poslušali resnice, ki nam jih oznanja sv. Cerkev, in s tako vnemo uravnavali svoje življenje po njih. Saj vemo, da so nauki, ki nam jih daje sv. Cerkev, nauki Kristusovi, o katerih sam pravi, da ne bodo prešli, četudi preideta nebo in zemlja. In kako potrebno je, da dobro poznamo resnice sv. Cerkve ravno v sedanjih časih. Kako lahko mišljen in nehvaležen je tisti, ki se nalašč odtuja je poslušanju pridige in krščanskega nauka, ko morda pride tudi zanj kmalu čas, ko bode treba dati jasen odgovor glede tega in onega vprašanja, ki se tiče sv. vere!

Druga stvar, ki nam jo sv. pismo pohvalno omenja o prvih kristjanih, je ta, da so bili združeni v lomljenju kruha, to se pravi v češčenju presvetega Rešnjega Telesa. Stalno so se zbirali k najsvetejši daritvi sv. maše in stanovitni so tudi bili v prejemanju pogostnega svetega obhajila. Zakaj cerkvena zgodovina nam pravi, da so v prvih časih vsi verniki, ki so se udeležili sv. maše, prejeli telo Gospodovo ne le duhovno, ampak tudi resnično. In tega niso storili samo enkrat ali dvakrat na leto, ampak slednji dan ali vsaj vsako nedeljo, četudi so morali premagati največje ovire.

Kako poučljivo zopet za nas! O naj bi bilo tudi v nas ono globoko prepričanje prvih kristjanov, da je zakrament presv. Rešnjega Telesa središče vsega našega verskega življenja. Le odtod more priti ono duhovno prerojenje, da se bo ves človeški rod združil v eno samo veliko družino, kakor jo je Kristus hotel imeti na zemlji. Zato ljubimo presveto daritev z otroško ljubeznijo, zato se je udeležujemo z angelsko pobožnostjo. In

čim burnejši časi prihajajo, tem večja bodi tudi naša ljubezen do presvetelega Rešnjega Telesa. Zakaj sv. Ciprijan pravi, da bi bili tudi prvi kristjani odpadli od Kristusa in postali zopet pagani, če bi ne bili imeli presvetelega Rešnjega Telesa. Tudi mi, preljubi v Gospodu, ne vemo, kaj lahko še doživimo. Morda se božja jeza še ni popolnoma razlila nad nas. Pa naj pride kakoli hoče, če smo pripravljene s Kristusom v srcu na vse, ničesar se nam ni bati.

In tretja stvar, ki jo sv. pismo pohvalno omenja o prvih kristjanih, je ta, da so bili stanovitni v molitvi. In ta molitev je bila brez dvoma skupna molitev. Skupno so se zbirali, da Boga molijo in častijo, se mu zahvaljujejo in ga prosijo. In stanovitni so bili v tej molitvi, četudi so se jim stavile mnoge zapreke. O, naj bi bilo podobno tudi z nami! O, kako zelo je tudi nam molitev potrebna! Zato molimo zlasti takrat, ko smo zbrani v cerkvi, molimo zaupno in vdano v voljo božjo, pobožno in ponižno, da nas Bog usliši. Saj božji Zveličar sam pravi: »Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz v sredi med njimi.«

Glejte! Tako so izpolnjevali prvi kristjani prvo in največjo zapoved do Boga. Pa tudi ljubezen do bližnjega ni bila pozabljena.

Prvo, kar opazimo v tem oziru na prvih kristjanih, je to: Množica je bila enega duha in enega srca. Kako pomenljive besede ravno za sedanji čas, ko je vse človeštvo tako razdvojeno. Dasi jih je bilo veliko — bila je namreč množica —, vendar, kar je hotel eden, to je hotel tudi drugi, česar se je bal eden, tega ni storil drugi in slednji je gledal, kako bi svojega bližnjega razveselil, skratka: Vsi so se ravnali po besedah Kristusovih, ki pravi: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Kako potrebna je taka edinost tudi nam! Kar je Kristus dejal svojim apostolom, ko se jim je prikazal po vstajenju, isto velja tudi nam, namreč: Mir vam bodi. Mir bodi med ženskami, katerih gospodarji so v vojski, mir bodi med sosedi na vasi, mir bodi med otroci in starši, mir bodi med begunci in domačini, mir bodi med starimi in mladimi!

Drugo, kar nam sveto pismo omenja o ljubezni do bližnjega pri prvih kristjanih, pa je njihova velika darežljivost. Zakaj »nihče ni rekel od tega, kar je imel, da je kaj njegovega, ampak vse je bilo med njimi vseh tako, da ni bilo ubogega med njimi«. Kdaj se je še kaj enakega slišalo v človeški zgodovini? Bodisi da je bilo samo v resnici mnogo ubožcev v občini, vendar v resnici ni bilo niti enega. Zakaj bogatini so podpirali ubožce in podpirali so jih ne kakor prisiljeni, ampak prostovoljno sami od sebe. Tudi ni verjetno, da bi bili vsi bogatini vse dali, ampak mnogi so mnogo dali, da so tako odpomogli revščini. O, kako lepo bodrilo tudi za nas ravno sedaj, ko nam vojska rodi toliko vdov in sirot, ko trka toliko prosjakov na

vrata. Tudi mi naj bi se zavedali, da je dajati slajše kakor jemati, zlasti nasproti tistim, ki jih je sram prositi. In koliko jih je, ki nimajo v hiši kosčka kruha! Tu naj bi bogatini posnemali bogatine prve krščanske občine in ubožci naj ne pozabijo po zgledu prvih kristjanov s hvaležnim srcem prejemati podeljenih darov. Res! Nikdar se sicer ne bo doseglo na zemlji, da bi izginila vsaka razlika med bogatini in ubožci, vedno bo še nekaj revnih na zemlji; toda krščanska ljubezen naj bi izravnala oni prepad, ki zija med bogatini in ubožnimi.

In končno moramo še nekaj omenjati, kar se lahko učimo od prvih kristjanov. To je veliko spoštovanje do svoje gosposke. Kar so izkupili za svoja posestva, so položili k nogam apostolov, da tako pokažejo do njih svoje spoštovanje, in niso samo položili, ampak tudi na voljo so dali svoje premoženje apostolom v znak svoje vdanosti. Tudi mi moramo imeti pravo spoštovanje do svoje gosposke. Toda vsa ta pokorščina ne sme biti samo zunanja pokorščina. Pred očmi moramo imeti besede sv. Pavla, ki jih je zapisal v pismu do Rimljanov: »Vsak človek bodi višji oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod, kot od Boga; kateri pa so, so od Boga postavljeni... Zato morate podložni biti ne samo zavoljo strahovanja, ampak zavoljo svoje vesti... Dajte tedaj vsakemu, kar ste mu dolžni; davek, komur davek, dac, komur dac, strah, komur strah, čast, komur čast.«

Takšno je torej bilo življenje prvih kristjanov in takšno naj bi bilo tudi naše. S takim življenjem bomo koristili sebi in drugim že na tem svetu, ali največje plačilo bomo prejeli v večnosti, kjer Gospod povračuje vsakemu po njegovih delih. Amen.

Ivan Filipič.

Praznik presvete Trojice.

Skrivnost presvete Trojice.

Ob morju stopa visokorasel, resen mož. Stopa s sklonjeno glavo, ves pogreznjen v premišljevanje. Zdaj zdaj postoji, se ozre z dolgim, vprašajočim in išočim pogledom čez neskončno morskoplan. Od tam povzdigne oči proti neizmernemu nebu. Dolgo dolgo strmi navzgor, kakor bi od zgoraj pričakoval nekaj nenavadnega.

Kdo je mož? Česa išče s tako vročim, hrepenečim pogledom? — Škof Avguštin je. In njegove misli, njegovo srce so pri Bogu. Saj najrajši misli nanj, odkar ga je našel po priprošnji svoje svete matere Monike, kakor je poprej, ko je hodil še za krivimi bogovi, ko je služil še svetu, časti in denarju, najrajši mislil na svet, na sveta radosti in slasti, na svetno učenost, ki mu je pri naša čast in premoženje. — A zdaj misli na Boga. Morje mu

govori o njegovi neskončnosti, nebo mu priča o njegovi skrivnostni veličini. A kakor ne more dogledati morju dna in ne nebu konca in kraja, ker ve, da se tam ob dozdevnem koncu odpira svet spet ravno tako velik in prostran, kakor je tukaj, tako ne more priti do dna tudi Bogu... Baš premišljuje o presveti Trojici. »Toliko svetnih modrosti sem pretuhtal nekdanj, toliko božjih skrivnosti mi je bilo razodeto ta leta, kar se me je Bog usmilil in me poklical v svojo službo — ali te skrivnosti, skrivnosti o enem in vendar troosebnem Bogu ne bom doumel nikoli? Usmili se me, o Bog, in mi daj pravo spoznanje tudi v tem.«

In Bog se ga je usmilil.

Nenadoma opazi blizu sebe malega dečka. Postoji in pogleda, kaj da dela. Vidi, da si je izkopal v pesek jamico, majhno in plitvo. Z malo skledico zajema iz morja vodo in jo vliva v to jamico. »Kaj pa delaš, deček?« — »Morje hočem preliti v to jamico.« — »To vendar ni mogoče!« se nasmehne sv. škof. — »Res, ni mogoče. A vendar bom jaz prej spravil ogromno morje v to jamico, nego boš ti doumel skrivnost presvete Trojice,« pravi deček in izgine. — Tako je Bog sam poučil sv. škofa in učenjaka, naj opusti tuhtanje o skrivnosti presvete Trojice, ker ji do dna in konca vendar nikoli ne pride.

Znana je ta stara legenda. A vse te pobožne starodavne priče imajo v sebi kak zlat nauk. Kaj nas uči ta-le? Uči nas, naj tudi mi ne razmišljamo in tuhtamo preveč o nedoumni skrivnosti presvete Trojice. Če ji ni mogel prodreti do jedra in do dna veliki duh sv. Avgušтина, kako bi ji prišla do dna šele naša slabotna pamet? Res veljajo tudi o skrivnosti presvete Trojice besede pobožnega Tomaža Kempčana: »Nikar radovedno in brez koristi ne preiskuj te velike skrivnosti, da te vrtinec dvomov ne zvabi v prepad... Mnogi so pobožnost izgubili zato, ker so hoteli preiskovati previsoke resnice. Vero terjam od tebe in pošteno življenje, ne pa da bi skrivnosti poznal natanko in popolno. Ako takih reči ne razumeš in ne spoznaš, ki so pod teboj, kako hočeš spoznati reči, ki so nad teboj?« (IV. 18.)

Ne torej, da mnogo preveč razmišljamo o tej prečudežni skrivnosti, ampak jo trdno verujemo, smo za nje razodetje Bogu hvaležni, in edinega, večnega Boga v treh osebah ponižno častimo, je naša dolžnost.

Kaj in čemu pa tudi naj tuhtamo in iščemo? Bog nam je v sv. pismu jasno razodel to veliko skrivnost, da je en sam — »jaz sem, ki sem, in razen mene ga ni boğa« — a da so v njem vendar tri osebe. Spomnimo se samo krsta Gospodovega v Jordanu, ko se po krstu odpro nebesa, in se prikaže Sv. Duh v podobi goloba, ter se zasliši glas nebeškega Očeta: »Ta je moj ljubljani Sin, s katerim imam svoje veselje.« Ali se nam presveta Trojica ni razodela tukaj nekako vidno in slišno? In spet bremo v knjigi božji: »Trije so, ki dajejo pričevanje v nebesih:

Oče, Beseda (Sin božji) in Sveti Duh. In ti trije so eno.« (I. Jan. 5, 7, 8.)

Če je pa ta resnica od Boga neskončno resničnega razodeta, ali smemo le za hip o njej dvomiti? Pač ne! Ali naj še preiskujemo, je li res tako ali ne? Nam bo li naša pamet, ta slabotno brleča lučka, pokazala to resnico bolj jasno nego svetlo solnce razodetja božjega? Ne! Naša dolžnost je le, da trdno verujemo, kar nam je Bog v svoji dobrotljivosti razodel. Recimo le: »Verujem, o Gospod, a pomnoži mojo vero!«

In naša dolžnost je, da smo Bogu hvaležni za to razodetje, ki ga s svojo pametjo nikoli najti ne bi mogli. To hvaležnost pa kažemo najlepše, če presveto Trojico goreče častimo.

Častimo pa jo prvič, če se hvaležno spominjamo, kakšne dobrote so nam že podelile in nam še dele poedine božje osebe. Če s hvaležnostjo večkrat premišljujemo, da nas je Bog Oče ustvaril, nas iz nič poklical v življenje, nas pri sv. krstu sprejel za svoje posebne otroke, ko blodijo stoteri milijoni daleč od njega po temnih stezah za negotovimi, nevarnimi cilji, in kako dan na dan po očetovsko za nas skrbi. Če se spominjamo polni hvaležnosti, kako nas je Bog Sin s svojo dragoceno krvjo odrešil, nas storil svoje sobrate in dediče nebeškega kraljestva, ko bi bili brez tega še dandanašnji otroci teme. Če se spominjamo, kako radodarno nas je obdaroval Sv. Duh s svojimi darovi in nam jih daje in deli še vedno; kolikokrat nas je že potolažil ob najhujših dneh in urah, nas tolaži v sedanjih bridkostih in nas bo, kakor zagotovo upamo, še v prihodnje tolažil.

Častimo presv. Trojico dalje, kadarkoli se pobožno pokrižamo — seve moramo biti pri tem v milosti božji, brez velikega greha. Križ naredimo na čelo — »v imenu Očeta«, ki je nekako glava presvete Trojice; na usta — »v imenu Sina«, ki je Beseda božja, po kateri je Bog ustvaril svet in človeka, da Boga častita in molita, po kateri je Bog govoril svetu slišno in čutno in vidno pred 19. stoletji; na prsi, na srce, sedež ljubezni — »v imenu Sv. Duha«, ki je Duh ljubezni. — Z znamenjem svetega križa posvetimo vsakikrat vse svoje misli, ki imajo sedež v glavi, vse svoje besede, ki prihajajo iz ust, vse svoje želje, ki se spočenjajo in rode v srcu. Kako smemo torej, s tem svetim znamenjem tolikokrat zaznamovani in posvečeni, še kaj slabega misliti, kako grešno govoriti, kako pozeleti zoper božje zapovedi? — Iz tega nam je tudi jasno, zakaj mnogi znamenja svetega križa ne ljubijo. Kako ga bodo ljubili in se radi z njim zaznamovali tisti, katerih misli se nikoli ali le malokdaj pečajo s sv. križem, pač pa tako rade s svetom in z grehom? Kako ga naj ljubijo in se z njim radi zaznamujejo tisti, katerih besede so le hudobija in greh, zapeljevanje in pohujševanje, žaljenje in zaničevanje sv. križa in na križ razpetega Boga? Kako ga naj ljubijo in se radi z njim zaznamujejo in zavarujejo tisti, katerih srce

je brlog krivic, kalen vir grešnih želj, ognjišče vseh strasti? Kako naj rada dela križ roka, ki se iztega le po krivičnem blagu, nikoli pa ne ali le zelo nerada, da bi bližnjemu pomagala? Kako naj rada dela znamenje sv. križa roka, ki se je dvignila kdaj h krivi prisegi? O takem nesrečnežu, ki si je med krivo prisego vedno mislil: »Da bi mi le zdaj roka ne trepetala!« pravi legenda, da mu je vsakikrat čudno trepetala, kadar se je pozneje hotel pokrižati. Ni bila vredna, da bi še delala sv. križ. Kako naj rada dela znamenje sv. križa roka, ki je skrivaj prestavljala mejnike? Ali je ne teži tisti kamen, ali ne zemlja, ki si jo je po goljufigi prilastil? Kako ona, ki je v črni noči iz sovraštva zanetila bližnjemu požar. O nekem takem hudobnežu pravi legenda, da je začel glasno kričati, ko se je po svojem zločinu hotel prvokrat prekrižati. Zapeklo ga je v roko, kakor da ga žge oni ogenj, ki ga je v svoji hudobiji zanetil. — Šele kadar se bo taka roka po pokori, resničnem kesu in sv. spovedi teh madežev očistila, se bo mogla in smela mirno in veselo dvigniti, da se zaznamuje s sv. znamenjem našega odrešenja, se posveti v posvečenem imenu troedinega Boga.

To je zunanje znamenje češčenja presvete Trojice.

Častimo pa presveto Trojico dalje s svojimi deli, z vsem svojim življenjem, če posnemamo njene lastnosti. Da ne omenjamo danes drugih, spomnimo se usmiljenja, dobrote in ljubezni troedinega Boga do nas ubogih grešnikov. »Usmiljenje Gospodovo traja od roda do roda.« »Eden je dober, Bog (Mat. 19, 17). »Kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu« (I. Jan. 4, 16). Dan na dan čutimo to usmiljenje našega Boga; dan za dnem nam presveta Trojica prebogato deli svoje dobrote. Ali ni torej naša velika in sveta dolžnost, da smo tudi mi usmiljeni in dobri do svojih bližnjih, da izkazujemo ljubezen, kjer in komur le moremo? Posebno dandanašnji, ko je bede toliko in je bo z vsakim dnem še več, sta usmiljenost in dobrotljivost tako potrebni. In čim večje je sovraštvo med ljudstvi, tem večja bodi naša ljubezen vsaj do naših bližnjih okoli nas. S tem postajamo vsaj nekoliko slični troedinemu Bogu.

In naposled počastimo presveto Trojico, kadarkoli po božno molimo: »Čast bodi Očetu in Sinu in Sv. Duhu, kakor je bilo v začetku, zdaj in vselej in na vekomaj.«

Bodi tudi danes, na praznik presvete Trojice, izrečena od nas vseh čast Bogu Očetu, ki nas je ustvaril in nam je res skrben, dober Oče, — čast Bogu Sinu za vse njegove nebeške nauke in božje zglede, za vse bridko trpljenje in grenko smrt, s katero nas je iztrgal peklu in nas odrešil za sv. nebesa; — čast Sv. Duhu za vse razsvetljenje v dvomih in težavah, za vse dobre navdihe, za vso tolažbo ob težkih urah in dneh; — bodi čast presveti Trojici za vse preveliko usmiljenje, za vso dobrotljivost, za vse usmiljenje, čast zdaj in vselej in na vekomaj. Amen.

Praznik presv. Rešnjega Telesa.

Zakrament presv. Rešnjega Telesa vir tolažbe.¹

Zopet obhaja sv. Cerkev nad vse veličastni praznik presvetega Rešnjega Telesa. Zopet si je nadela v znamenje veselja belo oblačilo, zopet odmeva mogočno zvonjenje čez hrib in plan, zopet bo zmagoslavno razvila svoje zastave in cerkveno poslopje ji bo postalo takorekoč premajhno. Pod milo nebo bo šla po cestah in stezah, skozi polja in njive, da v slovesnem obhodu zažiga kadilo, prepeva pesmi in potresa cvetlice v čast svojemu božjemu ženinu Jezusu Kristusu, ki je skrit v presv. hostiji. In kakor se veseli sv. Cerkev danes na zunaj, tako hoče, da bi se veselili z njo tudi mi. — Toda, preljubi, kdo naj se veseli letošnje leto, ko krvavi toliko src, ko teko potoki solza in krvi. A vendar, preljubi v Gospodu, če se pomudimo nekaj časa v premišljevanju o presvetem Rešnjem Telesu, tudi letos mora občutiti naše srce veselje in tolažbo. In ravno v ta namen hočemo zastaviti naslednje premišljevanje o presv. Rešnjem Telesu. Videli bomo, kako nam je zakrament presv. Rešnjega Telesa vir tolažbe in veselja v boju zoper greh, vir tolažbe in veselja v časnem trpljenju in skrbeh, zlasti pa mogočen vir veselja in tolažbe ob naši zadnji uri.

1. Kajne, naša sveta vera nam pravi, da na zemlji nimamo stalnega bivališča, ampak iščemo prihodnjega. Sedanje življenje je samo šola za večnost, pravi škof Slomšek, sedanje življenje je samo delavnik, na katerem si služimo večno plačilo, sedanje življenje je samo bolnišnica, v kateri se ozdravljamo dušnih bolezni, sedanje življenje je samo solzna dolina, iz katere potujemo proti večni domovini; toda pot, ki vodi proti tej domovini, je nevarna in strma; nasprotno pa pot, ki pelje v pogubljenje, široka in vabljiva. Dobro sicer poznamo besede Gospodove, ko pravi: »Kdor veruje in se da krstiti, bo zveličan,« a vendar pridejo v človeškem življenju trenutki, ko pridemo v skušnjava, da bi zdvomili nad nauki Gospodovimi. Vemo, da pravi Gospod: Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli,« a vendar pridejo trenutki, ko smo pripravljeni prestopiti ne le to, ampak tudi druge božje zapovedi. Zopet poznamo nauk: »Kdor hoče za menoj iti, naj zataji samega sebe in vzame naj svoj križ in hodi naj za menoj,« a vendar pridejo trenutki, ko pozabimo na te besede in začnemo godrnjati nele nad velikimi, ampak tudi nad malimi križi. Nevarnosti nam pretijo od zunaj in znotraj, od sveta in hudobnega duha. Kako zelo potrebujemo torej pomoči in opore in kako srečni smo lahko, če najdemo tako pomoč v boju zoper greh.

¹ Po Rudigierju.

In glejte! To pomoč ravno prejmemo v zakramentu presv. Rešnjega Telesa. Kajti, kar je veljalo nekdanj slepcu v Jerihi, ko mu je Gospod zaklical: »Kaj hočeš, da ti storimo?«, isto velja tudi nam. Dan za dnem nam je pripravljen pomagati, in če pridemo z zaupanjem pa kličemo k njemu: »Gospod, stori, da vidim! Gospod, stori, da ne zgrešim pota življenja, da ne zaidem v temo pregreh in skušnjav, da ne ljubim ničesar razen tebe,« o bodimo prepričani, da nas bo uslišal. Kajti oltar je sedež milosti božje, kamor naj po besedah apostola Pavla »z zaupanjem stopamo, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost ob času potrebne pomoči«.

Zlasti nam je zakrament presv. Rešnjega Telesa izdatna pomoč v boju zoper greh, zlasti tedaj, če ga v s v e t e m o b h a - j i l u v r e d n o z a v ž i v a m o. Zakaj, v sv. obhajilu pride Kristus sam v naše srce. Kjer pa je Kristus, tam bo vera živa, kjer je Kristus, tam bo ljubezen prisrčna, kjer je Kristus, tam bo tudi ponižnost in pokorščina, pobožnost in ljubezen do bližnjega, skratka, tam bo nadnaravno božje življenje po besedah Kristusa samega, ki pravi: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.« Zato pravi sv. Cerkev, da je sv. obhajilo protistrup, s katerim se očiščujemo malih in varujemo smrtnih grehov, in prav ima sv. Krizostom, ko pravi, »da kadarkoli gremo od mize Gospodove, smo pogumni kakor levi in strašni satanu samemu«.

Če pa je tako, preljubi v Gospodu, ali ne bomo radi hiteli k Gospodu, da najdemo leka zoper svoje pregrehe, da se zavarujemo zoper nevarnosti sovraštva in nečistosti, nepotrpežljivosti in obupnosti, ki nam tako silno preti ravno v teh dneh.

2. Zakrament presv. Rešnjega Telesa nam je dalje vir tolažbe v č a s n e m t r p l j e n j u. »Glejte, gremo gori v Jeruzalem in vse se bo dopolnilo, kar je pisano o Sinu človekovem po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom in bo zasramovan in bičan in zapljuvan in potem, ko ga bodo bičali, ga bodo umorili in tretji dan bo od mrtvih vstal.«

Tako je Jezus govoril svojim učencem teden dni pred svojim trpljenjem in kar jim je prerokoval, to se je tudi zgodilo. In ravno kot spomin na ta najžalostnejši dogodek iz svojega življenja je Kristus postavil zakrament presv. Rešnjega Telesa in z njim daritev sv. maše. Sam je namreč dejal: »To delajte v moj spomin.« In zopet jim je govoril: »Kolikorkrat boste jedli ta kruh in pili kelih, boste smrt Gospodovo oznanjevali, dokler ne pride.« In kdo, preljubi v Gospodu, bi ne dobil ob spominu na smrt in trpljenje Gospodovo veselje in tolažbe tudi zase? Saj mora slednji, ki se spominja pri daritvi sv. maše trpljenja Gospodovega, reči tudi o sebi: »Da učenec ni nad Učenika in hlapec ni nad Gospoda.« Če je torej Učenik in Gospod toliko trpel, zakaj bi ne trpeli tudi mi, ki smo njegovi učenci? Če je on šel

v Jeruzalem, ali naj mar ostanemo mi zunaj njega? Če glava počiva na trnju, ali naj mar udje iščejo na rožah počitka?

Če je on veljal za izvržek človeštva, če so njega imeli za najmanj vrednega moža, če je bil Baraba ljudstvu ljubši od njega, če je on moral končati svoje življenje na lesu križa sramotno med dvema razbojnikoma, ali naj bomo mar mi užaljeni, če se nam kdo posmehuje in nas zaničuje, ali naj mar nas, ki smo njegovi učeici, ne zadene nobeno ponižanje? Če je moral on klicati zapuščen na križu: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil,« ali naj mar nas ne zadene nobena skrb in bridkost? Če je bil on tako reven, da je tožil, »da imajo lisice svoje luknje in ptice svoja gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi glavo položil,« ali naj mar mi godrnjamo, če smo obsojeni v uboštvo? Če ni bilo na njem zdravega mesta od temena do pete, ali naj bomo mi nepotrpežljivi, če nas zadene bolezen? Ne! Kdor se živo spominja tega, ko časti zakrament presv. Rešnjega Telesa, ta bo govoril: »Tudi jaz moram vsak dan umirati, tudi jaz moram nositi njegovo zasramovanje, tudi jaz moram nositi znamenja ran Gospodovih na tvojem telesu, tudi jaz moram biti krščen v njegovi krvi.« In kdor bo tako združen s Kristusom trpel, temu bo gotovo zakrament presv. Rešnjega Telesa vir tolažbe in veselja. Saj bo občutil besedo Gospodovo: »Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam, ne kakor ga svet daje, ga vam jaz dam.« Saj nam potrjuje to tudi vsakdanje življenje. Nedavno je izgubil v vojski neki vojak obe očesi. Vojaški duhovnik ga obišče, da ga tolaži. Toda vojak mu odgovori: »Gospod, ne potrebujem veliko tolažbe. V mojem srcu ni teme. Tu je jasno in svetlo. Zakaj ravno danes sem prejel svojega Odrešenika.« Glejte! Tako spreminja božji Zveličar najhujše trpljenje v največje veselje in telesno trpljenje izpreminja v večno plačilo. In zopet piše neki vojak svojemu duhovniku: »Danes smo s svojimi tovariši praznovali veliki četrtek in danes zjutraj smo prejeli kakor nekdanji učenci Gospodovi ob oltarjevih stopnicah sveto obhajilo. Tedaj smo bili zopet veseli in polni poguma in znova smo zadeli z veseljem svoj križ.«

Če pa je tako, predragi v Gospodu, ali ne bomo tudi mi radi hiteli iskat tolažbe k oltarju Gospodovemu, da se tudi nad nami dopolni beseda njegova: »Pridite k meni vsi, ki ste obtženi in jaz vas bom poživil.«

3. Slednjič nam je sv. obhajilo vir tolažbe za najhujše trenutke našega življenja, za našo zadnjo ur o. O kdaj, preljubi v Gospodu, potrebuje človek večje tolažbe kot ravno ob svoji zadnji uri? Saj se mora ločiti od vsega, kar mu je bilo ljubo in drago. Ločiti se je treba od znancev in prijateljev, od časti in bogastva. In koliko mora človek ob tej uri trpeti? Njegovo telo se zvija v bolečinah in duša mu tone v bridkostih. Zakaj pred njim stoji smrt, ki je ni ustvaril Bog, ampak jo je hudič z grehom prinesel na zemljo in s smrtjo se mu

odpira strašna in negotova večnost. Vrhtega mu pa skuša še hudobni duh ogreniti zadnje trenutke življenja in ga odtrgati od Boga, ali če je že odtrgan, utrditi ga v njegovem prepričanju. Zares, kdo naj da človeku ob tej uri močne in trajne tolažbe? O glejte! Tukaj, ko vse zapusti človeka, ga božji Zveličar vendar ne zapusti. On mu govori: »Jaz hočem ostati pri tebi in ti dati pomoči.«

In kakšna je ta pomoč, ki jo prinaša božji Zveličar? O kako izdatna in čudovita je ta pomoč za dušo in telo! Božji Zveličar sam jo je opisal, ko je dejal: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.« O kako lepa obljuba, če prejmemo presv. Telo Gospodovo ob zadnji uri. Sicer vemo, da se bo duša ločila od telesa, pa kaj zato? Saj pride večno življenje. Sicer vemo, da moramo zapustiti čast in prijatelje in bogastvo, pa kaj zato? Saj pride večno življenje. Sicer moramo še prestatati smrt in bolečine, pa kaj zato, ko kmalu pride trenutek, ko ne bo ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečin, ker prejšnje je minulo. »Že ta misel mora dati tolažbe njemu, ki umira. Razen tega ga pa zakrament presv. Rešnjega Telesa tudi sam krepča in poživlja. Zakaj, kdor prejme ta zakrament, prejme Kristusa in Kristus je v njem, Kristus je pa oče usmiljenja in Bog vse tolažbe, premagovavec sveta, premagovavec smrti, premagovavec hudiča.«

Pa ne prejme le duša večnega življenja, ampak tudi telo prejme veselo vstajenje. Sam je namreč dejal: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ga bom obudil poslednji dan.« Padlo bo sicer moje telo v grob, toda enkrat se bo zopet zaslišala tromba in z njo se bo oglasila pesem: »Smrt, kje je tvoja zmagaja? Smrt, kje je tvoje želo? Požrta je smrt v zmagaji.« In prišla bo sodba in vstali bodo mrtvi. In ne bo samo vstalo naše telo; vstalo bo lepše in veličastnejše. Sv. Pavel nas tega zagotavlja, ko pravi: »Naše prebivanje je pa v nebesih, odkoder tudi Zveličarja čakamo, Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki bo premenil naše revno telo ter ga upodobil svojemu častitljivemu telesu po moči, s katero si more podvreči tudi vse stvari.« In še lepše nas tega zagotavlja sv. Pavel, ko rabi lepo primero o semenu. Kakor seme, ki pade v zemljo, razpade, toda notranjo životvorno kal, iz katere poganja novo življenje, ohranja, tako bo razpadlo tudi naše telo; toda sveto Rešnje Telo, ki smo ga vredno prejeli ob zadnji uri, je ono zrno, iz katerega vzraste novo, še lepše telo. Zato pristavlja sv. Pavel: »Seje se v trohljivosti, vstalo bo v nestrohljivost, seje se v nečasti, vstalo bo v časti, seje se v slabosti, vstalo bo v trdnosti, seje se živalsko telo, vstalo bo duhovno telo.«

Glejte, vse to bo naredilo v nas sveto Rešnje Telo. Ono nam je poroštvo veselega vstajenja in častitljivega življenja. O predragi v Gospodu! Če ima bolnik to resnico pred očmi, ali ne bo klical ves vesel, kakor je klical starček Simeon: »Sedaj,

Gospod, odpustiš svojega hlapca v miru. Zakaj moje oči so videle zveličanje, ki si ga pripravil pred obličjem narodov,« ali pa kakor je klical sv. Štefan: »Glejte, nebesa vidim odprta in Sinu človekovega na desnici božji... Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo.«

In kar nas uči sveta vera, to nam potrjuje tudi sedanje življenje. Zopet namreč piše neki vojak: »Čim slabše je za nas in čim več moramo trpeti, tem bolj tudi molimo. Tudi gremo, kadar nam je mogoče, k sveti maši in sv. zakramentom. Kajti to je edina tolažba, ki mi daje pogum, če že moram umreti, da se ne bojim iti pred sodbo božjo. Potem se smejo tudi domači veseliti, da se še enkrat vidimo, če ne na tem svetu, pa gotovo na onem.« In celo neki protestantovski častnik piše: »Kadar pride boj na nož, tedaj so mi najljubši katoličani, če so poprej prejeli sveto obhajilo.«

Tako, preljubi, smo se spomnili, kako nam je zakrament presvetege Rešnjega Telesa močan vir veselja in tolažbe v boju zoper greh, v časnih zadevah, zlasti pa ob zadnji uri. In kaj sledi za nas iz tega? Kaj drugega kakor to, da imamo veliko ljubezen in spoštovanje do tega presvetege zakramenta. Kaj drugega kakor to, da hočemo v tem zakramentu iskati tolažbe, kadarkoli nam naše razmere dopuste. O kako prav je prišel odlok svetega očeta Pija X. o pogostem svetem obhajilu... Zato hočemo biti hvaležni božjemu Zveličarju za ta zakrament zlasti danes. Z vsjo pobožnostjo se hočemo udeležiti sedajle svete maše in z vsem spoštovanjem ga hočemo spremljati pri njegovem obhodu. Amen.

Ivan Filipič.

Druga nedelja po binkoštih.

Nekaj izgovorov zaradi pogostnega sv. obhajila.

In začeli so se vsi po vrsti izgovarjati.
Luk. 14, 18.

Že je preteklo 650 let, odkar je bil po papežu Urbanu IV. vpeljan veličastni praznik sv. Rešnjega Telesa, ki se obhaja z osmino. Gotovo je zelo pomenljivo, da v nedeljo te osmine dá sv. Cerkev brati evangelij o veliki večerji, ki jo je napravil neki človek in h kateri jih je mnogo povabil. »In začeli so se vsi po vrsti izgovarjati,« da ne morejo priti.

Človek v tej priliki pomeni učlovečenega Sina božjega, ki je napravil veliko večerjo svetega obhajila in h kateri je povabil vse. Toda, kakor so se izgovarjali evangeljski povabljeni, tako se tudi danes premnogi katoliški kristjani izgovarjajo, zakaj se ne udeležujejo svete večerje, zakaj ne pristopajo k sv. obhajilu. Izgovarjajo se, akoravno so že neštetokrat lahko

slišali, kako hrepeni božji Zveličar po naših dušah, izgovarjajo se vkljub prošnjam in opominom sv. Cerkve in izgovarjajo se tako prazno, akoravno bi morali vedeti, da tudi duša potrebuje hrane, duhovnega živeža za večno življenje. Ti izgovori so tako mnogoteri, da jih skoraj ni mogoče vseh navesti. Zato vam omenim samo nekatere, le poglobitve, ter jih hkrati ovržem. Jezusu v sv. Rešnjem Telesu na čast govorim.

Preden je Jezus povedal priliko današnjega evangelija, rekel mu je nekdo: »Blagor mu, kateri bo jedel kruh v božjem kraljestvu!« (Luk. 14, 15.) Od tega blagra, od te neskončne sreče v nebeškem kraljestvu pa se izključujejo tisti, ki se sedaj s praznimi izgovori odtegujejo Gospodovi mizi.

1. Prvi izgovor se glasi: Nima časa za sv. obhajilo, nimam časa ne za pripravo, ne potem dolgo zahvaljevati se.

Torej, dragi kristjan, ti nimaš časa za svete zakramente! Ali misliš, da prvi kristjani niso nič delali, da niso imeli tudi skrbi za vsakdanji živež? In vendar so vsak dan šli k sv. obhajilu! Krščansko pravilo se glasi: Moli in delaj! Kdor si zna čas prav razdeliti, ta bo imel vedno dovolj časa za molitev in za delo, za prejem sv. zakramentov in za vsakdanja opravila. »To pa je storiti, in ono ne opustiti,« je rekel Jezus. (Luk. 11, 47.) A za sv. obhajilo manjka marsikomu dušne lakote, pobožne vneme. Telo si nasituješ še po večkrat na dan, dušo pa puštiš stradati po cele tedne in mesece, če ne celo leto! Sicer pa, kje najdete tako pridnega človeka, da bi po nepotrebnem ne zanemaril nobene pol ure v tednu ali ne zapravil par ur v mesecu? Koliko potratit marsikdo časa s praznim čenčanjem, ko postaja ali poseda okrog! Kaj pa šele tisti, ki toliko dragega časa ubijejo z grehi, z grešnimi dejanji, recimo po krčmah, po plesiščih, po igriščih, potem z branjem slabih časnikov in knjig? Za posvetnost je dovolj časa, za večnost, za Boga ga ni, tudi v nedeljo in na praznik in pozimi ne. O kristjan, premišluj večkrat večnost in neumrljivost svoje duše, in našel boš tudi zanjo več časa! Kaj pa, ko bi zbolel? Saj bi takrat tudi ne mogel delati. Čas si je pač treba vzeti, saj ga bo še za smrt treba; in smrt te ne bo vprašala, ali imaš čas z njo iti, ampak kar pobrala te bo ne oziraje se na to, ali imaš ti čas ali ne.

Glede na pripravo za sv. obhajilo rečem to-le: Priprava ni v mnogih molitvah, ampak treba je, da krščansko katoliško živiš, da si prizadevaš, biti zbranega duha in stanovske dolžnosti zvesto izpolnjevati. Ali tega ne utegneš? Saj se nič več časa ne potrebuje, da je kdo dober, kakor, da je slab.

Sv. Alfonz Liguorij uči: »Ako imaš samo malo časa za pripravo, ker ti ga od stanovskih dolžnosti ali kakega dobrega dela ne preostaja veliko, nikar zato sv. obhajila ne opusti. Le pazi,

da kaj časa ne potrafiš z nekoristnim in nepotrebnim.« Sv. oče Pij X. v odloku o pogostnem sv. obhajilu pravijo: »Treba se je za sv. obhajilo skrbno pripraviti in po sv. obhajilu zahvaliti primerno močem, stanu in poklicu.«

Ko so vprašali slavnega angleškega državnika Tomaža Mora, zakaj pri tolikem opravilu vsak dan pristopi k sv. obhajilu, je odgovoril: »Ravno delo me sili k vsakdanjemu sv. obhajilu. Delo me raztrese, sv. obhajilo me zopet zbere. Vsak dan sem v nevarnosti, Boga žaliti, pri sv. obhajilu se oborožim zoper sovražnika. Pri opravilu potrebujem razsvetljenja in modrosti, pri sv. obhajilu se posvetujem z Jezusom Kristusom.«

2. »Nismo vredni,« pravijo drugi, »in morali bi za pogostno sv. obhajilo biti bolj pobožni.«

Da nismo vredni sv. obhajila, pritrdim, še enega nismo vredni. Saj molimo pred vsakim sv. obhajilom: »Gospod, nisem vreden« itd. A sv. Cerkev nam teh besed ne polaga zato v usta, da bi opustili sv. obhajilo, ampak, da bi ga prejeli z vernim spoštovanjem pa ponižno in zaupljivo. Za vreden prejem najsvetejšega Zakramenta je po namenu sv. očeta potreben le stan posvečujoče milosti božje in pravi namen. Kaj pa je pravi namen? Sv. oče razlagajo to takole: »Pravi namen je tedaj, če kdo želi prejeti sv. obhajilo ne iz navade, ničemurnosti ali človeških ozirov, temveč, ker Bog tako hoče, da bi se vedno tesneje ž njim v ljubezni združil ter bi z božjim zdravilom pomogel svojim slabostim in pomanjkljivostim.« Vprašam, ali tega namena nima prav lahko vsak človek? In ali nam svetniški zgledi ne izpričujejo, da se je nesreče smrtnega greha mogoče iznebiti s skesano spovedjo ter se ga varovati ravno s pomočjo pogostnega sv. obhajila? Vidite, da se za večkratno sv. obhajilo zahteva ravno toliko, kakor za redko. V tisti priliki o kraljevi ženitnini je kralj ukazal silovito odstraniti samo tistega človeka, ki ni imel svatovskega oblačila, kar pomeni dušno oblačilo posvečujoče milosti božje. Vedeti pa tudi moramo, da sv. obhajilo ni plačilo za že doseženo čednost, ampak je zdravilo proti grehu ali protistrup, kakor pravijo sveti oče. Bolnik, ki ne jemlje zdravil, ne bo ozdravel; kristjan se brez zdravilne pomoči sv. obhajila tudi ne bo iznebil dušnih bolezni ter se okrepil za čednostno življenje.

3. Posebno zanikerni so tisti, ki se sklicujejo na cerkveno zapoved, katera ukazuje spoved in sv. obhajilo samo enkrat na leto.

V četrti cerkveni zapovedi se nahaja besedica »vsaj«, ki je velikega pomena, ker hoče reči »najmanjkrat«. Enkratna spoved in velikonočno sv. obhajilo te obvaruje enega novega smrtnega greha ter ti pomaga, da si še vreden biti pokopan na blagoslovljenem pokopališču.

Dober otrok ne čaka, da mu mati zapove: »To moraš storiti,« ampak že iz oči, z obraza bere vsako željo svoji ljubi

materi. Beri tudi ti, katoliški kristjan, iz ljubeznivih oči svoje duhovne matere sv. Cerkve, beri iz zvestega Srca Jezusovega! Glej na duha sv. Cerkve, katera hoče in želi več kot eno ali polletno sv. obhajilo. Saj slišiš tolikrat opomine papeževe, škofove, domačih dušnih pastirjev, ki vsi za tridentinskim cerkvenim zborom izrekajo željo, da bi se verniki kolikor le mogoče vsak dan približali angelski mizi.

O koliko duš se je že pogubilo z izgovorom, da sv. Cerkev predpisuje le eno sv. obhajilo! Izpolnili so sicer cerkveno zapoved, a niso imeli potem dovolj moči zoper skušnjave hudobnega duha! Boj se tudi enake nesreče za vso večnost! Saj veš, čim dalje ne greš, tem težje greš.

4. Pa že te slišim, ko praviš: Grem sicer večkrat k sv. obhajilu, toda ne zapazim, da bi se kaj poboljšal, ne na sebi, ne na svojem bližnjem, kateri pogosto prejema sveto obhajilo.

Motiš se, ljubi moj! Pomisli te-le resnice! Ti rasteš od leta do leta, postajaš večji in močnejši. Na drevesu se napravi vsako leto nov obroček okrog druge rasti. Trava raste in cvetlice cveto na polju, travnikih in vrtih. Mi pa vsega tega, kako se polagoma razvija in godi, ne zapazimo. Tako tudi dušna moč, notranja milost, čednost in zasluženje raste, ne da bi mi precej to zaznali. Gotovo pa je, da se tisti, ki prav pristopa k sv. obhajilu, zares poboljša. Bližnjega marsikdo tako rad napačno obsoja ter mu hudovoljno morda še predbaciva sv. obhajila. Kdo pa vé, koliko se mora ta ali oni vojskovati zoper svoje posebno hude strasti in je le usmiljenja vreden? Kdo more vedeti, kako globoko bi bil naš bližnji padel, ko bi ga ne varovalo ravno pogostno sv. obhajilo? Sicer naj pa spovednik sodi tvoj in bližnjega napredek, in ne kar ti! Sv. Lavrencij Justiniani opominja: »Nadaljуй s sv. obhajilom, dasi tvoja duša ne čuti poboljšanja; sveto obhajilo večkrat deluje, ne da bi mi opazili.«

Treba je tudi vedeti nauk cerkvenih učenikov, da kristjan že s tem napreduje, ako ne nazaduje. Ne nazadovati v duhovnem oziru, je sad sv. obhajila. Če te sv. obhajilo ne obvaruje vseh, te obvaruje in očisti vsaj nekaterih grehov. Včasih pa Bog pri-pusti male padce, da nas ohrani ponižne v svoji službi.

Še eno vprašnje: Ali mar meniš, da bi bil ti ali tvoj bližnji boljši, ko bi manjkral, ko bi prav poredko prejemal kruh življenja?

5. Slednjic omenim še izgovor mlačnežev, ki pravijo: »Ker pri nas ni navada, zlasti ne pri večini moških, pogosto hoditi k spovedi in k sv. obhajilu, kaj pač poredko ljudje, ko bi kar začel?«

Prijatelj, tega ne imenuj navado, ampak razvado, veliko oviro za bogoljubno življenje. Le ti s svoje strani stori, kar največ mogoče, da se vpelje ta navada, le pridruži se mali množici tistih moških, ki vendar tudi pri nas pogosto prejemajo

svete zakramente. Ako pospešuješ prejem sv. obhajila z besedo in z zgledom, storiš s tem veliko dobro delo in Bog te bo vesel. Sicer imate pa moški, kakor ženske le eno neumrjočo dušo in le eno srečno večnost, če si jo zaslužite.

Pa na ljudi se izgovarjati, kako je to zopet brezpametno! Ali so te ljudje odrešili, dragi moj! Ali te bodo nazadnje ljudje sodili, ali šli morda namesto tebe pred božjo sodbo? Ali ne veš, da nas bo sodil Gospod Jezus Kristus, in sicer tudi po tem, kar smo po zanikarnosti dobrega opustili? »Kateri vé dobro storiti, in ne stori, mu je greh,« uči sv. Jakob (4, 17). Zato le glej, kako bi svojemu Zveličarju napravil več veselja, svoji duši pa pomnožil nadnaravno lepoto ter jo bolje pripravil za večno življenje. Tvoj Zveličar je rekel: »Jaz sem kruh življenja.« »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Ako kdo jé od tega kruha, bo živel vekomaj« (Jan. 6, 35, 51, 52). Ko bi bil Jezus porajtal na ljudi, bi sv. Rešnjega Telesa mi ne imeli. Ko je obetal svojim učencem, da jim dá svoje meso jesti in svojo kri piti, je veliko izmed njih reklo: »To govorjenje je trdo, in kdo ga more poslušati.« Ko jih je zato posvaril in ni hotel preklicati svojih besed in svoje obljube, pravi sv. Janez: »Odsihmal je veliko njegovih učencev odstopilo, in niso več z njim hodili« (Jan. 6, 64, 67).

Po Jezusovem zgledu tudi ti, verni kristjan, nič ne maraj, kaj bi ljudje govorili, ako bi večkrat prejemal svete zakramente. Posvetnjaki, hudobneži še niso nobenega dobrega hvalili, seveda tudi tebe ne bodo. Bogoljubni kristjani pa se bodo veselili in posnemali tvojo neustrašenost, ako večkrat pristopiš k angelski mizi. Sicer pa kakšno neljubo opazko kar ponižno sprejmi in prenesi, ravnaj se po svoji vesti ter hodi po pravi poti. Spominjaj se, da odženeš napačen strah pred ljudmi od sebe, besed Gospodovih: »Kdor se mene in mojih besed sramuje, tega se bo tudi Sin človekov sramoval, kadar bo prišel v svojem, Očetovem in svetih angelov veličastvu« (Luk. 9, 26).

Na koncu današnjega evangelija stojе pretresljive besede Gospodove: »Povem vam, da nobeden onih mož, ki so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.« To je nesreča, da večje ni! Tu na zemlji brez kruha življenja, tam brez sreče zveličanja! — Da se tudi tebi tako ne pripeti, ljubi kristjan, ne imej nikoli prav nobenega praznega izgovora zaradi sv. obhajila, ampak ravnaj se po opominih svojih dušnih vodnikov in posnemaj vzpodbudne zglede toliko gorečih kristjanov doma in drugod. Saj vendar veš, da pravi, resnični vzrok, da se toliko kristjanov odteguje večkratnemu sv. obhajilu, je ta-le: Ker so vdani lakomnosti ali nečistosti ali nezmernosti ali sovražnosti ali morda vsem tem in še drugim

grešnim navadam, bi morali greh in grešno priložnost zapustiti; toda rajši opuste večkratno spoved in sv. obhajilo. Žalostno!

V pomiritev tistih, ki bi dvomili, ali so v stanu posvečujoče milosti božje, poudarim, da tridentinski cerkveni zbor prepoveduje sv. obhajilo samo takim, ki so si gotovi smrtnega greha, ne pa tistim, ki dvomijo o tem. Sicer pa sv. cerkveni učenik Alfonz Ligvorij pravi: »Onim, ki imajo tenko vest in željo, Boga nikdar s smrtnim grehom ne razžaliti, je dvom zagotovilo, da niso smrtno grešili.«

Sklenem z milim vabilom Jezusovim, ki nam, kakor nekdanj v Sveti deželi, sedaj kliče iz tabernakeljna: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil!« (Mat. 11, 28.) Amen.

Val. Bernik.

Praznik sv. Petra in Pavla.

Dolžnosti do sv. Cerkve.

Ti si Peter (skala) in na to skalo bom zidal svojo Cerkev. Mat. 16, 18.

Na današnji veliki praznik ne obhajamo samo godu in praznika sv. apostolov Petra in Pavla in spomina vseh apostolov, ampak tudi god svete matere, katoliške Cerkve. Kajti na sv. Petra je Kristus svojo Cerkev zidal, kakor je rekel: »Ti si Peter (t. j. skala) in na to skalo bom zidal svojo Cerkev in peklena vrata je ne bodo zmagala. In tebi bom dal ključne nebeškega kraljestva; in karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.« Preljubi! Velike so oblasti, katere je Kristus s temi besedami podelil sv. Petru in njegovim naslednikom, rimskim papežem. Kdaj pa bodo le-te velike oblasti, ki jih je Kristus dodelil sv. Petru in njegovim naslednikom, nam v resnici v zveličanje? Le tedaj, če mi dolžnosti do sv. Cerkve zvesto izpolnjujemo; in te dolžnosti so: I. dolžnost trdne vere do vsega, kar nam sv. Cerkev zapoveduje verovati, II. dolžnost pokorščine do vsega, kar nam sv. Cerkev zapoveduje izpolnjevati in III. dolžnost ljubezni do tolikanj skrbne in ljubeznive matere. — In ravno o teh treh dolžnostih vam hočem danes nekoliko govoriti v imenu Jezusa in Marije.

1. Bog je po svoji previdnosti tako hotel, da nas sv. Cerkev uči verske resnice in da jih moramo mi sprejeti in verovati. Kajti »Bog,« pravi sv. Ciprijan, »je postavil Cerkev, da je ohrana

njevalka, oznanjevalka in razlagovalka razodetih božjih resnic.« Sveta Cerkev sama hrani dva studenca svete vere, namreč sveto pismo in ustno izročilo, le ona nam more razlagati sveto pismo in ustno izročilo. To moč in oblast je prejela sv. Cerkev od Kristusa, Sina božjega, in ta moč in oblast je le njej sami podeljena. Radi tega se moramo zvesto svete Cerkve držati in se ji podvreči v vsem, karkoli nam zapoveduje verovati, ker je Cerkev po besedah sv. apostola Pavla »steber in podpora resnice«. O, koliko tisoč in tisoč ljudi bi se bilo obvarovalo pred zmotami v veri in pred krivoverstvom, ko bi se bili zvesto držali svete Cerkve, kateri je bil izročen zaklad svetega evangelija in za katero je Kristus molil, da bi ji ne nehala nikoli sveta vera, in pri kateri je on obljubil ostati in jo varovati do konca sveta, in kateri je obljubil tudi Svetega Duha, da pri njej ostane do konca dni. Zato se tudi sveta Cerkev v veri ne more zmotiti. Ker nas tedaj sveta Cerkev uči čiste resnice in se v veri ne more zmotiti, je za nas sveta dolžnost, Cerkev poslušati in trdno verovati vse, karkoli nam zapoveduje verovati. Le če Cerkev poslušamo in se zvesto držimo tega in verujemo to, kar nas Cerkev uči, le potem smo s Cerkvijo sklenjeni in smo njeni otroci, in to nam je v čast. Ako ne verujemo, kar nas Cerkev uči, se ločimo od svete Cerkve, ona ni nič več naša mati in mi ne njeni otroci. In ko bi bili mi še tako učeni in bi imeli angelsko razsvetljenje, vendar bi nehali biti otroci svete Cerkve, ko bi bolj sebi verjeli kakor sveti Cerkvi. Zgodovina svete Cerkve nam pripoveduje o Tertulijanu, ki je bil eden izmed najbolj učeni- nih mož svojega časa, tako da ga je sv. Ciprijan imenoval celo svojega učenika. Vendar ta Tertulijan bo po besedah sv. Hieronima ostal v vseh časih v sveti Cerkvi v sramotnem spominu, ker se v nekaterih rečeh ni hotel Cerkvi podvreči in je bolj sebi kot Cerkvi veroval in je tako od Cerkve odpadel. Kdorkoli hoče biti otrok svete Cerkve, se mora vedno držati sklepa: Cerkev hočem poslušati. Cerkvi verovati, to bodi vedno moje vodilo do smrti, nikoli se nočem od nje ločiti. In to bo tudi naša najboljša tolažba na smrtni postelji.

2. Pa ne le samo verovati moramo vse to, kar nas sveta Cerkev uči, ampak tudi izpolnjevati moramo vse to, kar nam ona zapoveduje izpolnjevati. Cerkev je naša mati, zato ima tudi pravico in oblast, nam dajati zapovedi, katere smo po vesti dolžni izpolnjevati. Kdor se predrzne prelamljati cerkvene zapovedi, prelamlja prav gotovo tudi božje zapovedi. Ako se pregreši že otrok, ki ne uboga svojega očeta ali matere, koliko bolj se pregreši pred Bogom kristjan, ki Cerkvi, svoji materi, noče izkazovati pokorščine? Ali ne pravi sam Jezus v svetem evangeliju: »Kdor pa Cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik« (Mat. 18, 17). Kakšno ime zasluži torej kristjan, ki ob nedeljah in zapovedanih praznikih ni pri sveti maši, ali od svete maše in pridige proč gre? Tak človek je po besedah

samega Jezusa nevernik in očiten grešnik. Ali kakšno ime zasluži kristjan, ki brez vsega pravičnega izgovora prelomi cerkveno postno zapoved? Tak je po besedah samega Jezusa nevernik in očiten grešnik. V ozir posta pravi sv. Avguštin: »Kakor je hvalevredno, če se kristjan o drugih nezapovedanih postnih dneh posti, ravno tako pregrešno je, če kristjan prelomi tiste postne dneve, ki jih je Cerkev slovesno zapovedala.« — Vprašam dalje: Kakšno ime zasluži tisti kristjan, ki ne opravi velikonočne spovedi in velikonočnega sv. obhajila? Tak kristjan je po besedah samega Jezusa nevernik in očiten grešnik. Karkoli nam sveta Cerkev zapoveduje, zapoveduje nam tudi Bog. To sklepajo sv. učeniki iz besedi Kristusovih, ki je rekel apostolom in njih naslednikom: »Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje« (Luk. 10, 16). Te besede nam dajejo jasno spoznati, da, kdor cerkvene zapovedi zaničuje, zaničuje samega Kristusa, ker je glava svete Cerkve, in da tak prelomljavec cerkvenih zapovedi zasluži kazen pred Bogom. In toliko večje kazni je tak vreden, ker cerkvene zapovedi niso težke in od Cerkve v sedanjih časih močno polajšane. Zato res očitno kaže tak, ki jih prelomi, da nima nobenega krščanskega duha v sebi, marveč je kakor nevernik in očiten grešnik.

3. Verovati, kar nas sveta Cerkev uči, in izpolnjevati, kar nam sveta Cerkev zapoveduje, nam bo pa prav lahko, ako imamo le pravo ljubezen do svete Cerkve. Kako bi pa ne hoteli ljubiti svete Cerkve, ker nam izkazuje toliko dobrot? Kajti kot dobro, skrbno mater se nam Cerkev kaže od začetka našega življenja do smrti in še celo po smrti. Komaj smo bili rojeni na ta svet, že nas je v svoje naročje sprejela in prerodila pri svetem krstu v otroke božje. In ko sta se nam začela um in pamet odpirati, nas je učila visoke verske resnice, po katerih so zastoj hrepeneli modrijani starih časov. In da bi mogli lažje živeti po naukih svete vere, nam sveta Cerkev preskrbi zakrament svete birme, pri katerem smo bili po Svetem Duhu utrjeni v veri, da bi jo stanovitno spoznavali in po njej živeli. Če pa vendar človeške strasti in slabosti človeka premagajo, da pade v kak greh, ima Cerkev pripravljen zakrament sv. pokore, da z grehom zbežano srce zadobi zopet pokoj in mir vesti. Najbolj srečni pa smo, ker nas sv. Cerkev krepča z angelskim kruhom, ker smemo prejemati Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa v sv. obhajilu. Kdo more pozabiti tisti srečni dan, ko je kralj nebes in zemlje prvokrat prišel v njegovo srce? In kolikrat se je že potem sreča sv. obhajila ponovila? In ko je kristjan šest dni v tednu delal in se trudil, ga Cerkev s slovesnim zvonjenjem opominja, da naj v nedeljo počiva od dela, in okuša tisto sladkost, ko bo z Bogom sklenjen vekomaj v nebesih počival od vsega truda in trpljenja sedanjega življenja. Sveta Cerkev ukazuje, da gre kristjan ta dan k sveti maši, kjer se Jezus Kristus nekrvavo daruje nebe-

škemu Očetu. Iz te daritve dobiva kristjan potrebne milosti in moči, da more v tednu potem trud in težave sedanjega življenja voljno prenašati in srečno premagovati vse izkušnje. In da bi kristjanom ne manjkalo delilcev božjih skrivnosti, posvečuje sveta Cerkev v mašnike tiste mladeniče, katere je Bog poklical v duhovski stan. In še tudi za zakonske ljudi ima sveta Cerkev svoj blagoslov v zakramentu sv. zakona, da bi zakonski ljudje z milostjo tega zakramenta posvečeni v ljubezni in v miru skupaj živeli in lažje izpolnjevali svoje dolžnosti.

In ko se bliža za kristjana konec njegovega pozemeljskega življenja, pošlje sveta Cerkev svoje služabnike ne le v hiše premožnih, ampak tudi v najbolj revne koče, da prinesejo ubogim bolnikom tolažbe svete vere, sveto popotnico, in jim podelijo sv. poslednje olje. In ko se je duša ločila od telesa in šla pred sodbo božjo, jo tudi takrat spremljajo cerkvene molitve, in z daritvijo svete maše in s presveto krvjo Jezusa Kristusa išče sveta Cerkev polajšati duši trpljenje v vicah ali jo rešiti. In če so tudi domači, ali znanci in prijatelji že zdavnej pozabili svojih rajnkih, Cerkev se jih vendar vedno še spominja pri vsaki sveti maši.

Tako se izkazuje sveta katoliška Cerkev vedno kot ljubeznivo in skrbno mater po vseh potih in okoliščinah našega življenja. Ali ni nam torej lahko, da se izkazujemo kot zveste sinove in hčere tako dobre matere, svete katoliške Cerkve, da jo ljubimo in ji svojo ljubezen izkazujemo zlasti s tem, da radi poslušamo njene nauke in zvesto izpolnjujemo njene zapovedi, ki so nam dane le v naše posvečevanje in zveličanje? In da bi mogli bolj zvesto izpolnjevati le-te dolžnosti do svete Cerkve, priporočajmo se s priprošnjo velikemu apostolu sv. Petru, ker je Kristus nanj kot na skalo sezidal svojo Cerkev. Prosimo ga, da naj prosi pri Bogu za nas, da bi mogli po naukih svete Cerkve zvesto živeti, njene zapovedi natanko izpolnjevati, da bi se tudi nam enkrat odprla nebeška vrata po milosti našega Gospoda Jezusa Kristusa, kateremu z Bogom Očetom in Svetim Duhom bodi čast in hvala vekomaj! Amen.

J. K.

Praznik presv. Srca Jezusovega.

Kristjani — mladike, rastoče iz Srca Jezusovega.

Jaz sem trta, vi ste mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, rodi veliko sadu, ker brez mene ne morete nič storiti. Jan. 15, 5.

Te besede je govoril Jezus svojim učencem pri zadnji večerji: »Jaz sem trta, vi ste mladike!« Mismo torej mladike, rastoče iz Srca Jezusovega.

Premišljajmo nekoliko bolj natanko te prekrasne besede našega Zveličarja danes, ko praznujemo praznik presv. Srca.

1. »Jaz sem trta, vi ste mladike!« Vinska trta je znana kot žlahтна rastlina, vendar je zelo majhna in pohlevno drevesce. Trta ne raste v visoko drevo. V knjigi »Sodnikov« (9, 12) beremo priliko o drevesih, ki so si hotela izvoliti kralja, pa so kraljevsko krono ponudila žlahtni trti z besedami: »Pridi, trta, in prevzemi kraljevsko čast!« Toda žlahтна trta ni hotela v svoji pohlevnosti in ponižnosti sprejeti te časti. Ostala je rajši v vinogradu skrita in samotna. V tej lastnosti je majhna in pohlevna vinska trta podobna ponižnemu in pohlevnemu Jezusu, ki je sam sebe tako ponižal, da je umrl na lesu križa.

2. »Jaz sem trta, vi ste mladike!« Tudi mladike vinske trte so zelo šibke in tenke in če bi jih kmet ne podpiral s kolci in ne privezaval, bi se vse po tleh poleglo. Zakaj so tako šibke in tenke, zakaj lezejo po tleh, če jih kmet ne podpre? Zato, ker je trta majhna in šibka. Mladike poganjajo iz trte. Kakor je trta majhna in pohlevna, prav tako so tudi mladike šibke in pohlevne. Uči se iz tega, o kristjan, da moraš biti tudi ti majhen, pohleven in ponižen, ker si mladika, rastoča iz Srca Jezusovega. Kristus je ponižna in pohlevna trta, ti bodi pohlevna in ponižna mladika! Učimo se od Jezusa, ki je kratek in iz srca ponižen! On je trta, mi smo njegove mladike!

3. Kakšen pa je sad teh šibkih in pohlevnih vinskih mladik? Te šibke mladike rodijo najbolj plemenit sad. Uči se, kristjan, od mladik vinske trte ponižnosti in pohlevnosti, ako hočeš roditi dober in plemenit sad. Čimbolj si ponižen in pohleven, tem več dobrega in plemenitega sadu boš obrodil. Neka pravljica se glasi, da se je bila vinska trta prevzela in da ni hotela več roditi vina. Začela je takole prevzetovati: »Rada bi bila ravna ko smreka, slavna ko hrast in ceder! Njih les je povsod v večji časti in se pripravlja ž njim razno orodje. Le uboga loza mora vedno čepeti doma!« Kmet jo je tolažil in prepričeval, da je njen sad vendarle najbolj plemenit, jo je skrbno okopal, obrezoval in ji dodajal dobre zemlje, da bi omajal njeno prevzetno jezo. Toda vse zastonj! Ostala je trdovratna v svoji prevzetnosti in jezi. Rad bi bil sicer kmetič uslišal njeno željo, toda kam naj bi dejal njeno šibko trsje. Trta ni pripravna za nobeno orodje! Rekel je torej sam pri sebi: »Če noče roditi svojega plemenitega sadu, ni za drugo, ko za ogenj!« In posekal jo je ter vržel v ogenj. (Ecehijel 15, 4.) Učimo se od te trte, kaj nas čaka, ako se prevzamemo in izpridimo. Bodimo ponižni, pa bomo rodili obilo sadu!

4. »Jaz sem trta, vi ste mladike!« Odkod dobivajo mladike sok in življenje? Mladike dobivajo sok in življenje le iz trte. Iz trte se razliva sok v mladike po žilah.

Ako smo mi resnično mladike, se mora po nas razlivati življenjska moč iz trte, to je iz Jezusa Kristusa ali iz njegovega Srca. Razliva se v nas po sedmerih žilah, to je po sedmerih svetih zakramentih, ki izvirajo iz presvetega Srca. Prva žila je sv. krst. Pri sv. krstu smo dobili prvokrat Kristusovo življenje, Kristusovo življenjsko moč. To nebeško nadnaravno življenje se je potem utrjevalo po drugih zakramentih, ki smo jih prejeli po sv. krstu, najbolj pri sv. obhajilu, ko sprejmemo v sebe telo in kri Kristusovo. Takrat postanemo meso od njegovega mesa, kri od njegove krvi, da lahko vzdihnemo s sv. Pavlom: »Živimo, a ne mi, živi v nas Kristus« (Gal. 2, 20). Zato je rekel Kristus: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, bo imel večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan« (Jan. 6, 55). Pri sv. obhajilu dobimo torej v obilni meri v sebe Kristusovo življenje in njegovo nadnaravno moč, ki nas bo dvignila poslednji dan iz grobov.

5. Premislimo dalje, da prihaja v se življenje, ki je v mladikah, iz trte. Mladike nimajo same ob sebi nobenega življenja in ne morejo same ob sebi prav nobenega sadu obroditi. V es življenjski tok prihaja v mladike iz trte. Prav tako je tudi z nami! Jezus je trta, mi smo mladike. Sami ob sebi smo mrtvi in ne moremo nobenega sadu obroditi. V se naše življenje prihaja iz trte, ki je Kristus, v es življenjski sok se pretaka po naših žilah iz njegovega presvetega Srca. Zato je rekel Jezus pri zadnji večerji: »Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika ne more roditi sadu sama ob sebi, ako ne ostane v trti, tako tudi vi ne, ako v meni ne ostanete. Jaz sem trta, vi ste mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu, ker brez mene ne morete nič storiti.«

6. Zadnje besede moramo nekoliko bolj natanko premisliti: »Brez mene ne morete nič storiti!« Kaj pomenja to? Ako nismo združeni z Jezusom, ako nimamo njegove nadnaravne moči, ne moremo ničesar za večno življenje zaslužnega storiti. Sv. očetje razlagajo te besede nasproti krivovercem, ki so trdili, da stori lahko človek tudi brez Jezusa in brez njegovih milosti kaj za večno življenje zaslužnega. Pa Jezus ni rekel, da človek lahko kaj malega stori, ampak je jasno in razločno povedal: »Brez mene ne morete nič storiti!« Zato se glasi šesta temeljna resnica naše svete vere: »Da je milost božja za zveličanje potrebna in da človek brez milosti božje nič za večno življenje zaslužnega ne more storiti.« Ta resnica nas dela ponižne in nas sili k molitvi, ker brez božje milosti ne moremo nič opraviti.

7. »Jaz sem trta, vi ste mladike!« Ko poženejo nekoliko mladike spomladi, gredo vinorejci ter jih na konceh prelamljajo. Zakaj? Zato, da se grozdje bolj debeli in da več obrode.

Tem mladikam smo podobni mi. Tudi nas obrezuje in prelamlja Bog, ko nam pošilja nesreče, nezgode, bolezni, ponižanja in drugo. Večkrat se poprašujemo, zakaj nas Bog tako hudo obiskuje in tepe? Mladike vinske trte nam to stvar pojasnjujejo.

Bog nas tepe in obiskuje z nesrečami, da bi naše zasluženje bilo tem večje. On nas tepe, ker želi, da bi naši sadovi bili večji in da bi plačilo v nebesih bilo obilnejše, kakor obrezuje in prelamlja kmet trtne mladike, ker hoče imeti obilnejšega grozdja.

8. Toda, oh, kolikokrat vidimo na trtah, da odlomi vihar mladike, ki so bile polne zaroda. Vihar jih vrže na tla, da vsahnejo in se posušijo.

Te odlomljene mladike so kristjani, ki jih vihar tega sveta održe od Jezusa in od njegovega Srca, da potem žalostno venejo in se sušijo. Ta vihar so slabe priložnosti, slabe tovarišije, slaba društva, opolzle veselice, nebrzdane strasti in poželenja, hude jeze in nevolje, ki človeka premagajo in ga obenem održejo od Jezusa in od njegovega Srca. Ko se to zgodi, ni več Kristusovega duha in življenja v nas. V takem stanu ne moremo roditi dobrega sadu, kajti Kristus je rekel: »Kdor ostane v meni in jaz v njem, rodi veliko sadu, ker brez mene ne morete nič storiti!«

9. Še nekaj vidimo na trtah! Vsako leto odreže kmet o svojem času vse mladike, ki niso več koristne in niso več za rabo, jih poveže v snope in jih potem doma žge. Te mladike imenujemo rožje, in niso za nobeno drugo rabo ko za ogenj. Dokler so na trti, so štete in rodijo sad, ko jih pa ločijo od trte, niso za drugo ko za ogenj.

Kdo so te mladike, ki niso več za nobeno rabo? To so kristjani, ki so popolnoma odpadli od Jezusa Kristusa, ki so se ločili od njegovega Srca, ki so izgubili vero in se vdali slabemu življenju. Ti so mrtvo rožje, ki ne more nobenega sadu roditi. O teh je rekel Kristus: »Ako kdo v meni ne ostane, bo venkaj vržen, kakor mladika, in bo usahnil in ga bodo pobrali in v ogenj vrgli, da bo zgorel« (Jan. 15, 6).

Preden je izbruhnila svetovna vojska, je bilo obilo takih kristjanov, ki so bili ločeni od presvetege in presladkega Srca Jezusovega, ki so bili podobni suhim in odrezanim mladikam. Rimski papeži so zastoj dvigali glas in opominjali človeški rod, naj bi se izpreobrnil k svojemu Zveličarju. Pregreha, hudobija in nevera je čedalje bolj rastla. Vstajali so krivi preroki, ki so oznanjevali sovraštvo do Jezusa in do njegove svete Cerkve. Bog nas je sedaj kaznoval. Sedaj jočemo in molimo, da bi nam Bog odpustil in nam poslal zopet ljubi mir.

Predragi! Ali nismo morda tudi mi med suhimi in mrtvimi mladikami, ki so ločene od trte, ločene od presvetege Srca Jezusovega? Odrezane mladike se ne morejo več združiti s trto, mi pa imamo sredstva v sv. zakramentih, da se še lahko združimo z Jezusom! Mi nismo še obsojeni na večno smrt. Še je čas, porabimo ga! Obrnimo se k Jezusu v presvetem zakramentu, k njegovemu presvetemu Srcu in recimo: O Gospod, ti

si trta, mi smo tvoje mladike. Bojimo se, da smo ločeni od tebe, da smo veli in suhi. Prosimo tvoje Srce, naj se nas usmili. Združi nas zopet s seboj, da se bo razlivalo zopet tvoje življenje po naših žilah in da bomo zopet mogli roditi dober sad. Združi, o Gospod, ves človeški rod s svojim Srcem, da ti bomo vsi srčno vdani. Potolaži se, o božje Srce, in odpusti nam vsem! O božje Srce, daj nam večno življenje! Amen.

Dr. Egídiš.

Tretja nedelja po binkoštih.

Neskončno božje usmiljenje z grešnikom.¹

Veselite se z menoj, ker sem našel svojo izgubljeno ovco. Luk. 15, 6.

» V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči, in vekomaj ne boš grešil!« (Sir. 7, 40.) — Da, spomin na neizogibno smrt je pretresljiv, pogled v žrelo pekla, v večni plamen ima mogočen vpliv na grešno srce. Pa slab otrok, ki ga šele šiba primora k pokorščini; malovreden hlapec, ki le iz strahu stori po volji svojega gospoda. To je suženjski strah brez ljubezni. Najplemenitejši nagib, ki naj nas odvrča od hudega in nagiblje k dobremu, je ljubezen.

Ne z grozo in strahom, ampak z ljubeznijo želim danes pridobiti vaša srca za Boga. Ne smrt, ne sodbo, ne pekel — ampak neskončno usmiljenje božje z grešnikom, ljubezen dobrega pastirja do izgubljene ovce hočemo premišljevat, da bodo naša srca ljubezni vneta s studom od greha se odvrnila.

To usmiljenje pa je zares čudovito, kajti

1. Bog potrpi z grešnikom, ga ne kaznuje, kakor zasluži;
2. Bog se milo pritožuje in grešnika vabi;
3. z ljubeznivo silo ga vleče k sebi, da bi ga rešil, in
4. mu vse odpusti in se veseli nad njegovim spokorjenjem.

Glejte štiri stopnje neskončne usmiljenosti božje!

O Srce Jezusovo, dobrote in ljubezni polno, usmili se nas.

1. »Misericordias Domini in aeternum cantabo«, »O usmiljenju Gospodovem bom prepeval vekomaj,« je zaklical spokorni David v 88. psalmu, tisti David, ki je neskončno usmiljenje božje izkusil sam na sebi. Malokatera beseda se v sv. pismu tako pogosto ponavlja, kakor »misericordia«. Da je Bog neskončno

¹ Po Buslnu.

usmiljen z grešnikom, nam kot dokaz zadostuje ena sama vrsta preroka Ecehijela (33, 10): »Kakor resnično živim,« pravi Gospod Bog, »nočem smrti hudobneža, marveč, da se obrne hudobnež od svoje poti in živi.«

Poslušajte: Z nekako prisego nas Bog zagotovi: Kakor resnično sem Bog — nehal bi Bog biti, ako bi vam grehov ne odpustil, ako se spreobrnete. Bog sam, neskončna resnica, nam torej tako slovesno zatrdi, da ne želi našega pogubljenja, ampak da želi, naj se grešnik izpreobrne, naj živi večno. In zato Bog grešnika tudi takoj ne kaznuje, kakor bi zaslužil, ampak potrpi z njim. To je prva stopnja neskončne potrpežljivosti božje.

Mi se čudimo človeku, ki se nad sovražnikom ne maščuje in mirno potrpi, ali pa mu hudo še z dobrim povračuje. Tako srce imenujemo velikodušno, plemenito. Velika je bila slava Dvidova, ko je velikana Golijata premagal, pa še bolj slaven je postal, ko je sovražniku Savlu prizanesel. Savel ga je hotel s sulico prebosti, sovražil ga je zavoljo svojega sina Jonatana, David je bežal, mnogo krivice potrpel. Zdaj pa Bog dá Savla v Davidove roke. V temni noči se splazi David v Savlov šotor. Tovariš Abisaj se mu ponudi in pravi: Zabodel ga bom. David pa mu brani: Nikar, maziljenec Gospodov je — in mu prizanese. Ta plemenitost gane celo trdo srce Savlovo, da spozna svojo krivico in začne zopet Davida ljubiti.

Ta velikodušnost Davidova je slaba podoba tiste prizanesljivosti, katero ima Bog z grešnikom, ki je njegov sovražnik.

Z grehom grešnik hudo žali Boga, ga zapusti, mu odpove pokorščino, zaveže se z nasprotnikom božjim, satanom, in napove Bogu vojsko, rekoč: Ne bom ti več služil, ne bom izpolnjeval tvoje volje, storil bom, kar sam hočem. O nekaj strašnega je smrtni greh! — Pa kdo si ti grešnik, ki tako predrzno govoriš? Prah si in smet, črv zemlje. Ne ene minute ne bi mogel živeti, ako te Bog ne bi ohranil. Še grešiti bi ne mogel, ako bi ti Bog življenje odtegnil. Popolnoma v božji roki si, od Boga svojega dobrega očeta si odvisen, bolj kakor dete od roke matere, ker si samo ne more pomagati. Podoben si otroku, ki vzdigne roko in v lice udari lastno mater, ki ga na srce pritiska; podoben si grdemu človeku, ki rabi orožje, katero je od dobrega človeka v dar dobil, proti svojemu dobrotniku, da ga rani. Grda nehvaležnost je vsak smrtni greh in zasluži, da bi ga Bog pri prič kaznoval. In to bi Bog tudi lahko storil. Pokončal bi grešnika lahko v trenutku, ko greši, kakor ti s prstom stisneš nadležno golazen, ki te v lice piči. O Bog, ukaži oblaku in švignil bo blisk, in strela bo usmrtila grešnika. Zapovej zemlji, in se bo stresla pod nogami, se odprla in ga požrla. Ustavi srcu tok, da se kri ne bo več pretakala, in nehal bo grešnik živeti. Odtegni, o neskončno mogočni Bog, svojo dobrotljivo roko, in grešnik se bo zgrudil, kakor se razbije glinasta posoda, ako jo spustiš iz roke.

Glej, grešnik, tako si popolnoma v rokah božjih — v tistem trenutku, ko se zoper Boga povzdigneš; pa glej čudo nad vsa čuda! Bog mirno gleda tvoje neumno početje, tvoje nehvaležno ravnanje. On te ne uniči, te pusti naprej živeti, ti deli celo naprej svoje dobrote. Bog noče tvoje smrti, tvoje pogube. Velikodušna je bila ljubezen Davidova do Savla, ki je tako grdo z njim ravnal. Ali brez primere hujše, kakor se je pregrešil Savel proti Davidu, smo se mi pregrešili zoper Boga, svojega stvarnika in najboljšega očeta. Pa Bog nam je prizanesel, nas ni kaznoval, je z nami potrpel; njegova pravičnost je že vzdignila šibo zoper nas, pa njegova neskončna usmiljenost mu je šibo vzela, da ni padla na nas. »*Misericordiae Domini, quod non sumus consumpti*« — usmiljenje božje je bilo, da nismo pokončani (Žal. pes. 3, 22). Iz same hvaležnosti torej, da nas nisi sredi naših grehov pokončal, da nas nisi v naših grehah na račun poklical, ti obljubimo: O moj Bog, nikdar več nočem grešiti, nikdar več.

2. Pa usmiljenje božje je še čudovitejše. Bog se ne razsrdi in se ne maščuje — ampak se milo pritožuje in vabi grešnika, da se izpreobrne. Poslušajte glas božji: »Ljudstvo moje, kaj sem ti storil, ali v čem sem te užalostil? Odgovori mi! (Molitev na veliki petek.) — »Čujte nebesa in z ušesi poslušaj zemlja, kar je Gospod govoril. Sinove sem izredil in povzdignil, oni pa so me zaničevali« (Iz. 1). — »Kaj bi moral še storiti svojemu vinogradu, in nisem storil? Čakal sem, da bi rodil grozdje, zakaj pa je rodil viniko?« (Iz. 3.) — »Kakšno krivico so našli na meni, ker so me zapustili in so hodili za ničemurnostjo?« (Jer. 2, 5.) — »Dvojno zlo je storilo moje ljudstvo. Zapustili so mene, studenec žive vode, in so izkopali kapnice, kapnice razdrte, ki ne morejo ohraniti vode« (Jer. 2, 13).

Tako se pritožuje Bog vsemoškočni nad nezvestobo revnega suznja, nad nehvaležno stvarjo svojo.

Ti, grešnik, si zabredel v nesrečo, ko si Boga zapustil, Bog pa se pritožuje, kakor da bi on kaj žalega bil pretrpel. Tvoja nesreča ga boli. Pa ne pritožuje se z ostrimi, osornimi besedami, ampak on rabi najmilejše izraze: imenuje pregrešno dušo: svoje ljudstvo, svoje sinove, svoj vinograd. O kako čudovito nežno in ljubeznivo je usmiljenje božje. Kakor se žalosti dobri pastir, ko je izgubil ljubo ovčico, kakor si je v skrbi žena, ki je izgubila denar v hiši, kakor je v srce užaljen oče, ko vidi svojeglavnega, porednega sina od hiše odhajati in v nesrečo in revščino dirjati, tako je užaljen Oče nebeški nad izgubljenim sinom, nad izgubljeno ovčico, zaslepljeno dušo, ki se je zmotila in izgubila in zašla med trnje in med zgrabljive živali, ki jo grozijo pokončati. O kakšna nepopisna ljubezen mora žareti v božjem Srcu Zveličarjevem — ljubezen do tvoje neumrjoče duše, trdovratni grešnik. Tako milo se pritožuje le najgorečnejša ljubezen.

Po tem premišljevanju lahko umemo milo pritožbo božjega Srca Jezusovega blaženi Marjeti Alakok: »Glej, to je tisto Srce,

ki je ljudi tako močno ljubilo, da je vse pretrpelo, se čisto utrudilo in upehalo, jim svojo ljubezen skazati, namesto hvaležnosti pa od večine ljudi nič drugega ne sprejemem kakor nehvaležnost.«

Pa, ko se je tako usmiljenje božje utrudilo z milimi pritožbami, sedaj grešnika ljubeznivo vabi in mu obeta: »Ako bi bili vaši grehi kakor škrlat, bodo beli kakor sneg — in ako bi bili rdeči kakor bađer, bodo beli kakor volna« (Iz. 1, 18). — »Če se hudobnež spokori vseh svojih grehov, ki jih je storil, in ohrani moje zapovedi, in dela prav in po pravici, bo živel, in ne bo umrl. Nobene njegovih storjenih hudobij se ne bom spominjal« (Eceh. 18, 21).

O grešnik, trje kot kamen bi pač moralo biti tvoje srce, če bi te tako mile pritožbe, take sladke obljube ne ganile.

Vzdihni torej: Tvoje čudovito mile ljubezni in usmiljenosti ginjen obljubim ti, moj Bog in moje vse: Nikdar več nočem grešiti, nikdar več.

3. Človek bi sedaj mislil: Več pa usmiljenje božje ne more storiti. Toda ljubezen najde pomočke, najde poti, da gane in pridobi trdovratno, mrzlo srce. Z nekako silo, ljubeznivo silo vleče usmiljenje božje srce grešnikovo nase. Naenkrat prešine grešnika žarek razsvetljenja. Tisoč dobrih misli se mu vzbudi. Do solz je ginjen. Sam sebi očita svoje grehe. Kako dolgo boš še tako naprej živel! Skrajni čas je, da kreneš na boljšo pot! O srečni dnevi nedolžne mladosti, vrnite se! Drug človek moram postati, tako ne sme biti z menoj dalje. Glejte, usmiljenje božje grešnika nagiblje, razsvetljuje mu razum, prigovarja njegovi volji — ni li čudovito to usmiljenje božje!

Zopet drugokrat gledaš svojega nekdanjega tovariša v grehu, ki je naenkrat — milosti božje prešinjen — svoje življenje izpremenil, se sedaj tvoje družbe ogiblje, ti pa si še na starih grešnih potih — sram te je pred samim seboj — strah te pretrese: Kaj bo pa z mojo ubogo dušo, ako ne posnemam svojega srečnejšega tovariša? Glej, kako milost božja vabi!

Ali pa celo slišiš, da je ta ali ona oseba, s katero si znabití imel pregrešno zvezo, nagloma umrla, brez poboljšanja, brez pokore! To te pretrese, da se ti pristudi greh, in se vzbudi živo kesanje v tvojem srcu in trden sklep: od danes zanaprej bo drugače. O čudovite in skrivnostne so poti, po katerih usmiljenje božje vabi in miče nesrečnega grešnika, da bi se poboljšal!

In če vsi ti opomini še nič ne izdajo, potem pride pa nazadnje božja šiba. Bog ti odvzame, kar ima tvoje srce najrajše, nad tvojo glavo se nakopiči sramota in žalost, bolezen te siloma odtrga izsred tvojega hudobnega delovanja, te zmehča — vse te zapusti — zdaj v samoti in nesreči šele se tvoje srce zopet k Bogu obrne. Glej, s kako silo te je usmiljenje božje moralo nagibati k tvoji sreči.

4. In zdaj, ko si se v zavesti svojih mnogoštevilnih pregreh zgrudil pred očeta, rekoč: Grešil sem, nisem vreden tvoje otrok biti, a usmili se me po svojem neskončnem usmiljenju, glej, te povzdigne Oče nebeški in v trenutku pozabi vse tvoje hudobije, ki si jih množil leto za letom — ne gleda na število, ne na velikost tvojih grehov, gleda le na tvoje skesano srce. Ni ga greha, za katerega bi bilo usmiljenje božje premajhno. V 102. psalmu pravi svetopisemski pevec: »Hvali Gospoda moja duša, in nikar ne zabi vseh dobrot njegovih — ki ti odpušča vse krivice, ki ti ozdravlja vse slabosti... Usmiljen in milostljiv je Gospod, potrpežljiv in jako usmiljen. — Ne srdi se vedno, in ne preti večno — ne stori nam po naših grehih, ne povrne nam po naših krivdah; kakor je nebo visoko nad zemljo, tako močna je njegova milost nad tistimi, ki se ga bojé. — Kakor je izhod daleč od zapada, tako daleč spravi od nas krivice naše. — Kakor se oče usmili otrok, usmili se Gospod bogaboječih — saj pozna, kašna stvar smo, saj pomni, da prah smo.«

Oh, ovčica srečna, raduj se, zdaj zopet počivaš na srcu dobrega pastirja. Tvoje veselje bi moralo biti neizmerno; se li ne bo neizrekljivo veselil k smrti obsojen hudodelnik, ako je bil pomiloščen, popolnoma oproščen? Vrhutega pa še bogato obdarjen in pogoščen, kakor se tebi prigodi pri nebeški gostiji, pri sv. obhajilu. Da, nepopisna je tvoja sreča, a glej čudo, skoraj še bolj kakor ti pa se veseli dobri pastir Jezus Kristus nad teboj, rešena ovčica. »V nebesih je veliko veselje nad grešnikom, ki se spokori.« — V nebesih! Dobri pastir skliče svoje prijatelje in sosede. Ti prijatelji so vsi angeli in svetniki. »Ovčica je spet rešena« — prva čuje ta glas iz ust Jezusovih Marija. In ona naznani to veselo novico Serafinom in Kerubinom, nadangelom in angelom, svetnikom in svetnicam — in po vseh nebesih je občno veselje. Rešena je neumrjoča duša, naš brat, naša sestra!

Veliko je veselje v nebesih nad grešnikom, ki se spokori, pa veliko veselje je v peklu nad grešnikom, ki se v stari greh povračuje.

Kaj pa stori človek, ki se v stari greh, kateremu se je že odrekel, povračuje? On poklekne pred hudobnega duha, kakor je prej klečal pred nebeškim Očetom. On obžaluje, da se je poboljšal. On prosi satana: Vzemi me spet za služabnika, okusil sem, kako sladko je pri Srcu Jezusovem, pa pri tebi mi je še ljubše. Neizrekljivo veselje mi je prihranjeno v nebesih, pa jaz ne maram za to, ako zaužijem le en trenotek grešnega veselja. O grešnik, ali si zblaznil? Kaj delaš, ko se v greh povračuješ? Je li izgubljeni sin bil kdaj tako nespameten, da je še enkrat očeta zapustil? Nikdar! Je li Magdaleno mikalo nazaj v stare pregrehe? — Največje grešnike je Jezus pomilostil, a dostavil je: »Pojdi in ne greši več!« — »Glej, da se ti kaj hujega ne pri-

godi.« — O grešniku, ki se v greh povrne, pravi Jezus, da mesto enega hudiča pride sedem hudičev vanj, in konec je hujši kot začetek!

Torej v stare grehe nikdar več ne nazaj! Danes sem temeljito spoznal tvoje neskončno usmiljenje, o Bog! Grd, nehvaležen otrok bi moral biti, ko bi te sedaj še kdaj zapustil, še ranil! V tvoje presveto Srce, o Jezus, pribežim, in od tam se ne dam ločiti. »O Jezus, v tvoje svete rane skrij me, od tebe se ločiti ne pusti me — pred peklenskim sovražnikom brani me. — Ob uri moje smrti poklič me — in k sebi priti pusti me, — da z vsemi svetniki bom hvalil te — zdaj in vekomaj.« Amen. J. Atteneder.

Oče naš.¹

Spisal Janez Pucelj.

I.

Uvod.

Ko je izgubljeni sin v tujini zapravlil vse svoje bogastvo, »je nastala velika lakota v tisti deželi, in on je začel pomanjkanje trpeti. — Šel je pa sam v se in je rekel: Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilno kruha, jaz pa tukaj lakote umiram. Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu« (Luk. 15.)

Tako se je izgubljeni sin domislil in trpljenju na svojega očeta, na katerega je bil že tako pozabil, v bedi in pomanjkanju je rekel sam sebi: »Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu!«

Ali nismo tudi mi v bridkosti in trpljenju in stiski in sili zlasti v teh časih? In ali nismo bili tako silno podobni izgubljenemu sinu, ali nismo tako silno pozabili na svojega nebeškega Očeta, ali ga nismo tolikokrat zatajili z grehom? Pa vsaj zdaj se spomnimo spet na njega, vsaj zdaj recimo s spokornim srcem: »Vzdignil se bom in se bom vrnil k svojemu očetu, vrnil se bom k svojemu nebeškemu Očetu!«

Pa kaj bomo rekli svojemu nebeškemu Očetu, kako bomo prišli predenj s tolikimi grehi? O ne bojmo se! Jezus Kristus sam nam je povedal, kaj in kako mu recimo. Nekoč so stopili h Gospodu njegovi učenci in so ga prosili: »Gospod, uči nas moliti, kakor je tudi Janez svoje učence učil!« In on jim je rekel: Kadar molite, recite: »Oče naš, kateri si v nebesih!« (Luk. 11, 1, 2. Mat. 6, 9.)

¹ I. — IV. govor za 4., 5., 6., in 7. pobinkoštno nedeljo; v naslednjem zvezku bodo še štirje govori.

Tako nas je učil sam Sin božji moliti, in če molimo Očenaš, se naslanjamo ne samo na zasluženje, ampak tudi na lastne besede Jezusove, se naslanjamo na besede večne Besede. Sam Gospod nas je učil to molitev, on sam jo je sestavil. Ali je ne bomo hranili kot najdražji zaklad? Če pomislimo, koliko milijonov src je že molilo to molitev v veselju in žalosti, v sreči in nesreči, v radosti in bridkosti, če pomislimo, kolikokrat jo molimo mi sami, ali ne bomo iz srca hvaležni svojemu Gospodu Jezusu Kristusu za njo? Ali si ne bomo prizadevali, da jo bomo molili res s srcem, da bomo izgovarjali te božje besede res tako kot se spodobi za besede večne Besede? In zlasti zdaj v času sile in trpljenja, ali si ne bomo prizadevali, da bomo molili očenaš tako, kot pribeži nesrečen otrok k svojemu milemu očetu?

Zato bomo v naslednjih govorih nakratko premislili to sveto molitev,¹ in pri ljubezni Jezusovi vas prosim, odprite svoja srca tem premišljevanjem, da bodo obrodila sad v njih v čast našemu Gospodu Jezusu Kristusu, ki je zapustil človeštvu to lepo molitev kot tolažbo v bridkostih, žalosti in trpljenju, ki je učil človeštvo to molitev, da se brez strahu, zaupljivo in združeno z njim sami zatečemo k njegovemu in svojemu Očetu kot otroci, polni detinskega zaupanja.

Oče naš, kateri si v nebesih.

Predragi v Kristusu! Če bi moral kdo izmed nas stopiti pred kralja, če bi ga moral prositi kake velike milosti, če bi ga moral prositi pomiloščenja, — mislimo si, da se je bil zarotil zoper njega, zdaj pa bi šel, da ga prosi milosti in usmiljenja, — kajne, kako bi se pripravljal, kako bo nagovoril svojega visokega gospoda. Kako pa bi bil potolažen, če bi prišel kraljev sin in mu rekel: »Glej, dragi moj, tako in tako nagovori mojega očeta in uslišal te bo« — kajne, s kolikim zaupanjem bi potem stopil pred svojega vladarja, in če bi se ta obotavljal uslišati ga, ali ne bi rekel: »Glej, tvoj sin, ki ga ljubiš, mi je rekel, da naj tako prosim, in me boš uslišal« — in v vladarju bi se oglasilo očetovsko srce in odpustil bi nesrečnežu zato, ker ljubi svojega sina.

Tako nekako smo tudi mi, predragi v Kristusu! To je seveda samo podoba. Ker neskončna je razlika med kraljem in Bogom, med kraljevim sinom in božjim Sinom, neskončna je razlika med tistim, ki razžali kralja, in tistim, ki razžali svojega Boga. In glejte, mi smo tolikrat razžalili Boga, kralja vseh kraljev in Gospoda vseh gospodov, in vendar pride njegov Sin Jezus Kristus in nam reče: »Kadar molite, kadar kaj prosite mojega Očeta, in nam recite »Oče naš«, nagovorite ga »Oče naš, kateri si v nebesih!«

¹ Prim.: P. Sebastian von Oer: Vater unser. — Meschler S. J. Leben Jesu.

O premislimo globokost, premislimo visokost tega nagovora in spoznajmo svojo srečo, spoznajmo svoje bogastvo, revni Adamovi otroci, in pojdimo z zaupanjem h kralju kraljev, saj nam pravi sam njegov Sin: »Kadar kaj prosite mojega Očeta, ga nagovorite: »Oče naš, kateri si v nebesih!«

Tri resnice, lepe kot so lepa nebesa, so v tem nagovoru. Premislimo jih, da nam bodo v tolažbo v težki uri, da nam bodo v veselje v bridkosti polnem času, da nam bodo moč v skušnjavi.

Oče naš, kateri si v nebesih:

I. Bog je naš Oče.

II. Mi smo otroci božji.

III. Naš dom so nebesa.

I. »Oče naš, kateri si v nebesih,« tako recite, kadar molite — ne Sednik, ne Gospod, ampak Oče recite, da se ne boste bali k njemu, ampak boste prišli z otroškim zaupanjem!

In res, Bog je naš Oče.

Bog je začetnik življenja, on je naš Stvarnik. Sam je rekel Mozesu: »Jaz sem, ki sem,« brez mene ni življenja; in mi vemo, kako je ustvaril Adama »po svoji podobi in sličnosti«, in kaj lepo pravi prerok Izaija: »Gospod, ti si naš Oče, mi pa ilovica; ti si naš Stvarnik, mi pa smo delo tvojih rok (Iz. 64; 8). In Bog sam hoče, da ga tako kličemo, saj govori po preroku Jeremiji: »Vsaj od zdaj me kliči: Moj Oče!« (Jer. 3; 4.)

Bog pa je naš Oče tudi, ker nas ohranja in vzdržuje, ker nam takorekoč vsak dan, vsako uro, vsako minuto, vsako sekundo vedno deli življenje, ker sicer bi izginili v nič, iz katerega smo. Kako lepo govori psalmist o tej očetovski dobroti našega Boga, ko pravi: »Oči vseh upajo v tebe, o Gospod, in ti jim daš jed o pravem času; ti odpiráš svojo roko in napolnjuješ vse živo s svojim blagodarom« (Ps. 144; 15, 16). In Bog sam govori po svojem preroku: »Ali more žena pozabiti svoje dete, da bi se ne usmilila sina svojega telesa; in ko bi ga ona pozabila, vendar jaz ne bom pozabil tebe« (Iz. 49; 15). In kakor je oče Tobija s skrbjo iskal svojemu sinu spremljevalca na daljno pot, tako je tudi nebeški Oče dal nam vsem spremljevalca, angela varuha, ki nas varuje na poti skozi življenje; in kakor je angel rešil Petra iz ječe, tako je tudi nas že tolikrat rešil nesreče naš dobri angel, tako je že tolikrat nas rešil zlasti največje nesreče greha, če smo le sami hoteli. — Pa tudi, če smo bili tako nesrečni, da smo grešili, ostane Bog še vedno naš Oče. Koj prvima človekoma je po grehu »Gospod Bog naredil suknji iz kož ter ju oblekel« kot dobri oče — o, ali ni tudi nam že tolikrat delil najrazličnejših dobrot, čeprav nismo bili vredni, čeprav smo grešili, čeprav smo zaničevali tisto roko, ki nam je dala vse.

Vidite, predragi v Kristusu, tako je Bog že na naravni način naš Oče; a še veliko bolj je naš Oče na nadnaravni način po našem božjem bratu in svojem Sinu Jezusu Kristusu. Saj nam naš Gospod sam pravi: »Posihmal vas ne bom več imenoval hlapcev, ker hlapec ne ve, kaj dela njegov Gospod« (Jan. 15; 15). In mi vemo, »da kolikor jih je sprejelo Kristusa, jim je dal oblast biti otroci božji, njim, kateri verujejo v njegovo ime, kateri niso iz krvi, ampak iz Boga rojeni« (Jan. 1; 12, 13). »Poglejte, kakšno ljubezen nam je izkazal Oče, da se božji otroci imenujemo in smo« (I. Jan. 3; 1). To niso moje besede, dragi moji, to so besede Svetega pisma, to so besede Svetega Duha, ki jih je zapisal učenec, ki ga je Gospod ljubil in mu je dal, da je že na zemlji zrl v nebeško slavo v skrivnem razodetju.

Da, naš Oče je Bog! Kdo more reči, da ni njegov Oče? Naj prešteje vse dobrote! Kdo mu jih deli? Naj prešteje vse milosti, naj pomisli zlasti na milost sv. krsta, kjer ga je sprejel nebeški Oče prav posebno v svojo družino, v sveto katoliško Cerkev, naj premisli vse to in naj vstane in naj reče, če si upa kdo: »Ni moj Oče Bog!«

II. Oče naš, kateri si v nebesih! — Naš Oče je Bog in mi smo otroci njegovi, mi smo sinovi in hčere istega nebeškega Očeta, mi smo otroci božji.

O poglejmo, dragi moji, čast tega imena, poglejmo tega imena visokost, premislimo pa zlasti dolžnost otrok božjih.

Koliko spoštovanje skazujejo kraljevemu sinu, kamor pride — in vendar, ali se sploh dá primerjati ta kraljevi sin z otrokom božjim? Kakor daleč je vzhod od zahoda, kakor je visoko nebo od zemlje, taka razlika je med obema. In mi smo otroci božji!

In kaj je dolžnost naša, če smo otroci božji?

Dobri otroci posnemajo svojega dobrega očeta, skušajo biti podobni njemu. Kako pa skušamo mi biti podobni svojemu nebeškemu Očetu? Že v starem zakonu opominja Bog človeka na to dolžnost: »Jaz sem Gospod, vaš Bog; bodite sveti kakor sem jaz svet!« (Lev. 11; 44.) In Jezus Kristus nas opominja na to dolžnost: »Bodite popolni kakor je vaš Oče nebeški popoln« (Mat. 5; 48).

La da bi mi laže posnemali nježa, nam je poslal živ zgled na zemljo, svojega Sina Jezusa nam je dal, da je živel med nami kot človek, kot naš dragi brat. Kako smo mi posnemali tega svojega božjega brata? — Da, res je neskončno vzvišen ta vzor nad nami, saj vemo, da je Kristus Bog, in grda bogokletna misel bi bila, če bi kdo mislil, da bi kdaj mogel biti enak našemu Gospodu; a vendar posnemamo ga lahko in lahko mu pridemo vedno bliže, in čim bliže mu bomo, tem bolj bomo k njemu hrepeneli, tem bolj bomo videli, kako sladak je Gospod. Pa ali nismo mi tako malc ubogali njegovo vabilo: »Zgled sem vam

zapustil, da tudi vi tako storite! Učite se od mene, jaz sem krotak in iz srca ponižen!» Kako si upamo reči Bogu Oče, če pa mu nismo prav nič podobni?

In če smo otroci božji, ali ne bomo vzeli vsega iz roke božje, kot vzame dober otrok iz roke svojega očeta? Ali ne bomo vzeli tudi trpljenja s hvaležnostjo iz roke svojega Boga? Če oče kdaj kaznuje svojega otroka, ali ga ne kaznuje zato, da se poboljša, da s kaznijo zadosti za pregrešek? Ali ga mar kaznuje iz sovraštva in ne veliko bolj iz ljubezni? — In ti, oče, ti, mati, vidva morda kaznujeta svoje otroke, kako pa vzameta vidva trpljenje iz roke božje? O, še je Oče nad vama! Ali ga ne poznata? Ali ga morda poznata le tedaj, ko vama deli dobrote, ali blagoslavljata božjo roko le takrat, ko vama deli srečo — in morda še takrat ne? In vendar vemo, da je sreča in nesreča, da je veselje in bridkost dar iste božje roke, vemo, da Bog pošilja trpljenje le zato, da nas poizkusi, da nas očisti, da zadostimo za svoje grehe, da se poboljšamo, vemo, da pravi Bog sam, »katere jaz ljubim, tiste pokorim«, kot oče, ki kaznuje svojega otroka, a ga potem, ko se je poboljšal, tesneje pritisne na svoje srce; da, mi vse to vemo, in vendar, kako sprejmemo mi trpljenje iz roke božje? O vzemimo radi in s hvaležnostjo iz te roke srečo in nesrečo, poljubimo to roko, pa naj nam deli veselje ali bridkost, saj je oboje blagoslov roke božje, in recimo, kakor je rekel David svojemu Gospodu: »Ako tudi bi hodil po smrtni senci, se ne bojim, ker si ti z menoj; tvoja šiba in palica sta mi v tolažbo.« (Ps. 22, 4.)

In če je Bog naš Oče, ali nismo potem bratje med seboj, ali nismo otroci iste božje družine? Kolikrat pa smo mi na to pozabili, kolikrat pozabijo na to celi narodi, cela ljudstva, kot so pozabila zdaj! Kdo prešteje vse grehe zoper ljubezen do bližnjega: vse neljubeznive besede, vse opravljanje in obrekovanje, vse zasramovanje in zaničevanje, vso mržnjo in vse sovraštvo? O, predragi v Kristusu, ljubimo vsaj mi bližnjega res kot brata, glejmo v vsakem človeku našega božjega brata Kristusa in potem ga bomo ljubili! »Karkoli storite kateremu najmanjših mojih bratov, to ste meni storili,« tako pravi Gospod; — o, ali ne bomo potem ljubili bližnjega, saj tako ljubimo Jezusa; ali ne bomo pomagali bližnjemu, saj tako pomagamo Jezusu; ali ne bomo branili bližnjega čast in dobro ime, saj tako branimo čast Jezusovo? Iz srca sovraštvo in jezo, dragi v Kristusu, v srcih otrok božjih mora biti le ljubezen do Boga, ki je naš Oče, in ljubezen do bližnjega, ki je naš brat!

III. Oče naš, kateri si v nebesih! Povsod je Gospod pričujoč, v nebesih in na zemlji in po vseh svetovih — a vendar prav posebno je pričujoč v nebesih, kjer ga uživajo in gledajo srečne duše izvcljenih. In če je on naš Oče in če je v nebesih, ali niso

potem ne besa naš dom? Da, naš dom so nebesa, zemlja je samo tujina, naše življenje je samo pot v nebeško domačijo.

Kadar se vrača človek domov iz tujine, se ne boji zaprek, ne boji se trpljenja in težav pota, on gre, da brž vidi rojstno vas in drago domačo hišo, da brž vidi očeta in drago mater in vse svoje drage; srce je polno hrepenjenja, polno pričakovanja.

Ali je tudi naše srce tako? Mi vemo, da so nebesa naša domovina, naša domačija, naše plačilo in naš cilj; mi vemo, da je življenje le pot v nebeški dom, kjer nas čaka naš dobri Oče, kjer nas čaka naš dober brat Jezus, kjer nas čaka naša dobra Mati Marija. O, mi vse to vemo, in vendar ali ni naše srce tako mrzlo, tako mlačno? Ali ne išče svoje ga doma tu na zemlji, ali ne išče svoje sreče v minljivih, morda celo v grešnih stvareh? Kako se preplašimo vsake izkušnje, kako malodušno se bojujemo s težavami, ki so na potu v nebesa; tako silno se bojimo ozke in strme poti in ali nas tako silno ne vleče na široko cesto, ki pelje v pogubljenje?

Misel na očeta da moč popotniku, da truden ne omaga, misel na našega nebeškega Očeta naj daje tudi nam moči, da ne omagamo v skušnjavah! Misel na Očeta v nebesih naj bo v naših srcih kot drag zaklad; misel na Očeta v nebesih naj bo zvezda, ki nam bo kazala pot; misel na Očeta v nebesih naj nam da moč, da bomo s to svetlo mislijo premagali vse črne misli in želje, vse črne izkušnje, ki nam jih nastavlja oče laži in oče greha.

O dragi bratje v Kristusu, istega Očeta imamo, bratje in sestre smo po svojem Bogu, a nismo tu na zemlji doma, naš dom so nebesa, ne omagajmo, naj nas ne zmoti nobena izkušnja! Če pa je kdo krenil s poti, ki pelje domov v nebesa, o naj se vrne, naj se vrne: njegov Oče nebeški ga kliče, njegov božji brat Jezus ga kliče, njegova Mati Marija ga kliče, vse srečne nebeške trume ga kličejo. O naj se vrne!

Oče naš, kateri si v nebesih. Iz srca torej žalost in malodušnost, veselimo se v Jezusu Kristusu, dragi moji, nismo sirote, nismo zapuščeni, nismo brez doma.

O ti sirota, morda ti že dolgo let počiva oče v grobu, o, nisi sirota, dobrega Očeta imaš v nebesih! In ti zapuščen, sam v svoji žalosti, sam v svoji bridkosti, o nisi zapuščen, brata Jezusa imaš in po njem neštevilo bratov in sestra! In ti siromak brez bogastva, brez rodovitne njive in brez bele hiše, o, nisi siromak, glej, dom imaš, kot ga nima kralj, dom, ki ti ga je pripravil sam nebeški Oče v nebesih.

O dragi moji, iz srca žalost, v srce pa naj se naseli veselje otrok božjih, tisto veselje, tisti mir, ki ga Gospod da, tista sreča, ki je svet ne pozna. O, kaj bi dal človek za eno minuto veselja, ki ga je užival kot otrok — o, glejte, dragi moji,

saj ga lahko imamo, to veselje otrok božjih, če le izpolnjujemo dolžnosti otrok božjih. O srečen, kdor ga še ima, to veselje, kdor je brez greha, prijeten svojemu nebeškemu Očetu!

Kdor pa je izgubil iz srca veselje otrok božjih, komur ga je svet pobral iz srca, komur ga je pobral satan, sovražnik otrok božjih, o, saj ve, kje dobi spet to veselje, saj ve, kje ga čaka nebeški Oče kot izgubljenega sina, saj ve, kje čaka nanj njegov brat Jezus Kristus kot dobri pastir na izgubljeno ovco, o, naj se vrne, in Gospod mu bo dal svoj mir. Naj se vrne in naj ne greši nikdar več, naj se vrne in naj ve, da je Bog njegov Oče, naj ve, da je otrok božji, naj ve, da so nebesa njegov dom in da je življenje pot v to lepo domačijo.

In tako, predragi v Kristusu, hodimo vsi kot otroci enega Očeta proti svoji nebeški domovini, v srcu veselje otrok božjih, z zavestjo, kdo je naš Oče in kje je naš dom, in ubogajmo opomin apostola Pavla: »Iščite, kar je gori, kjer je Kristus na desnici božji; hrepenite po tem, kar je zgoraj, ne po tem, kar je na zemlji!« (Kol. 3, 12.) Amen.

II.

Posvečeno bodi tvoje ime!

Predragi v Kristusu! »Vsa gora se je kadila, ker se je Gospod na njo spustil v ognju; dim se je valil iz nje kakor iz peči in vsa gora je bila strašna. In trobentni glas je polagoma močnejši prihajal in se je čedalje bolj razlegal. In Gospod je prišel na sinajsko goro, na vrh gore,« (Ex. 19, 18—20) in v gromu in blisku je govoril Gospod deset zapovedi. In govoril je tudi: »Spoštuj svojega očeta!«

Dober otrok uboga in izpolnjuje to zapoved. Kako drago mu je očetovo ime, kako spoštuje in ljubi svojega očeta, kako se boji celo vsake nehvaležne misli nasproti njemu, kako se boji vsakega nehvaležnega dejanja, vedno pa gleda, kdaj bi mogel pokazati svojemu očetu ljubezen, spoštovanje in pokorščino.

Že zadnjič smo videli, kako dobrega Očeta imamo v nebesih — ali mu pa tudi mi izkazujemo vedno dolžno čast, dolžno ljubezen in dolžno pokorščino? Mi tolikrat molimo »posvečeno bodi tvoje ime«, o, in vendar, če pogledamo v svoja srca, ali ni kot bi hinavsko lagali? O kje je naše srce tolikrat, kaj je v našem srcu, ali je v njem zapisano ime božje, ali ni v njem tolikrat zapisano ime našega in božjega sovražnika, satana, ali ni v njem tolikrat greh? O, dragi moji, ali ni to grda nehvaležnost do nebeškega Očeta, ali ni to grdo onečaščenje božjega imena?

O, sklenimo danes, da bo drugače, da bomo odslej res posvečevali ime božje, sklenimo, da bo vedno posvečeno ime božje,
p o s v e č e n o

- I. po nas, ki smo zastopniki stvarstva;
 II. da bo posvečeno o' d' nas samih;
 III. da bo zlasti posvečeno v nas, v naših
 srcih!

I. Posvečeno bodi tvoje ime po nas v imenu vseh stvari, po nas, ki smo zastopniki stvarstva!

Ko je Gospod ustvaril prva človeka, je blagoslovil stvarstvo, in jima izročil vse rekoč: »Gospodujta čez ribe v morju in ptice pod nebom in čez vse živali, ki se gibljejo po zemlji!« (Gen. 1, 28.) Tako je Bog človeku izročil vse stvarstvo, a ne v njegovo last, ampak samo v n a j e m. Kako lepo pravi apostol Pavel: »Vse je vaše, vi ste pa Kristusovi, Kristus pa božji.« (I. Kor. 3, 23.)

Vse je vaše! Da, res, ali ne služi vsa narava tako lepo človeku? Bog vam je dal lepa polja, dal vam je solčne vinske gore, dal vam je cvetne travnike, da je kot raj lepa ta dolina. In na jesen se napolnijo vaše žitnice, napolnijo se vaši skednji, napolnijo se vaši hrami. O, ali ni vse vaše?

Da, vse je vaše. A mi? Mi nismo sami svoji, mi smo Kristusovi, in kar je naše, ni samo naše, ampak je v prvi vrsti Kristusovo. Mi smo najemniki na tej lepi zemlji — ali smo tudi uživali te darove res kot najemniki, ali nismo morda ravno teh darov zlorabljali proti svojemu dobremu nebeškemu Očetu, kot bi bil dal Bog pšenico in druga žita zato, da se takrat več greši, ko se jih spravlja, kot sicer, kot bi bil dal Bog vino zato, da služi grdim grehom, da služi črnim strastem, in ne zato, da po pameti »razveseli srce človekovo«. — Kako moreš potem še reči »posvečeno bodi tvoje ime po nas, ki smo zastopniki stvarstva«? O, naj bo letos drugače! Gospodarji, gospodinje, ko spravljate bogat sad s polja, ko boste spravljali bogat grozd iz vinogradov, vedite, da je Bog zažugal v raju trnje in osat, vedite, da je vse dar božje roke in ne pustite, da bi se ravno takrat grešilo pod vašo streho, ko bi morala vsa srca biti polna dežinske hvaležnosti, ko bi vsa srca morala moliti »posvečeno bodi tvoje ime po nas, zastopnikih stvarstva, po nas, tvojih najemnikih, ki smo nevredni vsakega še tako majhnega daru.« — O, le bodite veseli, samo greha ne, predragi moji, samo greha ne! »Daj račun od svojega hiševanja,« bo rekel nekoč strogi Sodnik nam vsem, svojim najemnikom; kaj boš takrat rekel, gospodar, kaj mu boš odgovorila takrat, gospodinja? O, pomisli zdaj včasih na to, pomisli zdaj včasih na to vsak, ki išče v grehih svoje sreče, ki išče v grdem grehu svoje ljubezni. Daj račun od svojega hiševanja! — Kaj boš takrat odgovoril strogemu Sodniku?

Pomisli, da si Kristusov! Ali boš potem še grešil, če pomisliš, da si Kristusova last? In Kristus je božji. On je Bog, pa je prišel k nam, postal je naš brat, da nas tako vse

pripelje k svojemu nebeškemu Očetu. O dragi moj, ali boš potem še tako lahkomišelnost z grehom zatajil svojega božjega brata Jezusa, ali boš še tako grozno rekel svojemu nebeškemu Očetu »ne maram biti tvoj otrok«, kar rečeš z vsakim smrtnim grehom?

O ne, o ne, dragi v Kristusu. Vse je naše, mi pa smo Kristusovi, Kristus pa je božji! Kot je Kristus, naš božji brat, »iz nebes prišel, ne da bi delal svojo voljo, ampak voljo tistega, kateri ga je poslal« (Jan. 6, 38), tako tudi mi delajmo to, kar je volja božja. Združimo se danes z Jezusom in kot je bilo Jezusovo življenje posvečevanje božjega imena, tako naj bo tudi naše življenje! Pridimo danes pred svojega nebeškega Očeta in recimo: »Posvečeno bodi tvoje ime, posvečeno bodi po vseh naših delih, posvečeno po vsem, kar si nam dal! Vse hočemo rabi v tvojo čast in nič, prav nič v greh, ker vse je dar tvoje roke. Mi smo zaslužili trnje in osat, ti pa si nam dal klas in grozd, in glej, mi ti damo vse to v tvojo čast, ker smo Kristusovi in hočemo biti Kristusovi, in Kristus je tvoj, o dobri Oče, in tudi mi hočemo biti tvoji! Posvečeno bodi tvoje ime!«

II. Posvečeno bodi tvoje ime od nas!

Mi smo najemniki tu na zemlji in v vsem moramo videti delo svojega Stvarnika, v vsem njegovo neskočno modrost, v vsem njegovo očetovsko ljubezen. Sveto pismo pravi: »Nespametni so vsi ljudje, ki ne spoznajo Boga, ki ne morejo spoznati iz vidnih dobrot njega, ki je, in ki tudi z ozirom na dela ne spoznajo, kdo je njihov Stvarnik« (Modr. 13, 1). O, če vidiš, kako se na svetu vse izpreminja, raste in umira, cvete in usahne, ali ne boš videl, da mora biti eden, ki daje življenje, ki je več in neizpremenljiv, sicer bi moralo vse razpasti; da mora biti eden, ki vse vidi, da vse to vlada, ki je povsod pričujoč, da vse to vzdržuje? Če vidiš, kako priklje spomladi iz zrna kal, kako solnce in dež pojita mlado brst na trti in bilko v polju, kako se na jesen pšenica ozlati in napne jagoda na trti, ali ne boš videl, da je eden, ki je neskončno moder, ki je neskončno dober?

Pa ne samo po stvarstvu, ampak Bog sam se je razodel že v raj, potem očakom in prerokom, in nazadnje je prišel sam Sin božji, da nam je povedal vso resnico in postavil je Cerkev, da ona čuva vsa stoletja to resnico, da je ona učiteljica narodov, da niso v strahu človeški otroci, kaj je resnica in kaj laž, ampak ona kot mati uči svoje otroke nezmotljivo večnih resnic. In svoji Cerkvi je dal Jezus zakladnico milosti, dal ji je zakramente, sv. krst, sv. pokoro — ali more biti kdaj človeštvo dovolj hvaležno svojemu Gospodu samo za ta zakrament — in sam je ostal v sv. Rešnjem Telesu med nami kot brat med brati, da nas kreпча, da nam daje moči, da nam daje življenje.

O naj vstane kdo, če si upa, in naj reče: »Sirote smo na svetu, ni se mogoče zveličati; premalo pripomočkov nam je dal Bog.« O dragi moj, če tako misliš, pa mi povej, kolikrat greš k spovedi, povej, kolikrat pristopiš k sv. obhajilu, povej, kolikrat iščeš moči v molitvi, povej, kako poslušáš svojega dobrega angela varuha, kako poslušáš svojo vest, mi povej, dragi moj!

Kako moreš priti in reči »posvečeno bodi tvoje ime«, če greš pa sam mrzlo mimo zakramentov, če si gluha za glas milosti, o, in vendar veš, kako ti govori Gospod po glasu tvoje vesti: »ne tako; glej, tega se varuj, glej, ono stori«, pa ti si gluha za ta glas. O, ti sam najbolj veš, kako gre povsod s teboj Gospod in te svari v tvojem srcu, pa ti raje poslušáš glas svojega in božjega sovražnika satana.

Kako moreš reči »posvečeno bodi tvoje ime«, če si morda pri vsaki priliki klel, morda celo Boga in Mater božjo, da je človeka strah misliti na grozne besede; če si pri vsaki priliki »sakramentiral«, ali ne veš, kaj je zakrament, ali ga poznaš samo pri kletvini, ali ne veš, da so zakramenti največa dobrota, ki nam jo je storil naš Gospod Jezus Kristus? Kako moreš reči »posvečeno bodi tvoje ime«, če si ostajal med mašo zunaj, ali pa si šel v cerkev morda iz nepravega namena, in vendar veš, da pri sveti maši moli sam naš božji brat Jezus z nami kot s svojimi brati in tako slavi in poveljuje božje ime. Ti veš, da je Bog v gromu in blisku govoril na gori Sinaj: »Ne imenuj po nemarnem imena Gospoda, svojega Boga,« ti veš, da je Bog v gromu in blisku zapovedal posvečevati nedeljo — pa poglej, predragi moj, kako si jo posvečeval do zdaj! Poglej, ali nisi naravnost proti Bogu grešil, če si grešil proti prvim trem zapovedim nje-govim?

O, predragi v Kristusu, naj bo od zdaj naprej drugače! Bog ima toliko sredstev in potov kot je človeških src, in vsakemu srcu govori po svoje, o, ubogajmo ta glas! Izrujmo iz srca vsak greh, potem pa pridimo in recimo: »Posvečeno bodi tvoje ime; nikdar več ne bomo grešili zoper tvoje ime, Gospod, ampak ga bomo posvečevali, saj je ime našega Očeta, saj je ime našega Boga!«

III. Posvečeno bodi tvoje ime v nas, v naših srcih!

Dobri otroci so čast svojih staršev, tako bodimo tudi mi čast svojega nebeškega Očeta: posvetimo sebe, posvetimo svoja srca, tako bomo najbolj posvečevali ime božje. O, saj imamo tako lep zgled našega Gospoda Jezusa Kristusa. Njega posnemajmo, da bomo res dobri otroci božji, da bo res posvečeno božje ime v naših srcih. »Učite se od mene, jaz sem krotak in iz srca ponižen. Glejte, zgled sem vam zapustil, da tudi vi tako storite.« tako nam sam govori božji Učenik.

O predragi v Kristusu, kdo bi ne bil rad podoben našemu Gospodu? In če je toliko svetnikov šlo tako zvesto po njegovih

stopnjah, ali ne bomo šli mi vsaj toliko za njim, da bomo rajši vse pretrpeli kot storili smrtni greh, ali ne bomo šli vsaj toliko za njim, da se bomo prav resno ogibali tudi malih, popolnoma prostovoljnih grehov. Živite po evangeliju Gospodovem! Potem bo res posvečeno božje ime v vas. O, saj veste, kje tolikrat padete, saj vsak sam ve, in dokler si res ne prizadeva, da izruje iz srca vsak smrtni greh, o, toliko časa ne časti in ne posvečuje božjega imena, ampak ga onečaščuje z grdo nehvaležnostjo.

Zato vas prosim pri ljubezni Jezusovi, bodite njegovi posnemavci in storite vse zanj! Otroci, bodite kot tisti otroci, ki jih je Gospod blagoslovil rekoč: »Teh je nebeško kraljestvo!« Mladeniči, bodite kot je bil Janez evangelist, čisti in nedolžni! Dekleta, bodite kot so bile modre device, imejte vedno užgane svetilke nedolžnosti, o, naj nikdar v njih ne zmanjka olja, da bi ugasnila luč ljubezni do Kristusa! Možje-očetje, bodite kot je bil oče Cebedej, ki je dal Kristusu svoja sinova, Janeza in Jakoba, tako skrbite tudi vi, da bodo vaši otroci res otroci božji; žene-matere, bodite kot je bila Elizabeta, ki je poslala edinega sina Janeza, da je oznanjal Kristusa, tako skrbite tudi ve, da vaših otrok ne bo nikdar sram imena božjega, da bodo vedno vedeli, da so v prvi vrsti otroci božji in potem šele otroci vaši. Učite jih, matere, saj veste, da imate moč do njihovih src!

Če pa je kdo že grešil in tako onečastil božje ime, o naj ne obupa, ampak naj se vrne nazaj na sveto pot otrok božjih. Saj tudi ni obupala očitna grešnica Magdalena, saj tudi ni obupal desni razbojnik — o, tako naj tudi on ne obupa, ampak naj se vrne, in Gospod mu bo rekel: »Pojdi v miru in nič več ne grešil!« Kakor je oče sprejel izgubljenega sina, tako bo tudi njega sprejel nebeški Oče: novo obleko milosti mu bo dal, prstan prijateljstva mu bo dal, in spet ga bo sprejel za svojega otroka.

O vsi nedolžni, ostanite v ljubezni božji, da bo posvečeno božje ime v vas; o vi vsi, ki ste hudo grešili, vrnite se in ne grešite nikdar več, da bo tudi v vas posvečeno božje ime!

Med gromom in bliskom je govoril Gospod na gori Sinaj: »Spoštuj svojega očeta!« Ali ni v najpopolnejšem zmislu Bog naš Oče, in če moramo spoštovati zemskega očeta, koliko bolj moramo potem spoštovati nebeškega Očeta.

O posvečujmo njegovo ime v imenu stvari s tem, da nikdar ne rabimo darov božjih v greh. Posvečujmo božje ime s tem, da povsod in v vsem vidimo svojega Boga in Gospoda, da zlasti rabimo vse pripomočke njegovih milosti, da nikdar ne grešimo naravnost zoper Boga, zoper prve tri božje zapovedi. Posvečujmo božje ime s tem, da hočemo in si prizadevamo, da izrujemo iz srca vsak greh, da posnemamo svojega božjega brata Jezusa in smo tako dobri otroci božji.

Ker pa sami iz sebe nič ne moremo, zato prosimo Boga, da bi bilo vedno posvečeno njegovo ime po nas, od nas in v nas;

in Bog, naš Oče, nas ne bo pustil brez milosti. Ne pozabimo nikdar in nikoli, da je vsak greh grozno onečaščenje božjega imena, ne pozabimo, da mi z vsakim grehom nekako prekličemo svojo prošnjo: posvečeno bodi tvoje ime! O, da bi bilo vse naše življenje posvečevanje božjega imena, da bi bilo vse naše življenje, naše misli, naše želje, naše besede in vsa naša dela le v čast in slavo božjemu imenu, ker »res je spodobno in pravično, primerno in zveličavno, da se ti zahvaljujemo vedno in povsod, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog! Svet, svet, svet si ti, o Gospod, Bog vojnih trum. Polna so nebesa in zemlja tvoje slave. Hosana na višavah!« (Missale.) Posvečeno bodi tvoje ime! Amen.

III.

Pridi k nam tvoje kraljestvo!

Predragi v Kristusu! »Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritemu v njivi. Ko ga je človek našel, ga skrije in od veselja nad njim gre in proda vse, kar ima, in kupi tisto njivo.

Spet je podobno nebeško kraljestvo kupcu, ki išče dragih biserov. Ko pa je našel en drag biser, je šel in prodal vse, kar je imel, in ga je kupil« (Mat. 13; 44, 45).

Nam ni treba šele iskati teža zaklada, nam ni treba šele iskati teža bisera, mi vemo, kje je kraljestvo božje; treba pa je, da gremo in prodamo vse in kupimo njivo z zakladom, treba je, da prodamo vse in kupimo prelepi biser, to se pravi, treba je, da smo pripravljeni žrtvovati vse za kraljestvo božje. In ali ne bomo šli in res dali vse za to kraljestvo? Ali ne bomo poslušali vabila Gospodovega, ki pravi: »Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice«?

Mi vemo, da je to kraljestvo božje trojno:

- I. Kraljestvo vere, upanja in ljubezni v srcih;
- II. kraljestvo božje na zemlji, sv. Cerkev;
- III. kraljestvo božje v nebesih.

In da bomo našli prvo kraljestvo božje, kraljestvo vere, upanja in ljubezni, je treba, da se odločimo za Kristusa. Da bomo v drugem kraljestvu božjem, je treba, da se v svojih srcih in javno na zunaj priznavamo za državljane Jezusovega kraljestva, za katoličane. In če bomo res v prvem in drugem kraljestvu božjem, o, potem ni dvoma, da bomo tudi v svojih srcih postavili kraljestvo posvečujoče milosti božje in enkrat prišli v nebeško kraljestvo.

To trojno kraljestvo je tisti zaklad, je tisti dragi biser, za katerega moramo dati vse, tako da mora biti vse naše delo, vse naše življenje le uresničevanje ene prošnje: Pridi k nam tvoje kraljestvo!

I. Pridi k nam tvoje kraljestvo vere, upanja in ljubezni!

Dva kralja nas vabita v svoje kraljestvo. Prvi nam kliče: »Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi, in jaz vas bom pokrepčal. Kdor hoče za menoj priti, naj vzame svoj križ na svoje rame in naj hodi za menoj!« Drugi kralj pa nam kaže slasti in strasti, kaže nam črno uživanje, kaže nečisto veselje in nas vabi: »Vse to vam bom dal, če pred me padete in me molite.« Mi poznamo oba kralja: prvi je Gospod Jezus Kristus, drugi je satan. Katerega si bomo izvolili, dragi moji?

Prvi je ponižni kralj, kot je že prerok napovedal: »Povejte hčeri sijonski: Glej, tvoj kralj pride k tebi krotak, sedeč na oslici.« Drugi pa je kralj napuha, ki se je vzdignil zoper svojega Boga rekoč: »Ne bom služil.« Kateremu bomo služili mi, dragi moji?

Prvi kralj je s trnjem kronan, njegove roke so razpete v objem in blagoslov, njegove noge so pribite. On je Gospod nebes in zemlje, pa človek, njegov hlapec, ga je pribil na križ in ga vzdignil nad zemljo, kot bi ne bila zemlja njegova, kot bi ne imel nobene pravice na njej. In s križa vabi k sebi vse trudne in obtežene, s križa blagruje vse uboge, lačne, žejne, vse, ki so preganjani zavoljo pravice, vse čiste, vse mirne in kratke, in jim obeta nebeško kraljestvo. Drugi kralj pa kliče k sebi ljudi, uživanja žejne, in jim obeta grdo meseno slast, grdo, črno veselje grdih misli in želja, umazano radost živalskih nagonov in strasti, nespametno veselje pijanosti. H kateremu kralju bomo šli mi, dragi moji?

Kaj lepo pravi nek velik mož (Jörgensen), ki se je spobrnil iz nevere nazaj h Kristusovi Cerkvi: »Bog je v svojih nebesih, satan v svojem peklu. Bog pošilja svoje angele, satan vojsko svojih hudobnih duhov. Oni hodijo med nami, njih glas slišimo na svoja ušesa in v svojih srcih; vsak trenutek svari in opominja eden, skuša in vabi drugi. Vsako minuto zмага eden, izgubi drugi, joka eden, se smeje drugi. Zemlja je polna nevidnih bojev, polna izgubljenih bitk, polna napol porazov, polna ponosnih zmag. Človek gre skozi življenje kakor žuželka na bilki čez morje, nad njim je večnost, pod njim je večnost, nad njim je odrešenje, pod njim je pogubljenje, neumrljive moči se bojujejo za njegovo neumrljivo dušo.« (Jörgensen: *Meine Weltanschauung.*) O, dragi moji, Bog je v svojih nebesih, stana je v svojem peklu, in mi smo v sredi na zemlji, o, dragi moji, za koga se bomo odločili mi?

O, vem, da ga ni med vami, da se ne bi hotel odločiti za Kristusa Gospoda z živo vero vanj in v vse resnice njegove, s trdnim upanjem vanj, z gorečo ljubeznijo do njega, do našega Boga. Da, Gospod, mi se odločimo vsi zate: mi verujemo vate, mi upamo vate, mi te ljubimo iz vsega svojega srca. Mi vemo, da božje kraljestvo ni jed in pijača, ampak pravičnost in mir

in veselje v Svetem Duhu« (Rim. 14; 17); mi vemo, da »kateri so Kristusovi, morajo križati svoje meso z grehu in željami vred« (Gal. 5; 24); mi vemo, da nebeško kraljestvo silo trpi, da moramo zatirati svojo naravo, da moramo premagovati sami sebe, da moramo zatajevati svoja nagnenja, da moramo brzdati in krotiti svoje strasti, pa ti, Gospod, nam boš pomagal s svojo milostjo, da bo prišlo k nam tvoje kraljestvo.

II. Pridi k nam tvoje kraljestvo na zemlji, sv. Cerkev.

Ko je Pilat vprašal Jezusa po njegovem kraljestvu, je ta odgovoril: »Moje kraljestvo ni od tega sveta. Jaz sem v to rojen in sem zato prišel na svet, da dajem pričevanje resnici. Vsak, ki je iz resnice, posluša moj glas« (Jan. 18; 36, 37). Mi vemo, da je to kraljestvo, ki ni od tega sveta, sveta Cerkev. Mi vemo, da je papež poglavar tega kraljestva, da je on vidni namestnik Kristusov, da je on branitelj resnice, da je on učenik narodov. Kako smo pa mi poslušali ta glas, kako smo mi spolnovali zapovedi sv. Cerkve? Jezus je rekel: »Vsak, ki je iz resnice, posluša moj glas.« Jezus je rekel: »Kdor Cerkve ne posluša, naj bo kot nevernik in očiten grešnik.« Jezus nas je izročil kot ovce svojemu namestniku Petru in papežem; o kako smo mi ubogali tega svojega pastirja? Kako smo mi spolnovali zapoved Cerkve: bodi ob nedeljah in praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši — o, morda nam ni bilo nič ostati zunaj cerkve, morda nam ni bilo nič opustiti nedeljsko mašo.

Mi smo videli, kako je preganjana Cerkev in njen poglavar in njeni služabniki; mi smo vedeli, da je to preganjanje znak, da je ona prava Kristusova Cerkev. Ker če so Kristusa preganjali, ali ne bodo preganjali tudi njegove neveste sv. Cerkve? Saj je sam Kristus naprej povedal, da jo bodo sovražili, rekoč: »Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil kot vas. Ko bi bili iz sveta, bi svet svoje ljubil; ker pa niste iz sveta, ampak sem vas jaz od sveta odbral, zato vas svet sovraži« (Jan. 15; 18, 19). Da, to preganjanje je le nov dokaz, da je ona prava Kristusova Cerkev. »To predpravico, da je predmet sovraštva sveta, ima katoliška Cerkev v največji meri. Ona je najbolj sovražena ustanova na zemlji. Cerkev je na zemlji vedno pričujoči (trpeči) Kristus.« (Jörgensen: Meine Weltanschauung.) In ti si vse to videl, ti si vse to vedel — pa povej, ali si branil sv. Cerkev, ali si pokazal udanost do rimskega papeža, ko si morda slišal umazano obrekovanje čez njega, povej, ali nisi molčal, se celo smehljaj, morda celo prikimaval in sam pomagal blatiti sv. Cerkev in njenega poglavarja in njegove služabnike? Ali ti je zato zлил duhovnik pri sv. krstu krstno vodo na glavo, da se zdaj sramuješ biti otrok te svete Matere? Ali te je zato sprejel pri sv. birmi kralj Kristus za svojega vojaka, da zdaj obrneš orožje proti njemu samemu? Ali zato prebiva med nami Gospod v tisočeri cerkvah, ali je zato prišel k tebi že

tolikrat v sv. obhajilu, da se ga ti sramuješ, kot bi ga ne poznal, da ti govoriš proti njegovi Cerkvi, kot bi ti ne bil ravno z ustanovitvijo svete Cerkve storil Gospod največje dobrote?

O ne tako, dragi moji, ne tako! Bodimo dobri udje tega božjega kraljestva na zemlji, bodimo dobri otroci svete Cerkve in jo ubogajmo, ljubimo in spoštujmo kot dobri otroci svojo dobro mater! Ve matere, vi očetje, ne dajte, da bi vaši otroci, da bi vaša družina prestopala njene zapovedi, ne dajte, da bi zamenjajala in opuščala mašo, o, dajte res Cerkvi svoje otroke, saj ste jih zato poslali h krstu. Če ne pazite na nje, ali bo potem mogla biti uslišana vaša prošnja »pridi k nam tvoje kraljestvo?« Bodite pa tudi sami dobri otroci svete Cerkve, potem bodo tudi vaši otroci ubogali vas! Kako naj sicer ubogajo vas, če vidijo, da vi celo Boga ne ubogate?

Vsi smo otroci svete Cerkve, in zahvalimo Boga za to milost in kadar molimo »pridi k nam tvoje kraljestvo,« se spominimo tudi milijonov, ki niso udje te svete Cerkve, ki so kot ovce brez pastirja, in če jim ne moremo drugače pomagati, pa bodimo vsaj misijonarji molitve s tem, da molimo, naj bi se jih Gospod usmilil in tudi nje sprejel v svoj hlev, da bi bil en hlev in en pastir, da bi bil en ovčnjak cela zemlja, da bi bili ena Cerkev Kristusova vsi narodi, da bi bil ves svet eno božje kraljestvo.

III. Pridi k nam tvoje nebeško kraljestvo!

O mi verujemo v nebesa, mi verujemo, da je neskončna radost tam doma, ki ne bo minula nikdar. Mi vemo, da »nobeno oko ni videlo in nobeno uho ni slišalo in v nobenega človeka srce ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, ki njega ljubijo.« Mi verujemo to in hrepenimo z vsem srcem k svojemu nebeškemu Očetu v nebesa.

Da pa bomo enkrat res prišli v to kraljestvo sreče in veselja, pa moramo v svojih srcih ustanoviti kraljestvo posvečujoče milosti božje, moramo izpolnjevati voljo nebeškega Očeta, moramo se varovati vsaj vsakega smrtnega greha.

O dajmo, da ne bo tožil Bog nad našo dušo, kot je tožil v lepi podobi nad izraelskim ljudstvom: »Moj dragi je imel vinograd na tolstem griču. In ga je ogradil in iz njega pobral kamenje in ga zasadil z izbranimi trtami; in sredi njega je sezidal stolp in v njem napravil stiskalnico in je čakal, da bi rodil grozdje in je rodil viniko« (Iz. V.). O ne dajmo, da bi rekel naši duši Gospod: »Kaj bi bil moral še več storiti svojemu vinogradu in nisem storil? Čakal sem, da bi rodil grozdje, zakaj pa je rodil viniko?« (l. c.) O ne dajmo, da bi Bog zažugal naši duši, kot je zažugal izraelskemu ljudstvu: »In zdaj vam pokažem, kaj bom storil svojemu vinogradu: odvzel bom njegov plot, da ga bodo oplenili; odvzel bom njegov zid, da ga bodo pohodili. Naredil ga bom za puščavo: ne bodo ga obrezavali ne okopavali, rastla bosta osat in trn, in oblakom bom ukazal, da ne bodo nanj deževali« (l. c.).

Da, kot stori vinogradnik vse svojemu vinogradu, tako je Gospod vse storil naši duši. Ali je ni očistil pri sv. krstu in je vzel za svoje dete? Ali je ni pri birmi storil močne za boj s sovražniki božjega kraljestva? Ali je ni hranil kot pelikam s svojim mesom in jo pojil s svojo krvjo? Ali ji ni pri zakramentu svete pokore tolikrat odpustil in ji pokazal, kako naj se naprej varuje, da ne bo grešila, in ali ji ni pomagal z dejanskimi milostmi? Da, po pravici je Bog pričakoval, da bomo rodili grozdje, pa smo rodili viniko, da bomo njegovi zvesti podložniki, pa smo ubežali k satanu, k njegovemu in našemu največjemu sovražniku. O, vse nam je storil Gospod, a mi? ali nas ni vsaka reč bolj skrbela kot nebeško kraljestvo? —

Danes pa obljubimo znova, da hočemo biti rodoviten vinograd Gospodov, da hočemo dati rajši vse, kot da bi izgubili še kdaj s smrtnim grehom nebeško kraljestvo, da hočemo res najprej iskati božjega kraljestva in njegove pravice, da se hočemo za to kraljestvo bojevati z izkušnjavami kot se bojuje hraber vojak za svojo domovino, da hočemo ustanoviti v svojem srcu kraljestvo posvečujoče milosti božje, trdno in neomajno, da bomo tako res prišli enkrat v nebesa k svojemu Očetu, v kraljestvo, ki ga je pripravil od začetka sveta tistim, ki njega ljubijo.

Pred štiristo leti je živel v Parizu nek profesor, veseljaški človek. Sreča ga reven duhovnik in mu govori: »Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!« Pa mož je živel veseljaško kot prej. Pa spet ga sreča duhovnik in spet mu govori: »Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!« In kadar je srečal duhovnik tega moža, vselej mu je govoril iste besede, in čudno se je zdelo profesorju početje tega čudnega duhovnika — počasi in polagoma pa je začel premišljevati te besede, počasi in polagoma so mu šle v srce in spoznal je njih visoki pomen. Izpreobrnil se je in šel daleč na Jutrovo in izpreobrnil je neštevilno paganov h Kristusovi veri. Bil je ta mož sv. Frančišek Ksaver, in duhovnik je bil sv. Ignacij Lojolski.

»Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!« O uravnajmo tudi mi po teh besedah svoje življenje in delajmo vse le za kraljestvo božje. Oklenimo se Kristusa z živo vero, s trdnim upanjem in delavno ljubeznijo, oklenimo se z otroško udanostjo matere Cerkve in papeža. Kot je kupec dal vse, da je kupil lep biser, kot je mož, ki je našel zaklad, vse prodal, da je kupil njivo z zakladom, tako tudi mi storimo vse, samo da nikdar ne zapravimo tega zaklada, samo da nikdar ne izgubimo tega bisera! Ne zakopljimo se, predragi v Kristusu, v posvetne skrbi. »Ne skrbite, kaj boste jedli in kaj boste pili in s čim se boste oblačili. Poglejte lilije

polja in ptice neba; ali niste vi več kot te? Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo navrženo!» (Mat. 6, 24 sq.) Tako govori Gospod. O ne dajte, da bi vam to, kar nam je dal naš dobri Bog zato, da bi nam pomagalo k naši večni sreči, da bi vam to bilo v pogubljenje. Zapišimo si v srcu besede in ravnajmo se po njih: »Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi.«

Glejte, predraži v Kristusu, od nas je odvisno, ali hočemo, da pride k nam božje kraljestvo, kraljestvo vere, upanja in ljubezni; od nas je odvisno, ali hočemo biti dobri udje kraljestva božjega na zemlji, svete Cerkve; od nas je odvisno, ali bomo prišli enkrat v nebeško kraljestvo; od nas je odvisno, dragi moji! In da vse to dosežemo, razderimo v svojih srcih kraljestvo greha in ustanovimo v njih kraljestvo milosti božje in potem pridimo brez strahu k nebeškemu Očetu rekoč: »Pridi k nam tvoje kraljestvo!« In prišlo bo k nam in pri nas prebivalo že tu na zemlji, in še vse lepše in nedopovedljivo bo potem prišlo k nam ob naši smrti in bo prebivalo pri nas od vekomaj do vekomaj. Amen.

IV.

Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.

Predraži v Kristusu! Ko je govoril Gospod svojim učencem, da naj se varujejo farizejev, da naj se varujejo lažnivih prerokov, je rekel: »Iz njih sadu jih boste spoznali. Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo; ampak kdor stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo« (Mat. 7, 20, 21).

Mi smo že videli, kako dobrega Očeta imamo, videli smo že, da nismo tu doma, ampak da so naš dom nebesa, videli smo že, kako lepo kraljestvo nam je pripravil nebeški Oče, in treba je, da za to kraljestvo storimo vse, da damo vse za ta dragoceni biser, za zaklad nebeškega kraljestva, treba je, da izpolnjujemo voljo nebeškega Očeta!

In ravno to prosimo v tretji prošnji Očenaša, da bi mi izpolnjevali voljo božjo; in ker obstoji izpolnjevanje volje božje v tem, da se varujemo greha in delamo dobro, zato prosimo v tej prošnji zlasti treh stvari:

- I. da bi nas Bog obvaroval vsakega greha;
- II. da bi premagali nasledke greha, če se jih ne moremo popolnoma obvarovati;
- III. da bi vedno sodelovali z milostmi, ki nam jih Bog tako bogato deli.

Pa glejte, spet je Bog tudi to prošnjo dal nekako nam samim v roke: če mi hočemo, pa ne grešimo; če mi hočemo, pa se obvarujemo nasledkov greha ali pa jih obrnemo svoji duši v prid; in če mi hočemo, pa sodelujemo z milostmi. O, zato skrbimo, da

bomo svojo voljo popolnoma uklonili božji volji, saj je ta volja volja našega najboljšega Očeta, ki nas ljubi kot more edino Bog ljubiti svoje stvari.

I. Zgodi se tvoja volja — Gospod, obvaruj nas greha!

Kako težko nam dene, če nas ne uboga kdo, ki bi bil dolžan nas ubogati. Starši, ali vam ni tako težko, če vas ne ubogajo vaši otroci. Pa glejte, mi smo prav taki! Mi vsi vemo, da je nebeški Oče naš najboljši Oče, da smo mi njegovi otroci, o pa kolikrat ga ne ubogamo, kolikrat ne poslušamo njegovega glasu! Z vsakim grehom se ustavimo svojemu Očetu, z vsakim grehom odpovemo pckorščino svojemu Stvarniku in Bogu.

O, mi vemo, kaka grozna nehvaležnost proti sv. Trojici je smrtni greh. Proti Bogu Očetu: mi se vzdignemo proti njemu kot se je vzdignil satan, rekoč: »Ne bom služil.« Ne bom ti služil, čeprav si me ustvaril ti in sem tvoja stvar, jaz hočem svojo voljo in ne tvoje, jaz hočem biti kakor ti. Glejte, dragi moji, to je smrtni greh. O, ali se tolikrat lahko Bog ne pritožuje nad nami, kot se je nad izraelskim ljudstvom pri preroku Izaiji: »Sinove sem si zredil in povzdignil, oni pa so me zaničevali. Vol pozna svojega lastnika, in osel jasli svojega gospodarja: Izrael pa me ne pozna in moje ljudstvo me ne ume! (Iz. I. 2, 3.)

Mi vemo, kako grozna nehvaležnost je smrtni greh proti Bogu Sinu: kot so šli apostoli z njim in videli njegova dela, tako ga tudi mi poznamo in poznamo vso njegovo ljubezen do nas, pa kot je šel Juda, tako gremo tudi mi in izdamo njegovo presveto kri, če smrtno grešimo. Mi smo ga videli, kako visi na križu, kako teče njegova sveta kri na zemljo in vemo, da je vsega tega greh kriv, in ali smo pokleknili k njegovim nogam kot spokorna Magdalena? Ali nismo morda brezbrizno gledali, kako umira Sin božji, brezbrizno kot so bili brezbrizni vojni hlapci, ki so vadjali za suknjo Gospodovo? Ali nismo morda celo drzno stopili in se celo norčevali iz božjega trpina kot neverni Judje, češ: če si Sin božji, stopi s križa. O, ali se ni tako popravici pritoževal nad nami naš božji brat Jezus Kristus rekoč: »Ko bi me bil preklinjal moj neprijatelj, bil bi prenašal; in ko bi bil govoril hudo zoper mene moj sovražnik, morda bi se bil skrnil pred njim. Toda ti (si storil to), ki si bil ene misli z menoj, moj znanec, ki si skupaj z menoj užival sladko jed.« Glejte, dragi moji, to je smrtni greh!

Mi vemo, kako grozna nehvaležnost je smrtni greh proti Sv. Duhu: O kolikrat nam je on že dal ali nam pomnožil posvečujočo milost božjo, nam z njo razsvetlil našo dušo, kot solnce razsvetljuje stvarstvo, kolikrat nam je že pomagal z dejansko milostjo in s svojimi darovi, kolikrat je že on prišel v naše srce s svojo ljubeznijo, da, v našem telesu je kot Bog v svojem tem-

plju, kot kralj v svoji palači. Kako lepo pravi sv. apostol Pavel v pismu do Korinčanov: »Ali ne veste, da ste tempelj božji in da Duh božji v vas prebiva?« (I. Kor. 3, 16.) In glejte, s smrtnim grehom izženemo iz svojega telesa tega Svetega Duha in z grehi zoper čistost oskrunimo še tempelj sam, oskrunimo še telo, ki je bilo prej prebivališče Sv. Duha. »Ako pa kdo tempelj božji oskruni, ga bo Bog končal. Zakaj tempelj božji je svet,« pravi isti apostol Pavel (I. c.). Glejte, dragi moji, to je smrtni greh.

O, ali je še kdo med nami, da ne bi vsaj zdaj sklenil, da se ne bo nikdar več tako silno pregrešil proti sv. Trojici, zdaj, ko ve, kako dober Oče gleda nanj iz nebes; zdaj, ko vidi svojega brata Jezusa, ki s križa zre v smrtnih bridkostih nanj in gleda, če ga bo zatajil; zdaj, ko ve, da je tempelj Sv. Duha, da je posvečen po maziljenju z milostjo pri sv. krstu, sv. birmi in drugih zakramentih.

Če pa je kdo, ki se je že vzdignil zoper svojega Očeta, ki je zatajil svojega Odrešenika, ki je izgnal od sebe Sv. Duha, o naj ne obupa! Še je Bog njegov oče — naj se vrne kot se je izgubljeni sin; še je Kristus njegov Odrešenik — naj se skesa kot se je Peter; še je Sv. Duh pripravljen iti v njegovo srce — naj iz srca iztrebi vso grdobijo in zopet bo lep tempelj božji. O naj ne obupa, ampak naj pride skesan h Gospodu in naj reče: »Zgodi se tvoja volja! Nikdar več ne bom grešil!« In vsi recimo tako: »Zgodi se tvoja volja! Nikdar več ne bomo grešili!«

II. Zgodi se tvoja volja — Gospod, obvaruj nas nasledkov greha ali daj, da jih premagamo.

Kot dva angela sta bila Adam in Eva v raju, bila sta otroka božja in imela sta pravico do nebeške dediščine; bila sta otroka božja in kot bi bila deležna božjega spoznanja in božje dobrote, sta imela globoko spoznanje in voljo nagnjeno k dobremu; bila sta otroka božja in že na zemlji jima je Bog zasadil raj. Pa satan je videl to srečo in zavist ga je premotila, da je šel in lagal: »Kakor bogova bosta, vajine oči se vama bodo odprle in spoznala bosta dobro in hudo!« In Eva je utrgala sad in ga dala Adamu. Prvi greh je bil storjen in začela se je tisočletna nesreča. O Adam in Eva, kje je zdaj detinstvo božje, kje je zdaj vajina pravica do nebes, kje je zdaj vajina podobnost z nebeškim Očetom? O Adam in Eva, kje je zdaj vajin globok razum, kje vajino spoznanje, kje vajina dobra volja? O, spoznala sta dobro in hudo, da, spoznala sta hudo, ki sta ga storila, a prej sta spoznala le dobro — o kako bridko spoznanje! Da, vajine oči so se vama odprle in s sramoto in strahom in bridkostjo, ki jo je takrat prvič čutilo vajino srce, sta spoznala, da sta nağa. In vajin raj? Angel stoji z mečem pri vhodu in čuva, da nikdar več ne stopi vanj vajina noga. O kaka razlika pred grehom in po grehu našega prvega očeta Adama!

In ti, grešnik, ali ni bilo tudi s teboj tako? O poglej nazaj v raj svojih nedolžnih let! V raj, ko si bil še nedolžen, ko si bil

še čist, in so angeli nebeški z veseljem gledali nate, kot na svojega brata. O spomni se, dragi moj, na tiste čase, svetle kot solnce, lepe kot nebesa! Pa prišla je črna ura, o, da bi bil prej umrl kot si doživel tisto uro, ko si storil prvi smrtni greh; pomisli nazaj, težak spomin je, da, a tako žalostno resničen. Povej mi, ali nisi bil v tistem trenutku najnesrečnejši človeški otrok; spoznal si, da si nag, da nimaš nič, da si vse izgubil, da nisi več otrok božji, da so nebesa izgubljena, da je tvoja dediščina pekel, da je zaprt raj mirne vesti, spoznal si, da si samo nag človeški otrok in nič več ne božje dete. —

In ko sta Adam in Eva grešila, je Bog za kazen preklel zemljo in takrat je pognala zemlja trnje in osat, takrat se je začela bridkost, ki ni več zapustila zemlje, takrat se je začelo tisto veliko vprašanje o človeškem trpljenju. In če je Adam jedel v potu svojega obraza svoj kruh, če ga je Adam v bridkosti in s solzami jedel, v žalosti in v trpljenju, ali ne bomo tudi mi vzeli vsega trpljenja kot pokoro in ga nosili, kot je Adam nosil devetstoletno trpljenje. Ali ne bomo raje tu trpeli, kot da bi morali trpeti nekoč v večnosti, zavrženi za vedno, za vedno odtrgani od svojega nebeškega Očeta? Kot sta trpela Adam in Eva v upanju na prihodnjega Odrešenika, ki jima ga je Bog obljubil, tako trpimo tudi mi v upanju na našega Odrešenika, saj je tudi on trpel, da nas je odrešil. V zaupanju vanj premagajmo vse skušnjave, premagajmo svojo voljo, premagajmo svojo požljivost, voljno nosimo vse trpljenje in prosimo le to, da bi se zgodila v vsem božja volja. Prosimo le to, da naj Bog pošlje nad nas, kar je njegova sveta volja, le moči nam naj da, da bomo mi nosili to voljo in nikdar, nikdar ne ravnali proti njej.

III. Zgodi se tvoja volja — Gospod, daj, da bomo sodelovali s tvojimi milostmi!

Pa čeprav smo mi grešili, vendar nas nebeški Oče ni pustil sirot. Že v raju je koj obljubil Odrešenika, in res po dolgih tisočletjih je prišel obljubljeni Odrešenik na svet z neizmernim bogastvom svojih milosti. Nebeško kraljestvo je prišlo, in kakor bi se bila zbudila zemlja iz noči žalosti, tako je novo življenje prešinilo svet. Prišel je Gospod in oznanjal ubogim evangelij, veselo novico, veselo poročilo, da je minul čas sužnosti in da je napočil čas milosti. In kdo naj našteje vse milosti nove zaveze? Kakor solnce, tako stoji v zgodovini človeštva Kristus, in kamor posijejo njegovi žarki, tam cvete in klije življenje. Kakor mogočne reke z živo vodo se razlivajo njegovi zakramenti s svojo živo močjo in nam vračajo izgubljeno posvečujočo milost božjo ali pa nam jo pomnožujejo. In dejanske milosti: kot bi vedno kot pomočnik bil z nami naš Gospod Jezus Kristus, kot bi hodil prav z nami kot prijatelj, ki spremlja svojega prijatelja na težki poti, tako nam pomaga on s svojo milostjo, da se varujemo hudega in delamo dobro. Saj je on sam rekel: »Jaz

sem trta, vi ste mladike,« — kot mladike srčejo moč iz trte, da rode dober sad, tako mi dobivamo moč iz Jezusa Kristusa. Saj je on sam rekel: »Brez mene ne morete ničesar storiti« (Jan. 15), in lepo pravi sv. Avguštin, ko razlaža besede: »Ne pravi Gospod: brez mene ne kaj lahko storite, ampak: brez mene ne morete ničesar storiti; torej ne malo, ne veliko ne moremo storiti brez njega, brez katerega ne moremo ničesar storiti.« In vemo, da je rekel Gospod svojim apostolom: »Molite, da ne padete v skušnjavo.« Ubogajmo to zapoved Gospodovo in z velikim zaupanjem prosimo njegove pomoči, on nas ne bo pustil samih. Saj sam govori: »Prosimo, in se vam bo dalo; iščite, in boste našli; trkajte, in odprlo se vam bo.« Saj on sam zatrjuje: »Karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu, vam bo dal.« O, ali ne bomo šli z vsem zaupanjem k njemu, ali se bomo bali, ali bomo omažovali in omahovali in obupavali, če nam tako govori Sin božji?

O ne, predragi v Kristusu! Ponižno recimo s ponižnim velikim apostolom Pavlom: »Vem, da v meni, to je v mojem mesu, dobro ne prebiva. Imam namreč dopadajenje nad božjo postavo po notranjem človeku; čutim pa drugo postavo v svojih udih, katera se bojuje zoper postavo mojega duha, katera me deva v sužnost pod postavo greha, ki je v mojih udih. Jaz nesrečni človek! Kdo me bo rešil od telesa te smrti?« In odgovarja sv. Pavel: »Milost božja (me bo rešila), po Jezusu Kristusu, Gospodu našem!« (Rim. 7; 18 sq.)

Da, milost božja po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, nas bo rešila, samo če mi hočemo, če mi ne kljubujemo tej milosti. O, saj vsak sam veš, kako te Jezus vabi, in sam tudi veš, kolikrat preslišiš to vabilo. Pa skleni danes, dragi v Kristusu, in tudi drži ta svoj sklep, da boš prav skrbno rabil vse pripomočke in vse milosti. O saj poznaš te milosti: bogati viri sv. zakramentov, bogata zakladnica daritve sv. maše, bogata šola trpljenja, molitev in neštevilne dejanske milosti, saj jih čutiš v svojem srcu. O, kaj bi pomagalo moliti »zgori se tvoja volja«, če pa ne rabimo pripomočkov, da bi voljo božjo res spolnovali, če mi sami ravno s tem, da gremo mimo vseh teh bogatih milosti, zaničujemo ali vsaj preziramo božjo voljo!

O ne sme biti več tako! Ali je zato Gospod med nami v presv. zakramentu, da pridemo komaj enkrat ali dvakrat k njemu? Ali se zato daruje vsak dan za nas, da morda še v nedeljo ne pridemo blizu, da morda celo v nedeljo ostanemo zunaj cerkve, kot bi ne potrebovali Gospodove smrti? Ali nas je Gospod zato učil moliti, da mi kot bi imeli vsega dovolj, opuščamo vsakdanje molitve in morda molitev sploh? Ali nam zato pošlje šibo, da se zakrknemo še bolj? O ne tako, ne tako, predragi v Kristusu! Danes pojdemo vsi k svojemu Bogu in padimo pred njim na kolena in ga zahvalimo za preobilne njegove milosti in

ga prosimo: Zgodi se tvoja volja — Gospod, mi hočemo izpolnjevati tvojo voljo, mi hočemo vse tvoje milosti rabiti tebi v čast in sebi v zveličanje, o Gospod!

Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji! O, da bi mogli mi tako spolnovati božjo voljo kot jo izpolnjujejo angeli v nebesih, kot jo izpolnjujejo svetniki, kot jo izpolnjuje devica Marija! — Pa če je ne moremo tako izpolnjevati kot jo izpolnjujejo blaženi duhovi, pa jim skušajmo biti vsaj podobni! In tri reči moramo skleniti, če hočemo, da bomo res izpolnjevali božjo voljo. Prvič moramo na Boga bolj misliti. O, če bi večkrat mislili, da nas Bog vidi, če bi večkrat mislili, kako Kristus s križa gleda na nas, če bi večkrat mislili, da Sv. Duh prebiva v nas, in če bi zlasti v izkušnjah pomislili na to, o potem gotovo ne bi grešili, potem bi se gotovo varovali vsaj smrtnega greha. Drugič se moramo Boga bolj bati. Ne kot se boji hlapec svojega gospodarja, ampak kot se otrok boji razžaliti svojega dobrega očeta. Če pomislimo na vse dobrote, ki nam jih on deli, če pomislimo, kako dober oče je on, o potem nam pač ne bo pretežko premagati izkušnjo, premagati svojo voljo, ne bo nam pretežko tudi trpljenje vzeti iz njegove roke. Tretjič in to je glavno: Boga moramo bolj ljubiti. Prava ljubezen vse premore, in če imamo mi pravo ljubezen do Boga, o, ali nam ne bo v največjo radost priti pogosto k angelski mizi, ali nam ne bo v največjo radost biti vsaj ob nedeljah z vso pobožnostjo svojega srca pri sv. maši, ali nam ne bo v največjo radost, če bomo mogli povzdigniti svojega duha k Bogu v srčni molitvi, ali nam ne bo tudi v radost, če bomo mogli tudi kaj trpeti za Kristusa?

Moliti »zgodi se tvoja volja« in nasprotovati božji volji ali jo prezirati, to ne gre skupaj, predragi v Kristusu. Zato pa danes sklenimo, da mora greh iz našega srca, zato pa danes odtrgajmo svoje srce od grešne ljubezni in ga posvetimo Bogu, zato pa danes svojo voljo uklonimo božji volji, zato pa danes obljubimo, da hočemo izpolnjevati božjo voljo, ki nam jo Gospod razodeva v božjih in cerkvenih zapovedih! Sklenimo danes in držimo ta sklep, da bomo izpolnjevali božjo voljo kolikor bo mogoče tako, kot jo izpolnjujejo čisti duhovi v nebesih, kamor upamo enkrat priti tudi mi, kjer se bo naša volja popolnoma združila z božjo voljo. Amen.

Priložnostni govori.

Kelih sv. Jakoba.

(Za praznik sv. Jakoba ali za nedeljo v osmini.)

Sv. Matevž (20, 20) nam pripoveduje tale dogodek:

Nekega dne je pristopila k Jezusu mati Cebedejevih sinov, to je mati sv. Janeza in sv. Jakoba, ter ga molila in nekaj prosila. On pa ji je rekel: »Kaj hočeš?« Ona reče: »Reci, naj sedita ta moja sina, eden na tvoji desnici in eden na tvoji levici v tvojem kraljestvu.« Jezus pa je odgovoril in rekel: »Ne vesta, kaj prosita. Ali moreta piti kelih, ki ga bom jaz pil?« Ona odgovorita: »Moreva.« Tedaj jima reče: »Moj kelih bosta sicer pila, sedeti pa na moji desnici ali levici ni moje vama dati, ampak katerim je pripravljeno od mojega Očeta.«

Ko praznujemo praznik sv. Jakoba, ki je vaš patron, se moramo spomniti tega dogodka. Kakor ste slišali, je sam Jezus napovedal sv. Jakobu, kakor tudi sv. Janezu, da bo pil njegov kelih. Kakšen kelih je pil sv. Jakob, nam pove njegov životopis. Ta kelih si hočemo ogledati danes nekoliko bolj natanko.

1. Sv. Jakob je bil doma iz Betsajde, malega mesteca ob genezareškem jezeru. Njegovi starši so bili Cebedej in Saloma, brat njegov pa je bil sv. Janez evangelist. Ta sv. Jakob se imenuje večji, ker ga je Kristus poklical kot apostola prej ko Jakoba manjšega, katerega god praznujemo 1. maja. Ravno je z očetom in bratom v čolnu sedel in ribje mreže popravljaj, ko pokliče Jezus njega in brata rekoč: »Pridita za menoj!«

Jakob in Janez sta takoj popustila čoln in mreže ter očeta in sta šla za Jezusom. Sv. Epifanij priča, da je živel sv. Jakob, kakor njegov brat sv. Janez, v stanovitnem devištvu in da je bil Jezusu med najljubšimi apostoli. Njega si je Jezus s Petrom in Janezom v mnogih slučajih privzel, da so bili priče rečem, ki jih niso videli drugi apostoli, n. pr. ko je obudil v življenje mrtvo hčerko Jajrovo, ko se je izpremenil na gori Tabor in ko je krvavi pot potil v vrtu Getsemani. Sveti evangelij nam pripoveduje, da je Jezus dal sv. Jakobu in njegovemu bratu Janezu ime Boanerges (Sv. Mark 3, 7), t. j. otroka groma, pač gotovo zato, ker sta bila nagla in goreča za vse dobro. Njih beseda, s katero sta oznanjevala sveti evangelij po vsem svetu, se je razlegala kakor grom in razsvetljevala ljudi kakor blisk. Sveti evangelist Luka pripoveduje (Sv. Luka 9, 54) o njiju naglosti tole dogodbico: Ob neki priliki niso hoteli Samaritanci sprejeti Jezusa v svoje mesto.

Sv. Jakob in sv. Janez sta se hitro oglasila in rekla Gospodu: »Gospod, hočeš, da rečemo, naj pade ogenj iz nebes in jih požge?« Jezus pa je njuno preveliko gorečnost takole posvaril: »Ne vesta, kakega duha sta. Sin človekov ni prišel pogubljati duš, temveč zveličat.« Hotel je reči: Moj nauk ne uči maščevanja, ampak ljubezen in krotkost, po kateri se več duš pridobi, ko z naglostjo in ostrostjo.

Toliko vemo o sv. Jakobu iz dobe, ko je bil še Jezus z apostoli, kakor nam priča sveti evangelij.

2. Sedaj pa premišljujmo kelih trpljenja, ki ga je moral piti sv. Jakob po vstajenju in vnebohođu Gospodovem ter po prihodu Sv. Duha. Sveti apostoli so vadjali za kraje, v katerih naj bi oznanjevali sveti evangelij. Po tem vadjanju je začel sv. Jakob neustrašno oznanjevati sveti evangelij v Jeruzalemu, po Samariji in po vsej judovski deželi. Potem se je podal na daljno pot v špansko deželo in je tam z veliko gorečnostjo učil. V imenitnem mestu Saragosi je lepa cerkev, o kateri pravijo, da jo je sv. Jakob postavil. Ustno izročilo pravi, da je Marija sama k njemu prišla in mu ukazala, da naj sezida to cerkev njej v čast, ker je vedela, da jo bodo Saragosanci vedno goreče častili in je zato hotela sprejeti jih v svoje posebno varstvo. Čez nekaj let se je vrnil sv. Jakob z nekaterimi izvoljenimi učenci spet v daljni Jeruzalem, kjer je posvetil sv. Peter sedem njegovih učencev v škofe, ki so bili poslani spet na Špansko. On sam pa se je trudil v Jeruzalemu in po Judeji. Veliko se jih je izpreobrnilo na njegovo besedo, a imel je tudi veliko hudih nasprotnikov med Judi. Nasprotovala sta mu zlasti vražarja Hermogen in Filet. Fileta je sv. Jakob kmalu prepričal o resničnosti krščanske vere, da se je dal krstiti. Hermogen je ostal trdovraten in ga je za kazen obsedel hudobni duh. Sv. Jakob mu je izgnal vpričo Fileta hudobnega duha, kar je Hermogena nagnilo, da se je izpreobrnil in se dal krstiti.

Judje pa so sklenili sv. Jakoba na vsak način ugonobiti. Ko je sv. Jakob oznanjeval nekega dne sveto vero, da je Jezus, katerega so Judje tako sramotno umorili, pravi od Boga obljubljeni in poslani Mesija, so Judje napravili med ljudstvom velik punt. Pismouk Jozija je stopil k njemu, ga zgrabil in izročil vojakom. Vojaki ga peljejo pred kralja Heroda Agripo, kjer ga zatožijo, da je kriv velikega punta. Hoteč ljudstvu ustreči, dal ga je Herod Agripa hitro zapreti in ga je nato obsodil v smrt.

Sv. Jakob se je te krivične obsodbe razveselil, ker si ni nič bolj želel, ko umreti za Jezusa. Ko je bil smrti gotov, je začel še bolj neustrašno oznanjevati, da je Jezus Sin božji in Zveličar človeškega rodu. Pismouk Jozija, ki je bil sv. Jakoba zgrabil in ga Herodu najhuje obtožil, se je skesal, preden so peljali apostola k smrti, in očitno priznal, da veruje v Jezusa Kristusa. Padel je pred svetega apostola in ga prosil odpuščanja.

Sv. Jakob pa ga prijazno objame, rekoč: »Mir ti bodi!« Jude je to še bolj ujezilo, da preprosijo Heroda, naj dá še Jozijo umoriti. Na potu k sodišču je sv. Jakob mrtvoudnega človeka nagloma ozdravil. Ko ga pripeljejo na morišče, se zahvali še enkrat Bogu, da mu je dal priložnost umreti za Jezusa. Potem nagne veselo svojo glavo in rabelj mu jo odseče s sekiro. Tako je umrl sv. Jakob kot mučenik malo dni pred velikonočnim praznikom, najbrže leta 45. po Kr., in sicer prvi med vsemi apostoli, kakor bremo v Dejanju apostolov. Njegovo sveto truplo so kristjani častljivo pokopali, pozneje pa prenesli njegovi učenci v Kompostelo na Španško, kjer častijo sv. Jakoba kot variha španske države in kot mogočnega priprošnjika.

3. Veliko se je trudil sv. Jakob, veliko je trpel in nazadnje pretil svojo kri za Jezusa. To je bil tisti kelih, katerega mu je bil Gospod napovedal. Njegov životopis nam pove, kako srčno in pogumno je prenašal vse trpljenje, kako veselo je pil grenke kapljice iz keliha svojega življenja.

V tem nam je dal prelep zgled, kako moramo tudi mi prenašati vse križe in težave, kako moramo piti iz keliha, ki je nam odločen po božji previdnosti. Vsak človek ima svoj kelih trpljenja, iz katerega mora piti rad ali nerad. Brez grenkega keliha ne pridemo v nebesa, ker je Kristus rekel: »Ne beško kraljestvo trpi silo in leti, ki delajo silo, ga potegnajo nase« (Mat. 11, 12). Kdor se hoče zveličati, mora svoj kelih piti, mora svoje križe voljno prenašati. Nikar se ne izgovarjajmo, da je naš križ pretežak in da ga ne moremo nositi. Križ, ki je nam odločen, je nam ravno primeren in blagor nam, ako ga veselo prenašamo. Bral sem tole pravljico: Nekdo je vedno tožil, da je njegov križ prevelik in pretežak, da bi ga mogel nositi. Jezil se je, ker si je mislil, da drugi nimajo takega križa. Nekega dne pa ga prime Duh Gospodov in ga nese na veliko planjavo, ki je bila napolnjena s samimi križi. Ko prideta tja, mu reče Duh Gospodov: »Glej, tu so vsi križi, ki jih imajo ljudje! Izberi si tedaj po svoji volji, kateregakoli hočeš!« In si začne izbirati. Ta se mu je zdel previsok, ta pretežak, ta preokoren itd. Nazadnje najde vendarle križ, ki se mu je zdel najlažji in najprimernejši. »Ta naj bo!« Tako vzklikne, ga zadene na rame in gre z njim domov. Po poti grede ga začne bolj natanko ogledovati in spozna, da je to pravnjegov križ, radi katerega je prej vedno godrnjal. Od takrat ni več godrnjal, ampak potrpežljivo prenašal vse težave pozemeljskega življenja.

Kakor temu človeku, se godi večinoma vsem. Vsi godrnjamo in se pritožujemo, namesto da bi z veseljem pili kelih, ki nam ga je pripravil in odločil Gospod. V tem pogledu nam je dal sv. Jakob prekrasen zgled. Ko je Gospod vprašal sv. Jakoba in njegovega brata Janeza: »Ali moreta piti kelih, katerega bom jaz pil?«, sta srčno odgovorila: »Moreva!« In kakor sta rekla, sta tudi srčno izpolnjevala do smrti.

Ako se hočento zveličati, moramo piti kelih trpljenja, ki nam ga je Gospod odločil. Kristus je rekel: »Kdor hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj« (Mat. 16, 24). Temu ne moremo uiti. Vsak človek ima svoj križ, svoj kelih trpljenja.

Pijmo tedaj pogumno kelih, ki nam je odločen. Že kralj David je klical v starem zakonu: »Kaj hočem povrniti Gospodu za vse, kar mi je dodelil? Kelih zveličanja bom vzela in ime Gospodovo bom klical« (Psalm 115, 2, 3). Tako govori tudi mašnik, preden zaužije pri sveti maši iz keliha presveto Kri: »Kaj hočem povrniti Gospodu za vse, kar mi je dodelil? Kelih zveličanja bom vzela in ime Gospodovo bom klical. Hvalil bom in klical Gospoda in rešil se svojih sovražnikov.« Te besede ponavljajmo tudi mi večkrat! Kadar nas obhajajo velike bridkosti, govorimo z Jezusom: »Oče, Tebi je vse mogoče, vzemi ta kelih od mene, vendar ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi!« (Sv. Mark. 14, 36.)

Tako je živel in delal sv. Jakob, vaš patron, katerega praznik danes obhajamo. Njegovo življenje in trpljenje nam bodi zgled potrpežljivega delovanja in potrpežljivega prenašanja vseh pozemeljskih nadlog in nezgod. Njegov životopis nas uči, da ima vsak človek svoj kelih trpljenja, ki ga mora piti, ako se hoče zveličati. Vsak človek mora iti, kakor beremo v Dejanju apostolov, po mnogih nadlogah v božje kraljestvo (Dej. ap. 14, 21). Ne strašimo se torej svojega keliha, ne strašimo se svojega križa, ker le tako se rešimo vseh sovražnikov in dosežemo večno zveličanje. Amen.

Dr. Egidij.

Apologetičen govor o Lutrovem nauku.

Spisal dr. Val. Mörtl.

Ko bi tudi angel iz nebes vam označeval kaj drugega, kakor smo vam oznanjevali, bodi proklet. Gal. 1, 8.

Ko so bili časi dopolnjeni, je poslal nebeški Oče svojega Sina, da z lučjo svojega nauka razžene temo zmote in pregrehe ter nam pokaže zveličavno pot resnice. »Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače, kakor po meni« (Jan. 14, 6). Tako nam je zaklical Mesija, potrdil svoje besede s svojim svetim življenjem in neštevilnimi čudeži ter jih zapečatil s svojo smrtjo na križu. Mnogi so njegov nauk sprejeli, mnogi ga zavrgli. Njihovo usodo napoveduje isti nebeški Učenik, rekoč: »Kdor veruje, bo zveličan; kdor pa ne veruje, je že sojen, bo pogubljen« (Mark. 16, 16 in Jan. 3, 17). Ta svoj nauk je za-

pustil svoji Cerkvi, ko je pred svojim vnebohodom naročil apostolom: »Pojdite in učite vse narode . . . Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte! Jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mat. 28, 19). Kdor hoče najti resnico, jo mora zato iskati v Cerkvi Kristusovi, ki zagotavlja apostole in njihove naslednike: »Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje« (Luk. 10, 16). In drugikrat pravi: »Kdor pa Cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik« (Mat. 18, 17). Enaka usoda torej, ravno ista kazen, kakor nevernika, čaka odpadnika, razkolnika, krivoverca. Taki krivoverci so tudi vam dobro znani protestanti ali pripadniki Lutrove krive vere, ki jih po njenem očetu ali začetniku Martinu Lutru zovemo tudi luterance.

Njega hočemo danes vprašati: Martin Luter!

I. Kdo si ti,

II. kateri je tvoj nauk in

III. kje se nahaja tvoj evangelij?

I. Vprašajmo ga torej najprej: Kdo si ti? Zgodovina nam odgovori: Martin Luter je živel pred 400 leti, bil je doma na Nemškem ter je bil menih. Bil je sicer učen, a zelo samoljuben in prevzet. V samostan je vstopil brez pravega poklica. Kaj čuda, da je tam zaman iskal notranjega miru. Napadale so ga velike izkušnje. Ali, namesto da bi bil iskal pomoči v molitvi; namesto da bi bil vestno izpolnjeval redovna pravila; namesto da bi se bil dal voditi svojim predstojnikom, je hotel biti sam modrejši in pametnejši. Na ta način ga je njegov napuh odvajal od prave poti ter ga privedel do napačnega spoznanja, da človek mnogo izkušnjav sploh ne more premagati.

II. Predragi v Kristusu! Zdaj ga pa vprašajmo: Martin Luter, kako ti to utemeljuješ? — Z mogočno prevzetnostjo nam odgovarja: Kar človek stori, mora prisiljen storiti; »zakaj Bog dela v nas,« tako pravi, »dobro in hudo.« (De lib. arb. ad Erasm.) — Zdaj nam pa povej: Ali potem človek nima proste volje? — Je nima, odgovarja Luter samozavestno, češ: »Volja človekova je liki konj, na katerem jezdi Bog ali pa hudi duh, ter gre, kakor hoče Bog ali pa hudi duh« (ibidem). — Kristjani! Isti Bog, ki je privedel Davida do prave pokore, ki je izpreobrnil Savla v Pavla, isti Bog da bi bil povzročil tudi izdajstvo Judeža Iškariota? Bog da bi bil pri nas povzročitelj greha? Ali se to ne pravi Boga — najsvetejšega, preklinjati? In človek da bi bil brez lastne volje, kakor žival? Ali se to ne pravi človeka oropati njegovega dostojanstva? Kako nedostojen je tvoj nauk, Martin Luter, in kako bogokleten, kako nečasten za človeka, o katerem pravi sv. pismo, da je ustvarjen po božji podobi! Človek, ali ti ne pravi tvoja lastna zavest, da si tvoja volja nepri-siljeno in prosto izbira to, kar je ravno tvoj um za dobro spo-

znal? — Človek, tako odgovarja krivoverec, »človek tudi nima razuma, da bi mogel spoznati kaj nadnaravnega. Sploh,« tako dokazuje, »je človeška narava popolnoma pokvarjena.« Človek je sicer bil ustvarjen po božji podobi, a s prvim grehom, tako uči, je izgubil to podobo božjo za vselej. Človek sam je torej kriv, da namesto njegovega duha gospoduje v njem »hudo poželenje«. In ravno to »hudo poželenje«, tako uči Luter, »je naš podedovani greh.« In zato človek ni zmožen za nič drugega kakor za greh. — Kristjani, strmite! Kako je vendar učeneža Lutra vsled njegove prevzetnosti zapustila prava razsodnost! Naše hudo poželenje, to naj bi bil podedovani greh? Ali se to ne pravi, greh zamenjavati z njegovimi nasledki? Hudo poželenje samo vendar ni noben greh, ampak samo nasledek prvega greha. In človek da bi ne znal nič drugega, kakor grešiti? Naša lastna vest nam izpričuje, da ne grešimo, temuč da celo prav ravnamo, kadar se ustavljamo hudemu poželenju. Zato je Bog sam Kajnu zapovedal: »Podvrzi si hudo poželenje in gospoduj nad njim!« (I. Moz, 4, 7.) Vsakdo lahko sam spozna, da je hudo poželenje v njem tudi še potem, ko je že krščen. Podedovani greh pa se nam vendar izbriše pri krstu. Hudo poželenje ostane v nas, dokler živimo, in, ako bi veljal Lutrov nauk, morali bi vsi biti pogubljeni.

Ne! Ne bodo vsi pogubljeni. Tako se izvija Luter. Saj nas je Kristus odrešil. Kdor le veruje, da je po Kristusu odrešen, je s tem že opravičen. »Vera sama,« pravi, »človeka zveliča« (Ep. ad Melanch. anno 1521). Veruj! Drugega k zveličanju ničesar ni treba. Ako si grešil, obudi vero v Kristusa in njegovo odrešenje — in vse ti bo odpuščeno! Edini greh, ki te more pogubiti, je nevera. Na ta način je mogel Luter pisati svojemu prijatelju: »Pecca fortiter, sed crede fortius!« »Greši vrlo, veruj pa še vrleje!« (Ibidem.) — Lepa reč! Po Lutrovem nauku potem pravzaprav ni nobenega drugega greha na svetu, kakor nevera. Luter! Ali ne vidiš, kako tvoj nauk nasprotuje veri v Boga, neskončno svetega, ki vse hudo neskončno sovraži in zato raznovrstne grešnike svari po svojem apostolu, rekoč: »Nikar se ne motite! Ne nečistniki, ne prešestniki, ne tatovi, ne lakomni, ne pijanci, ne preklinjevalci, ne roparji ne bodo posedli kraljestva božjega« (I. Kor, 9, 10)? Torej ne samo neverni, temuč vsi veliki grešniki!

Z vero samo da bi bilo že vse storjeno? Ali se temu ne protivi naša lastna pamet, ki nam pravi, da si moramo nebesa zaslužiti z dobrimi deli? Sploh nam pa je to jasno razodeto, zlasti po sv. apostolu Jakobu z besedami: »Kaj pomaga, moji bratje, če kdo pravi, da ima vero, del pa nima? Ga bo li vera mogla zveličati? ... Vera, če nima del, je mrtva ... Kakor je namreč telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva« (Jak. 2, 14—26). Človek, ki ima vero, pa nima dobrih del, je podoben drevesu, ki ima polno listja, pa nobenega sadu. O takem

drevesu sodi Kristus: »Vsako drevo, ki ne prinese dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo« (Mat. 7, 19). Ko bi potemtakem kdo imel še tako trdno vero, pa bi ne živel po veri, mu celo nič ne pomaga. »Tudi hudiči verujejo, pa se tresejo,« pravi sv. Jakob (2, 19). Zato Sodnik ob koncu sveta ne bo gledal samo na to, ali smo bili krščanske vere, ampak zlasti na to, ali smo po tej veri živeli. »Ne vsak, kateri mi pravi Gospod, Gospod,« tako je učil svoje poslušalce, »pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kateri stori voljo mojega nebeškega Očeta, tisti pojde v nebeško kraljestvo« (Mat. 7, 21). Kako bi nas drugače mogel opominjati: »Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in hvalijo vašega Očeta, ki je v nebesih« (Mat. 5, 16)? — Čemu pa je potem Bog dal zapovedi, ako jih ni treba držati? Kaj praviš na to, Martin Luter? Kaj ne, težko je odgovoriti? Pa izhod se mora najti, sicer se podere ves tvoj nauk. — Kristus, tako si upaš trditi, je za nas držal zapovedi; zato jih nam ni treba izpolnjevati. Kako klavern odgovor, kako smešen nauk! Komu pa potem kliče Gospod: »Ako hočeš v življenje, izpolnjuj zapovedi!« (Mat. 19, 17)?

Kristjani! Kako igraje se torej gre po Lutrovem nauku v nebesa! Njegovim pripadnikom se prav nič ni treba premagovati, ne postiti se, ne moliti, ne vbočajme dajati. Ako le verujejo v Kristusa, že zadostuje, da bodo zveličani ter vsi enako plačilo uživali v nebesih. Molitev in druga dobra dela veljajo kvečjemu v toliko, v kolikor z njimi razodevajo svojo vero, za zveličanje ničesar ne veljajo, so za nič. Iz tega nam je jasno, zakaj luteranci ne časte svetnikov. Čemu jih častiti? Saj si svoje slave v nebesih niso zaslužili; in sploh, kakor nobeno drugo dobro delo, tako tudi češčenje svetnikov nima nobene vrednosti. Zdaj si moremo tudi razlagati, zakaj niti o Kraljici vseh svetnikov, o preblaženi Devici Mariji, ničesar nočejo slišati, zakaj tako smešijo rožni venec, zakaj tako zaničujejo božja pota. Saj med zveličanimi v nebesih, tako uče, ni nobene razlike; vsi uživajo isto blaženost, isto veselje. — Martin Luter, kako si upaš kaj takega trditi, ko te vendar vsak otrok lahko zavrne? Kako se tvoj nauk strinja z vero v Boga, neskončno pravičnega? Majhen otrok, ki umrje precej po sv. krstu, ki torej sam ni ničesar zaslužil, naj bi užival enako veselje n. pr. s sv. Pavlom, sv. Lavrencijem; on, ki se je šele na smrtni postelji izpreobrnil, poprej pa hudo grešil, da bi užival isto plačilo, kakor na primer angélski mladenič sv. Alojzij? Kaj ne, dragi poslušalci, temu z vso silo nasprotuje čut pravičnosti? Pa tudi sv. pismo uči nasprotno. Hlapec, ki je pridobil pet talentov, je bil bolje poplačan kakor tisti, ki je pridobil samo dva. Sv. Pavel pa pravi kar naravnost: »Kdor pičlo seje, bo tudi pičlo žel; in kdor seje v obilnosti, bo tudi žel v obilnosti« (II. Kor. 9, 6).

(Konec prihodnjíč.)

Pogled na slovstvo.

Male dnevnice v čast brezmadežnemu spočetju preblazene Device Marije. Marijinim otrokom priredil dr. Gregorij Pečjak. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Tiskala Katoliška Tiskarna. En izvod stane 10 vin., skupaj naročenih 60 ali več izvodov po 7 vin.

V prelepem mesecu majniku je kakor ljubka šmarnica vzknila na polju nabožnega slovstva drobna knjižica z naslovom: »Male dnevnicе v čast brezmadežnemu spočetju preblazene Device Marije«. Da, drobna knjižica je to, ali bolje rečeno droben zvezek, a vendar bo to delce vsak Marijin častilec pozdravil z največjim veseljem. Te dnevnicе niso sestavljene iz težkih psalmov, ampak je njih glavna vsebina lahka pesem po napevu »Zdrava zemlje vse Gospa«. Te pesmi navdušeno slave brezmadežno Devico Marijo z mnogoličnimi nazivi in prisposodobami iz sv. pisma in liturgije, vmes pa se vpletajo vzkliki in molitve k Brezmadežni. Molitve so sestavljene za odrasle, vendar pa so večinoma tako lahke umljive, da bi jih s pridom in veseljem po primerni razlagi molili tudi otroci. — V latinskem jeziku se male dnevnicе molijo že 500 let, v slovenskem se niso daleč razširile, ker ni bilo primernih izdaj. Nekatere so bile malo porabne zaradi slabe oblike, druge zavoljo vsebine, ki se v slovenskem prevodu ni ohranila v liturgični pravilnosti. Nova dr. Pečjakova prireditelj je ohranila liturgično vsebino, kar je potrebno zaradi odpustkov, obenem pa je tudi oblika gladka in vredna vzvišene vsebine. Te dnevnicе se bodo prav lahko molile v zboru, ker so že v takem duhu sestavljene in so v daljši in težji molitvi označeni odmori. Za skupno molitev se rabi le četrt ure, posamezniki jo opravijo v 10 minutah. Ob večjih slovesnostih pa bi se tudi lahko pele po napevu: »Zdrava zemlje vse Gospa«. Bilo bi gotovo nekaj lepega in svečanega. Knjižico posebno priporočamo Marijinim družbam in Marijinim vrtcem. Gotovo bodo te dnevnicе, ki jih preveva ljubezen do Brezmadežne in čistega življenja, to ljubezen zanetile tudi v srcih pobožnih molivcev. Voditelji Marijinih družb pa bodo v teh dnevnicah našli primerno snov za svoje govore. V tujih jezikih se dobe obširne razlage teh dnevnic. (Cfr. Heger C. M.: »Die kleinen Tagzeiten von der Unbefleckten Empfängnis«, Regensburg, Pustet.) A. P.

Resna beseda vojakom. Tako se zove lična mala knjižica (str. 15), ki je te dni izšla. Iz zelo uglednega duhovskega mesta goriške nadškofije prihaja ter je v prvi vrsti namenjena vojakom-Slovencem. Knjižico preveva gorko domoljubje in iskrena skrb, kaj bo z našim narodom, ako se vojaki vsaj z isto odločnostjo ne bodo borili proti nečistovanju, kakor se borijo proti Italijanu, Rusu in Srbu. Zato smo prepričani, da bodo knjižico pozdravili s posebnim zadoščenjem vojaški krogi, p. n. gg. vojaški duhovniki in svetni duhovniki in sploh vsi, ki se stresajo ob misli na grozote, ki žugajo ljudstvu od nečistovanja. Boj proti njemu! Ta boj propagira knjižica navajajoč razloge in sredstva, ki nam jih podajata pamet in vera. Ta boj je verska in

patrijotična dolžnost vseh! Ta boj naj vršijo tudi vojaki ob fronti in zadaj za fronto povsod! Gorjé nam, ako ne bode ta boj odločen do skrajnosti! Širiti je treba ta boj povsod! Zatorej sezi vsak po knjižici in jo širi povsod, posebno pri vojaki! — Knjižica se prodaja v Kato-liški Bukvarni in Prodajalni Katol. tiskovnega društva (Ničman) v Ljubljani ter v Knjigarni Kat. tiskovnega društva v Gorici, Gosposka ulica, ter stane en izvod 10 vin.; 100 izvodov 8 K; še več izvodov skupaj po dogovoru.

Das übernatürliche Leben. Sieben Fastenvorträge von Dr. Karl Böckenhoff, Prof. an der Universität Straßburg. 8° (VIII. + 84) Freiburg, Herder 1916. M. 1.—.

Težko tvarino obravnavajo imenovani govori: o milosti, o čednostih, o nadnaravnem življenju naše duše. Malokdaj se lotimo teh predmetov; moralist Mausbach celo trdi, da so taki govori često pomanjkljivi, dogmatično malo korektni. Saj se še teologi v teh vprašanjih ne ujemajo. Bil je pa tudi naš naturalistični svet malo disponiran za take govore. — Gorje svetovne vojske pa je nekoliko izpremenilo to razpoloženje. Marsikdo je spoznal minljivost in praznoto tega sveta in je začel upirati svoje oči više k idealom, po katerih hrepeni človeška duša. Potrebno je zlasti sedaj poudarjati nadnaravno, ko vojska terja toliko žrtev, a nam lahko pridobiva toliko zasluženja za večno življenje, če smo v milosti božji. To je pravi vir tolažbe za one, ki jim je vojska zadala hude rane. Naslovi posameznih govorov so: Bistvo nadnaravnega življenja — Sile nadnaravnega življenja (o vlitih čednostih) — Božja pomoč pri delovanju nadnaravnega življenja (o milosti) — Delovanje nadnaravnega življenja (o dobrih delih) — Izguba nadnaravnega življenja — Hrana nadnaravnega življenja (o sv. obhajilu) — Vir življenja v boju s smrtjo (o Jezusovi smrti). Naslovi niso sicer prav srečno izbrani, vendar pa so govori splošno poljudni in poživljeni z mnogimi zgledi in primerami; ker je pisatelj profesor dogmatike, so govori res teologično pravilni. Zlasti ugaja prvi govor o bistvu nadnaravnega življenja in pa oni o hrani (o sv. obhajilu). Imajo sicer naslov postnih govorov, a se dajo uporabiti tudi ob drugih prilikah; saj je to tvarina, ki je sicer zelo potrebna, a jo redkokdaj obravnavamo, ker je treba za to študija in dobre priprave, da je govor tudi teologično pravilen. **Fr. Hočevar.**

Nova skladba v čast presv. Srcu Jezusovemu:

Prav toplo priporočamo »darek za mladino«, pesem »**Posvetitev Srcu Jezusovemu**«. Pesem je posebno po svojem besedilu prikladna za sedanji čas in skladba lahka, da jo mladina rada poje. Priporočljiva je pesem za dan prvega sv. obhajila, za Marijine vrtce, za otroške adoracije. Naj bi bila pesmica v rokah slehernega otroka širom Slovenije! Stane komad le 4 vin. (štiri tiskane strani), partitura 20 vin. komad. Prodaja Prodajalna Kat. tiskovnega društva (Ničman) v Ljubljani.